

439450

Szalay Irulina *de. Fert.*
0 2580

MAGY. AKADÉMIAI
KÖNYVTÁRA

EGY MÁRÉK VIRÁG

KÖTELES PÉ' DANY
A MAGY. TUD. AKADEMIA RÉSZÉ

BUDAPEST

AZ ATHENAEUM RÉSZVÉNYTÁRSULAT KIADÁSA

MTAK

MAGY. AKADEMIKUS
KÖNYVTÁRA

52009

AJÁNLÁS.

»Az én gyönyöröm az álomlátások,
Az én világom egy álomvilág,
Az én mezőmön nem értek kalászosok,
Az én aratásom, egy marék virág!«
Szedtem a mélyén árnyas rengetegnek,
Szedtem a lankás, füves partokon,
S oh ti, szívemnek a legkedvesebbek,
Ti néktek szedtem, ti néktek adom!

Mese.

Hatalmas harsogással, dacosan
Rohant utján egy nagy, kevély folyam,
Szilaj folyó volt; bátor és sötét,
Gát nem szabályzá örvénylő vizét,
Hajót nem szolgált büszke habja, nem,
Megy merre vágya vonja, féktelen.
Ha tündököl felette hõn a nyár,
Ha csókolja szerelmes napsugár,
Felhabzik kedve, — fényes áradat, —
Minden hulláma tündököl, dagad,
Szikrákat szórnak gyöngyös habjai
És újjongását messze hallani.
Ha meg az égbolt elsötétedik,
Reng a folyó mélységes mélyeig,
S hangos vize böszülten felrivall,
Ha vihar szántja szélvész szárnyival
S megrázza bár a kín, mint szörnyű láz
A zivatarnak visszahahotáz!

Egyszer sebesen futva mind tovább,
 Útja nagy, árnyas erdőn halad át,
 Aludni látszó, csendes rengeteg.
 Mélyén kék, álmodó tó szendereg,
 Lecsüggő lombtól sűrűn elfedett;
 Alig, hogy látja fenn a kék eget.
 A zöld homályba tévedezni jár,
 Itt-ott, a lomb közt egy-egy napsugár,
 S a tó körül, az árnyas fák alatt,
 Csodás, fehér virágok nyillanak.
 Nem kél az erdőn egy szellőcske sem,
 De ének zendül, halkan, csendesen,
 S lágy sóhajtásként száll a légen át,
 A tó dalolja suttagó dalát.

És a folyó megáll és felfigyel:
 — »Mily csendes erdő, milyen méla hely!
 E néma árnyban, e mély rejteken
 Szegény tó! Hogy birsch élni? mondd nekem.
 Csak állsz s egyformán, változatlanul
 Feletted nappal, éjjel átvonul.
 S te nem tudod, — ó hogy tudnád, szegény! —
 Milyen a nappal: Égő rózsafény!
 S te nem tudod, — hozzád soh'sem hata —
 Mily mámorító a nagy éjszaka!

Olyan parányi, olyan szűk eged,
 Bússá teszik tenyérnyi fellegek.

Ó hogyha tudnád, úgy miként magam,
 Milyen az ég! Szabad, határtalan!
 Határtalan, ha fénye rám ragyog,
 Ha hint ölembe tenger csillagot.
 S te nem tudod, — korlátol e vadon —
 Milyen öröm rohanni szabadon,
 Hullámzó kedvben fenn ujongani,
 Ha érnek a nap égő csókjai!
 S te nem tudod mily szédítő gyönyör,
 Ha szélvész táncol, fergeteg kitör
 S velök csatázik, örült szilajon
 Dörgő hullámom, tajtékzó habom!
 Ó jöjj velem, kövess! Megismered,
 Miről csak álmodál: az életet.
 Közleg az ősz, még némább lesz e hely,
 Reád száll sűrű halvány ködlepel.
 Megjön a tél; zord karja itt talál;
 Még nem is éltél s elér a halál!»

S a tó mélézva, halkan így felel:
 — »Te nem tudod, mily bűvös itt e hely.
 Halvány virágim mily drágák nekem,
 Mind ismerem, mindannyit szeretem!

S a ránk hajló, hizelgő lomb alatt
 Csodás, színes meséket mondanak.
 Igaz, álomba vonnak, ó de lásd,
 Te meg nem érted azt a mély varázst,
 A mely ez édes álmodásba' van.
 Az álom, mint az ég, határtalan!
 Nem vágyom látni künn az életet,
 Oly szép, mint álmodásom, nem lehet.

Ne mondd: parányi, szűk az én egem,
 Én látom mégis, milyen végtelen!
 S enyém rajt hajnalpír és estifény,
 S a csillag rajta mind enyém, enyém!
 S ha jön az ősz, a könnyű, lengő köd,
 Ezüsfátylával gyöngéden beföd,
 S ha jön a tél és jégpelbe von,
 Én csillagimról tovább álmodom!
 Ó mély vadon! Ó béke! Tiszta csend!

S a tó maradt s a folyó tova ment.

Dolce Far Niente.

Hizelgő légtől elringatva szinte
 Ülök a lombos hárs alatt.
 Aranyszárnyával a nyár meglegyinte
 A mint a kerten fénylőn áthaladt.

Ragyog az égő, nyári nap sugára,
 Derűt lát mindenütt szemem,
 Aranyfény hull a kert zöld bársonyára,
 Fenn tündököl a kéklő végtelen.

Felettem — ága rám hajolva lágyan —
 A hárs világos árnyat sző.
 Úgy érzem, mintha szelid hullámlásban
 Folyna felettem a tűnő idő.

Hadd folyjon! Eltűnését nem kívánom
 S nem vágyom visszatartani,
 Halkan ölelnek — itt az enyhe árnyon —
 A tétlenségnek édes karjai.

Nem zaklat színes képek áradatja,
 Szeszélyes álmok serge nem;
 Mint a madár, ha szárnyát összehajtja,
 Szeliden, lassan megpihen szívem.

Hívatas.

Hogy mi a nőnek igaz hivatása?
 Hogy mi a fény, mely ösvényén vezet?
 E hivatásnak nincs a földön mása,
 E tiszta égi fény: a szeretet.

És szálljon lelke bárminő magasra
 S érezze bár: a szárnyalás gyönyör,
 Szívét azért szeliden fogva tartja,
 Az édes otthon, a családi kör.

S ha elsodorja őt az élet árja,
 A szíve hervad s olyan lesz csupán
 Mint a madár, ha fészket nem találja
 S eped az árnyas zöld erdő után.

IV. Béla álma.

Szerte foly, szétterül csendesen az alkony,
 Biboros sugára reszket erdőn, halmon,
 Mintha félne, lopva, titkon hull sugára
 Fekete romokra, tenger pusztulásra.

Áll a király szóttan, büszke ajka néma,
 Csak szemöldje rándul egyet-egyét néha.
 Súlyompillantása meggyengült szemének;
 Benne nagy, keserű, forró cseppek égnék.

Nagy, nehéz gondokkal küzdve ott találja
 Álomra szólító, szelid est homálya,
 Mind a hű vitézek elnyugodtak régen,
 Keserű szívével maga van csak ébren.

Ámde végre későn, néma éjféltájon
 Ő fáradt szemére nehezül az álom,
 A feje meghajlik, meghajlik a térde,
 Forró imádságban úgy tekint az égre:

»Ó szentséges szent Szüz! Asszonyunk! Te látod,
Merő pusztaság lett te szegény országod.
Fekszik haldokolva, ázik piros vérben,
Óh Asszonyunk mentsd meg, add hogy újra éljen!

Te vagy reménységem, te légy segítségem,
Tenger gondok árján támaszom vagy nékem
S látod, nem habozva, még kezem sem reszket
Vállaimra veszem a súlyos keresztet.

Ennyi vért lemosni, tudom szörnyű munka,
Ám e gyászos ország felvirulhat újra,
Nem pihenek addig, fáradtság sem ér el,
Bekötöm sebeit biztos, erős kézzel.

Égi királyné, ó nézd, esengve kérlek,
Biztató sugarát küldd reám az égnek,
Küldj szememre álmot, hadd láthassa lelkem,
Hogy ha ez országot új életre keltem.

Évszázadok multán még virulva áll-e?
A sorsa mi lesz-e, élet-e, halál-e?
Nem lesz-e munkám megküzdve hiába,
Áll századok multán magyarok hazája?»

Halványulnak már a csillagok az égen,
Alszik Béla király, sátorában, mélyen,
S mintha mennyből jönne szivárványsugáron,
Ugy tárul elébe csodás, fényes álom.

Hirtelen örömben két karja kitárul,
Boldogság ragyog le lángoló arczáról,
Homlóka sugárzik, — oszt' elfakad sirva,
Ugy hallatszik, mintha örömében sirna.

Igézetes képet fest elé az álom,
Nagy ünnepet ülnek szép Magyarországon.
Ujongó kiáltás száll fel ajakára:
»Ezredévet ér a magyarok hazája!«

Könyörület.

Nem szép, alig gyermek — a szegénység vénit —
Haja megkuszálva csügg alá szeméig,
Soha senki keze nem simítá lágyan!
Csüggedt kis madárka, fagyos téli árnyban,

Félig megdermedten, nem olyan bús látvány,
 Mint e gyermek-koldus! Nyomorultan, kábán
 Áll s kezét kinyujtva, rekedten szól: »Régen
 Meghalt édes apám, fázik öt testvérem,
 Az anyám meg beteg, úgy hagytam ott mostan!«
 Elhallgat s oldalról titkon, alattomban
 Néz az ifju nőre, ki előtte állott.
 Szép, fiatal asszony, arczán lágy sugárok,
 Szemében szelidség, mellette a dajka
 Vidáman csicsergő kis leányát tartja,
 Drága piczi baba, csupa tejhab, rózsza!
 Incelkedő jókedv mosolyog le róla.
 És az anya szeme ez aranyos főről
 Gyengéden, szeliden a koldusra térül,
 És ad keze, ajka, alamizsnát bőven.
 Majd utána szól még, hogy az már menőben:
 »Gyere csak, kis lányom, többször is még vissza!«
 A férj épp e perczben az ajtót kinyitja
 S szól tréfáló hangon: »Látod kedves, látod
 Hogyan pazarlod te nyájas szívjóságod!
 E kis haszontalan jól rászédett téged,
 Minden szó hazugság, betanult beszédek.
 Testvéri csavargók, apja-anyja élnek!«
 Főlnéz felesége: »Hát nem is szegények?«
 »Hm! Szegények persze, de hazudott, lássa...«
 »A nyomor tanítá őt a hazugságra.«

— Szól az ifju asszony, hangja rezgő édes, —
 »Én csak azt tekintem, hogy e gyermek éhes!
 A szavát ne halljam, csak az arczát lássam
 És e kicsi arczon szörnyű igazság van.
 Hogy a szívek némán, szótlán is megértsék,
 A nyomor ráírta megrázó beszédjét!«
 És mig hangja reszket, mint egy égi dallam,
 Napsugárok törnek a szobába halkan
 És az ifju asszony homlokára szállnak,
 Körüle fonódva fényes glóriának!

A I k o n y.

— Moore. —

A nappal fénye múlt, ez órát szeretem!
 Olvadt sugár ragyog a csendes tengeren,
 És édes álma ébred a rég letűnt napoknak,
 Emlékim újra élnek s lágy esti dalt dalolnak.

Nézem a fényvonalt, mely játszva hűs habon,
 Lángoló égig ér a messze nyugaton,
 Arany sugárok útja! Jó volna lépni rája,
 Tán ez vezet, — ki tudja? — a nyugalom honába.

Egy könny.

A »Kenyérből«.

Szólott a Múza hozzám, rezgő hangon:
— »Vedd lantodat, vedd mostan újra fel,
Hogy húrjain szokatlan hang fakadjon,
Mely nem ködös álmokról énekel.

Nézd! A nyomor gyászosan, mint az éjjel
Úgy száll az árva, bús vidék felett,
És fojtogat setét, fagyos kezével
És elsöpör nőt, aggot, gyermeket! —«

»Oh Múza! — szóltam én — remegve nézem,
E pusztulás hány éltet gyászba von,
Ám a kellő dal — hasztalan — úgy érzem
Szívemben hangzik és nem ajkamon!

Más lantos majd a kellő dalt megírja,
Az enyém csendes, lassudan zokog,
Kezemben halkán zendül csak a lyra,
Csupán egy sóhajt, könnyet adhatok!

Valjon mi hát a szerelem?

(Szláv dal.)

Valjon mi hát a szerelem,
A szívbe honnan jő?
Talán a föld mélyén terem
Miként a drágakő?

Valjon mi hát a szerelem,
Mi hát a szerelem?
Talán miként a drágagyöngy
A tengerben terem?

Valjon mi hát a szerelem?
Hisz lángol és ragyog:
Talán az ég küldötte le
Mint hulló csillagot?

Valjon mi hát a szerelem,
Patak zugása tán,
Vagy vadrózsának illata
Tavaszi éjszakán?

Sugár.

A nagy város zsbongó vig zajával
Kaczagva, tündökölve fog körül.
Az utcza hangos, mozgó, tarka képén
Tekintetem vidáman átröpül.

Szép nyári reggel! Nevet a verőfény,
Az élet megkap, a kedv megragad,
S im hirtelen mi tűnik a szemembe!
Egy sötét, komor, gyászos kirakat.

Döbbenve nézem, sorban érczkoporsók,
Halvány virágból omló koszorú,
Nehéz redőkben szemfedélek selyme,
Halotti pompa, fagyos, szomorú!

És mintha csak e látvány néma gyásza
Terjedne, szállna a langy légen át,
Rejtélyes árnya lassan elborítja
A nyári reggel üde mosolyát!

S míg én csendesen állok, elmerülve,
A kirakathoz más is közeleg,
Dajkája karján — édes csicsergéssel —
Egy rózsás arczu szőke kis gyerek.

Megáll a kirakatnál, két kezével
Babrál a fényes üveglap felett;
Édes kis angyal! Valjon mi vezette
E sötét gyászra szép, vidám szemed?

Elnézem kedves, könnyű kis alakját,
Ruhája, mint az arcza rózsaszín,
A napfény meg-megvillan aranyosan
Gömbölyű arczán, gödrös karjain.

S a kirakatnak gyásza elveszett tán?
Nem oly komor, sötét pompája már,
A gyermek arcza úgy ragyog felette,
Miként egy égből hullott fénysugár!

A csönd hangjai.

— Laprade. —

Alvó igék a természet szívében,
 Ti erdómélyi néma szellemek,
 Fa, melynek suttogó szavát megértem,
 Beszéljetek! Beszéljetek!
 Rejtőző nimfák, rózsás tündérlányok,
 Virágos rétek, puszta sivatag,
 Vetés, mely árnyalsz kék buzavirágot,
 Magasló bérczek, mosolygó tavak,
 Beszéljetek!

Visszhangja egy nagy, láthatlan világnak,
 Mit zúgni hallok a magasba fenn,
 Mély lelkek, kik nyugalmat nem találnak,
 Hymnus, mit nem hall senkisé.
 S mit kifejezni sem tud ember nyelve:
 Sok szárnyas, néma gondolat,
 Nevek, rég csöndes feledésbe rejtve,
 Idő, mely eltűnt, elhaladt —
 Beszéljetek!

Bár tagadott, de végtelenül drága,
 Mélységesen rejtelmes érzelem;
 Mit fennen hirdet a szem fénye, lángja
 S a szív be nem vall sohasem,
 Végzetes, fájón édes látományok,
 Szomj az eszményi szép után,
 Álmodok, a melyek tova szállnak,
 Remények, eltűnők korán —
 Beszéljetek!

Ő láthatatlan szellemek köröttem,
 Szivdobogástól reszkető vadon,
 Ti, kiknek én homályos esti ködben
 Halk suttogását hallgatom,
 Siró fuvalmak, vadvirágos völgyek,
 Élő föld, kék ég odafent,
 Ő hangok! Édes hangjai a csöndnek,
 Mik betöltik a végtelent —
 Beszéljetek!

Örangyal helyettes.

Képzletben újra látom;
Lámpafény a kis szobában,
Künn az éjjel barna leple,
Már leszállt a nagy hegyekre.

Habos párnán, puha ágyon,
Kis fiucska alszik lágyan,
Hunyva szeme, az a pajzán,
Álom nevet bársony arczán.

S a kis alvó ágya mellett,
— Mily édesen szendereghet! —
Szelid arczán, enyhe fénnyel,
Édes ifju lányka térdel.

Nem mehet el, keze fogva
A két rózsás kis marokba,
Bélácskának keze, karja
Nénikéjét fogva tartja.

S mintha most a kis szobába',
Láthatatlan angyal járna,
S lebbennének, suhannának
Könnyű, hósín angyalszárnyak.

És az angyal halkán sugja:
»El kell szállnom égi utra,
Tova szállni még se félek,
Őrzöd őt mig visszatérek!«

A l e p k e.

— Makáma. —

Salamon, kit bölcsnek neveztek, — ugy hal-
lám mesélni eztet, — Assaf vezérrel bolyongani
ment. —

Hajnali csend — borult még a földre, —
üdén ragyogott a mezők zöldje — s mosolygott
a reggel szépen, — erdön és réten. — A mint
haladnak a vezérrel — utjok egy kis patakhoz
ér el. — A patak partja, — fürödve habba', —

be van hintve virággal, — felette szárnyal — sok tarka színű lepke, — vig tánczot lejtve. — A fűben meg, — ül, játszadozva egy kis gyerek, — keze, öle virággal telve, — ott szedte tele — a harmatos réten, — szeme megakad a lépéken: — »A tarka lepke de szép!« — kinyújtja kezét, — ám a pillangó, szárnyát kitarva, — egy más virágra — csak által lebben, — röptében még százszorta szebben — csillog a szárnya! — A fiu vágyva fut most utánna, — a lepke meg, — talán enyeleg, — egy perczre megáll, — a narcisz fehér virágainál, — s megint tova száll. —

És a fiu követi egyre, — völgyből a hegyre — majd vissza ujra — a napos utra, — rögbé botolva, lélekzet nélkül, — már liheg, szédül! — Arczába csapnak az ágak! — A sok virágot — örült futtában elszórta régen, — uton utfélen, — s nem vette észre! —

A bölcs király nézte — s ily szavakat mondott: — »Látod-e bolondot? — mint fut a dőre — folyton előre, — és az alatt, — mig oly észvesztve szalad, — rohanva hiába, — elhervad, elhull minden virága! — És mégis, érted? — ilyen az élet! — mint e gyerek, — olyanok vagyunk mind mi emberek! — ha egyszer elénkbe tűnik a lepke, — lehet kezünk virággal telve, —

elvesznek a porba, — szétszórva, tiporva! — S ép oly hiába, — mint ez a kába, — s habár a célhoz sohse jutunk — mégis a lepke után futunk!«

Még egy mese.

(Endrődy Sándornak.)

Mosolygó hajnal rózsállott az égen,
Harmat lepett el minden rózsaszálat;
Tavaszi hajnal bájjos derűjében
Komor beszédben csak egy ifju állt:
»Hiában vár rám a kikelet karja,
Hiában hívnak zengő hangjai;
Más, mi nekem kell, vágytól űzve, hajtva,
Hiányzik a szívemnek valami.

Lelkemnek más kell! Ah, mit én kerestem,
Azt e vidám tavaszban nem lelem!
Névtelen vágytól sorvadoz a lelkem,
Szólit a távol, hí a végtelen!
Örök, fenséges fényeért epedve,
Immár a földnek rabja nem vagyok,
Szabad lelkem csapong a végtelenbe
És üdvözölnek mind a csillagok!«

Örök tündöklés hullámszik körötte,
 Mégis panasz kél lázas ajakán:
 »Szivem sötét maradt e fényözönbe'
 És úz a vágy, még itt is, más után!
 Hiában csókol égi nap sugára,
 Magányos lelkem messze, messze jár;
 Csatázó felhők dörgő táborába
 Mint egy szilaj, sötét vihardadár.

Testvéreim, te Örvény és te Hullám!
 Ah, üdvözöllek! Jó itt köztetek!
 Arczomba szél vág, habtajtéka hull rám,
 Itt nem leszek majd sóvárgó, beteg,
 Sötétülj égbolt vészkes feketére,
 Villámló lángok csapjatok reám,
 Itt megtalálom: mit kerestem, végre,
 És az te vagy fenséges óceán!«

Körötte forrong vészkes tenger habja,
 Sodorják szélvész s örvény karjai.
 De bár a vészbe vad gyönyör ragadja,
 Hiányzik bús szívének valami.
 A névtelen vágy itten is elérte:
 »El, messze innen! Időm elhalad.«
 Habtól, tengertől gyorsan bucsút véve,
 Kiköt a csendes, parti fák alatt.

A nap aludni tért; az enyhe alkony
 Már szétborítá biborfátyolát.
 Komoran, lassan, némán megy a parton
 Az ifju vándor mind tovább, tovább.
 S midőn árnyát az est már hintegette,
 — Mezőre, partra halvány köd borul, —
 Betéved üde, zöldelő ligetbe,
 Kedvetlen szívvel, akaratlanul.

S hogy a ligetnek ösvényére lépe,
 Megáll, mint a varázstól megkapott;
 Hízeltő, langyos szellő hajt elébe
 Csodálatosan édes illatot.
 Szétnéz, — Im, ott a harmatos homályban,
 Hol üde árnyát hinti czipruság,
 Ingott előtte, karcsu, lenge száron,
 Egy ismeretlen, bűbájos virág.

Hasonlított mindenhez, a mi tiszta,
 Hasonlított mindenhez, a mi szép,
 Az ég sugárit adta kelyhe vissza,
 S az alvó tenger rejtelmes színét.
 Szelid volt s édes, mint a gyermek álma,
 Csendes, mint a hűséges csillagok.
 Békés, miként a hold, ha lassan szállva
 A halkan alvó föld felett ragyog.

S az ifju ujjong: »Végre megtaláltam,
 Miért epedtem, végre rád lelek!
 A végtelenben és a tengerárban,
 — Csak most tudom — téged kerestelek!
 Ah, nélkülözve fényben és viharban,
 Érted gyötört a vágy, most jól tudom.
 Ó, hogy nevezzelek, te drága!?» Halkan
 Szólt a virág: »A nevem nyugalom.«

Utolsó reggel.

Olyan nyájas ez a reggel,
 A napfény is úgy ragyog,
 Könnyű szellő hozza szárnyán
 A viola illatot.

Fürge, hívó csobbanással
 Fut a kedves kis patak,
 Hús vizére, hízelegve,
 Selymes ágak hajlanak.

Kék virágok rám nevetnek,
 Bérczi szellő meglegyint,
 A fenyő mind úgy marasztal:
 »Mért sietsz el már megint?«

Oh patak, fenyők, virágok!
 Oh szabad, havas hegyek!
 Mily örömmel itt maradnék,
 Itt maradnék köztetek!

Útam a távolba szólít,
 Ámde minden visszahí;
 S a szívem csak elborítja
 Lassan, búsan valami.

És a mint körültekintek
 Csendesen bucsúzva még,
 Halkan, mintha ködbe veszne
 Körülöttem a vidék.

Pókháló.

Párás meleg. Esett az éjjel.
A kert üdén, zölden nevet.
Az ifju május harmatfénnel
Behintett minden levelet.
Szivom magamba nyílt ajakkal
A reggel nedves illatát
Mig szivemen, csillanva, — halkkal,
Hízelt napfény illan át.

Hízelt napfény! Ujra bájol
És édes andalgásba von.
De hirtelen homályos fátyol
Suhan végig az arczomon:
Egy pókhálónak sima leple
Ingott a jázminág felett,
Az hullt reám és hogy belepte
Az arczomat s a szememet!

Pókháló, halvány, lenge, szürke
És foszladékony semmiség,
A szellő már is messze űzte
S nyomát csak érzem egyre még!

Mig én e könnyü szövedéket
Végkép letörlöm, az alatt
Az üde, harmatos igézet
Szivemből elszállt, elhaladt!

Gyakran ha kedvem messze szárnyal
S fény árad el a szivemen,
Igy rám borul egy szürke fátyol
Váratlanul és hirtelen.
Ködös, kedvetlen árnyat hoz rám
Nagy, láthatatlan bágyadás,
Bár jól tudom, hogy pára, foszlány,
Tünő pókháló, semmi más.

Tünő pókháló, olyan röpké
S mulandó mint a pillanat,
De ah, a kedvnek gyors a röpte
Felettem már is elhaladt,
És mire én a könnyü hálót
Le tudnám rázni, — hasztalan!
A fény szivemből messze szállott,
Eltűnt, elsuhant, oda van!

Neuchateli tó.

A hullám zúgó suhogását
Mint hogy ha most is hallanám,
Mintha szilaj nedves lehével
A parti szél fuvalna rám!

Mily csillogó, milyen sötétkék!
De nem nyugodt, de nem pihen,
Ujong, zokog, szikrázva lázas
Végzetlen vergődésiben.

Reszket a hab, csapongva, szállva,
Fehér gyöngyökké olvad át,
Felette a szélvész dalolja
Magányos jajongó dalát.

Oh zokogó viz, szél siralma!
Ragyogó, habzó áradat!
Oh, lázas tó, örökre hallom
Panaszos harsogásodat!

Este.

— Paul Bourget. —

Midőn a nap leszáll s rózsás lesz a folyam,
S a mezők bársonyán halk reszketés fut át,
Miként ha lány beszéd zendülne titkosan,
Borus szivednek, az, szelid tanácsot ad:

Mig ilyen ifju vagy, élvezd az életet,
Mig édes és szelid az est lehellete;
Ugyis tovább megyünk, mint hab a víz felett,
A mély tengerbe az, a végtelenbe te.

Őszi képek.

— Némethöl. —

I.

Szél füttyöget fagyosan
A puszta rét felett,
Elagott fűznek ágán
Űl a verébsereg.

Veszélyt hirdetve károg
Egy kánya odafenn.
A fázódó madárnép
Elsurran hirtelen.

Egy vándor megy magában
A barna ugaron,
Az őszi köd előtté
Mindent szürkébe von.

II.

Őszi tájék. Kora reggel.
Köd, a merre lát a szem.
Szederindák hajladoznak
Hús harmattól nedvesen.

Lenn a tónál, sűrű sásban,
Éles bibiczhang kiált,
Fenn a légben, hosszú sorban,
Szállanak a vadkacsák.

III.

Hervadt ugarra hulló levelek,
Halk fuvalom, mely sóhajtásba vesz,
Darukiáltás száraz nád felett,
Ősz hangja ez!

A szederindák már piroslanak,
Füzéröket pókháló lepte el.
Hüvös a lég, vándor madárcsapat
Nagy utra kel.

A réteken bolyongok egymagam,
Arczomba hüvös szellő lengedez,
Szivemben méla dal zsongása van:
Ősz hangja ez!

Képzelt utazás.

(Beranger-imitáció.)

Az őszi sietve jön s nedves lehére
Vidám nyarunk már veszti sugarát.
Engem is őszi, bús fuvallat ére,
Fázom s lelkem borzongás hatja át.
Elhagyom én e hervadó vidéket,
Derűsebb ég, kies táj int felém,
Bár távol tőled, rég szeretlek téged
Hellas, öledben hadd pihenjek én!

El, messze vágyom, hol lombon, virágon
 A régi bűbáj még nem oszla szét,
 Sóvárgó szemmel ottan feltalálom
 Olympos minden fényes istenét,
 Fehér najádok ezüstös pataokban,
 Nymphák az erdő lombos rejtékén,
 Kedv, derű, illat, napfény szakadatlan,
 Hellas, öledben hadd pihenjek én!

Megyek, megyek a távol bűvös tájra,
 Felhőtlen egetek hí, istenek!
 Hí az arany nap, melynek hő sugára
 Felmelegíti fázó szívemet.
 Hajóm már készen, fel a vitorlákat!
 A tenger lágyan ringat kebelén,
 A kék hullámon uj hazámba szálllok,
 Hellas, öledben hadd pihenjek én!

Bucsuzó fecskék.

Ó igazad van, igazad van!
 Lásd, magam is már elhiszem;
 Hálátlan az én nyughatatlan
 Örökké vágyódó szívem.

De olyan forró érzés jár át,
 Megkap hatalmas bűvölet,
 Ha látom így a fecskék szárnyát
 Suhanni a fejem felett.

Napfény nevet bár fenn az égen,
 S ragyog a táj, — én azalatt,
 Kart tárva, sóvárogva nézem,
 A tova szálló madarat!

Hintán.

Szeretek — most is úgy mint régen —
 A suttogó, zöld lomb alatt
 Hintázni, ez a kedvtelésem
 A gyermekkorból megmaradt.
 Lebegni, mintha volna szárnyam,
 Az üde, tiszta légen át,
 Mig a fűben, a nedves árnyban
 Kakukfű nyílik s vadvirág.

A nap aranyszikrákat hint rám,
 Lágy szellő csókol szeliden,
 Oly zajtalan jár könnyű hintám
 Mint csónak, sima kék vizen.
 Halk csendesen, suhanva szállok,
 Így suhant, így repült velem,
 — Mig körültem a hab csillámlott —
 Gyors gondolám a tengeren.

Oh, légy köszöntve, légy ezerszer,
 A távolból is újra még,
 Sugárban fürdő déli tenger!
 Ragyogó, fényes olasz ég!
 Felétek karjaim kitérom,
 Ah, mind e fény úgy tűnt tova,
 Mint egy mulékony, édes álom,
 Mint egy elszálló gondola.

A hinta mind gyorsabban lebben,
 És visz magával engemet,
 Sebesen s egyre sebesebben
 Repülök el a föld felett.
 Minő gyönyör: lélegzetvesztve,
 Merészen, fennen, szabadon —
 Repülni, feljebb, messze, messze,
 Gyors, szélvész-adta szárnyakon!

Érzem, hazám a tiszta lég volt,
 Én gyönyörét jól ismerem,
 Köszöntelek, te fényes égbolt!
 Te mámorító végtelen!
 A földet messze, messze hagytam,
 Csodás erő sodor, ragad,
 Itt a szabad határtalanban
 Köszöntelek, oh sugarak!

Csend.

Váratlanul úgy néha-néha,
 Reánk borul halk csend árnyéka.
 Csodás érzéstől megkapatva,
 Elnémulunk egy pillanatra.

És elcsitul egy perczre minden,
 Mi lázongott vagy fájt a szivben;
 Kétség, bubánat elvész lágyan,
 Nagy, csendes, hószin boldogságban.

S a zajtalan hullámzó légben,
Láthatlan, fénylőn, hófehéren,
Halkan lebbentve égi szárnyát,
Fejünk felett egy angyal száll át.

Tavas z vége.

— Németből. —

Mennyi fény e kedves tájon,
Ilyen szép még sohse volt!
Lángoló arany sugarban
Tündököl az égi bolt.
A természet száz alakban
Ünnepeli e napot!
Fellelékzik szomszjas ajkam,
Szemem boldogan ragyog.

Ámde mig a nagy gyönyörben
Mámorossá lett fejem;
Im, a napra, halkan, könnyen
Árnyék lebbent hirtelen.

S mint a felleg szállt az égre,
Ugy száll rám egy gondolat:
Ah! a szép tavasznak vége
Elmul, elvész, elhalad!

És fenséges gyászpompával
Ünnepel az ég s a föld,
Sóhajtozó szellő szárnyal,
A nap is gyászfátylat ölt.
Nyílt rózsákat szerte hinte
Még az ifju táj felett;
S könnyű kézzel bucsut intve
Elrepült a kikelet!

S búbanat, — halálos -édes —
Leng, borong, a tájon át;
Kél az erdőn, száll a réthez,
Rám borítja fátyolát!
S fészken, mit az ág beárnyal,
A csalitnak ágbogán,
Hosszu, siró csattogással
Feljajdul a csalogány.

Szöke Hanka.

— A „Hét” „Tót asszonyaiból”. —

Sűrű erdő, híres, széles rengetegnek nagy árnya,
Az uraság deli fia de sokat megy árnyába,
Széles erdőt rengeteget bejárni,
Sűrű erdőn rengetegben vadgalambra vadászni.

Vadgalambos, rigófüttyös, erdőmélyen, berekbe'
Harmatos fű, bokor alján érik már az eperje,
Szöke Hanka szedi mázos csuprába,
Mintha még több eper nőne kicsi lába nyomába'.

A faluban meghúzták már a hajnali harangot,
Néz az úrfi, soh'se látott ily aranyos galambot.
»Édes rózsám, itt tilosban talállak,
Ide adjad mind az epret, hogy magadat kiváltsad.

Szöke kis lány, nagy kárt tettél zöld erdőmben
énnekem,
Sok szamóczám még csak hagyján, azt még
visszakérhetem,

De a szívem, az te nálad itt marad,
Nem feledem eper-piros, eper-édes ajakad.

Kosaradat, eperjédet én szívesen itt hagyom,
Csak a piros eper-száddal adj egy csókot,
angyalom!

Egy csókodért eprem, szívem itt marad!«
Vadgalamb az erdőszélben nagy nevetve rá kaczag.

Napsugárnak piros fénye játszik már a falombon.
»Isten áldjon, szöke kis lány, kedves, csókos
galambom.

Az erdőmben minden reggel kijárok,
Ugy-e kincsem, epret szedve, megint itt künn
talállak?

S nézd e kendőt, fehér selyem, aranynyal van
kivarrva,
Kösd ezt rózsám — a kedvemér' — hattyú-fehér
nyakadra.

Viseld mindig, messziről már hadd lássam,
Ha te megint újra itt vagy zöld erdőmben én
nálam*.

Szöke Hanka minden reggel kimégyen az erdőre,
Csillog nyakán az urfinak aranyhimes kendője.
A szép urfi minden reggel ott várja,
Rigófüttyös, gyöngyharmatos rengetegnek árnyába'.

Száll a fecske, száll a gólya, az idő már őszre jár,
 Szomorúvá lett az erdő, pusztá lett a szép határ,
 Súgnak, búgnak a faluban ott alatt,
 S az erdőben, renetegben nem szól már a
 vadgalamb.

Széles utcán, pesti házon készül már az emelet,
 Sugár, karcsú tót leányok hordják fel a köveket.
 Szőke Hanka legeslegfenn áll éppen,
 Arany haja, arany haja, libeg-lobog a szélben.

Széles utcán, pesti utcán fényes hintók robognak,
 Szőke Hanka egyebet se, hej azokat látja csak,
 Esküvő jön, közeleg a menyasszony.
 Selyemruhás, selyemhajú, selyemarczu kisasszony.

Deli ifjú — jaj de nagyon ismerős — a vőlegény,
 Szőke Hanka szive dobban, remeg, sápad a
 szegény.

Piros fényt vet rá a nap, a lemenő . . .
 Csillog nyakán, az a híres, aranyhimes keszkenő.

Kerekedik, kerekedik hideg szél a Dunáról,
 Leviszi a selyemkendőt szőke Hanka nyakáról,
 Libeg-lobog a keszkenő fehéren,
 Mintha csalná, csalogatná, csalogatná estében.

Nézz a leány, szédelegve, kábult fejjel útjára,
 De jó lenne lerepülni, lehullani utána!
 »Csalfa lettél, de kendődet nem hagyom,
 Azért megyek — meg teértem — a halálba
 angyalom!«

Odaér a fényes násznép a ház elé sietve,
 Borzadoznak, felsikolt a szép menyasszony ijedve,
 A vőlegény még a hangját se hallja,
 Halva fekszik ott előtte régi kedves galambja!

Szőke haja homlokára vértől ázva rátapad,
 Piros vérnek gyöngye festi a szép csókos ajkakat,
 Kék szemére szempillája lezárva,
 Hogy ragyogott az a kék szem a zöld erdő
 árnyába!

Áll az urfi, nézik, látják, mindegy mostan ő neki,
 Mellé térdel, szőke fejét az ölébe fekteti,
 Hideg az arcz, az ölében pihenő,
 Ráborulhat, szemfedélnek, az aranyos keszkenő!

A hervadt rózsza.

— Németből. —

Az erdő árnyas utja
Vén park előtt halad;
Vadász áll ott, fejében
Cserégas zöld kalap.

Aranyhaju fejecske
Néz rá a kertből át,
Mosolygó lány, kezében
Mosolygó rózsaaág.

Legény a cserfa lombot,
Rózsát oszt szét a lány,
Cserélnek. — Piros ajkuk.
Mást is cserél talán?

Te édes nyári reggel!
Te fényes nyári nap!
Mi maradt meg belőled?
Egy hervadt rózsza csak!

A rózsaszálhoz kötve
Száradt ágacska van,
A cserlevél már régen
Szétporla nyomtalan.

Csupán a szőke hajsza,
Mely összetartja még,
Ragyog, mint a selyemhaj
Arany pompája — rég!

Ó boldog napsugáros,
Rózsás arany napok!
Ó legszebb nyári reggel,
Hogy tova szálltatok!

A szegényekért.

Ó gyermekek, ha puha friss kalácsba
Apró fogatok örömmel harap,
Gondoljatok rá, hogy odakünn, fázva
Pár morzsát várnak éhes madarak.

Szép ifjú lányok, a midőn reátok
Sugarak, rózsák hullnak szüntelen,
Gondoljatok rá: vannak ifju lányok
A kiknek utján rózsza nem terem.

Anyák, ha édes, drága, csókra termett
Kis gyermekarczot néztek boldogan,
Gondoljatok rá, hogy hány kicsi gyermek
Éhesen, fázva, elhagyatva van.

V á g y.

Oh végre, végre-valahára
Itt a mosolygó kikelet!
Leragyog rám a nap sugára,
Fenn a tündöklő ég nevet.

Tán a tavasznak ujja ére?
Az fest élémbe álmokat?
Látom a tenger kék vizére
Mint száll a rózsás alkonyat.

Talán ez könnyü bérczi szellő,
Mely friss lehével megcsapott?
Látom a gyöngyözön szökellő
Ezüstös bérczi patakot.

A képzelet csapongva szárnyal;
Látom a fenyves árnyait,
Hol a sötét bársony gyopárral,
A rózsaszín erika nyit.

Ragyogva int felém a távol,
Hívó dalt vélek hallani,
Ugy csal, úgy von, úgy visz magával
Egy legyőzhetlen valami!

Ah! a tavasz lehelletére
E nyugtalan vágy megragad,
Ilyen sovárgás viszi délre
A tova szálló madarat!

Emlékkönyvbe.

A mirtus hervad s hervad a babér,
 Hűség, dicsőség, minden véget ér!
 S a szerelem? Alig hogy alkonyul,
 Immár a rózsá bájos szirma hull.
 Kihalva már az Azrák törzse rég.
 Emlékeztünk, csak hirtől tudva még,
 Miként szerettek híven, végtelen.
 Hulló csillag ma már a szerelem,
 Lángol, ragyog és aztán elenyész!
 De hol a fény, mely hogyha zúg a vész,
 Vagy pusztulásban a vihar után,
 Tavasz derűben, bús ősz alkonyán,
 Egyfőmán, híven, gyöngéden vezet?
 Ez édes égi fény a szeretet!

Nászút.

»Nézd, szép virágom, utunkra, ékül,
 Szerelmes csillagok szálltak az égről
 A hűs berekbe.
 S keringenek lengén, égve, remegve.«

»Szép vőlegényem, amott az éjben
 Nem csillagok lángja lobban oly kéken;
 Én tisztán látom:
 Lidérczek inognak az ingoványon.«

»Nézd, szép virágom, ott a fűzesben
 Valami fehérén, csillogva lebben,
 S hangzik lágy ének,
 Koszorut fonnak tán játszi tündérek?«

»Szép vőlegényem, ott a fűzesben
 Nem vidám tündérek hófátyla lebben,
 Ottan, ugy hirlík,
 Bús éjjeli tánczot járnak a villik!«

»Nézd, szép virágom, mily kék az égbolt!
 Ezüstbe szötte a tavat a félhold,
 Rajt' a köd, távol,
 Oly ragyogó, mint a menyasszonyfátyol.«

»Szép vőlegényem, én jobban látom,
 Mi leng a tó vizén, a holdsugárban:
 Szemfedőt szőnek
 A vízi leányok, — ismerem őket.«

»Nézd, szép virágom, a sima tóra
Ezernyi fényszikra van hintve, szórva.
Gyors, könnyű sajka
Reptülve, sebesen visz veled partra.«

»Szép völegényem, szellő se hajtja,
De villog, de rezdül a tónak habja,
S lenn messze, mélyen,
Susogva, kaczagva intenek nékem.«

»Nézd, szép virágom, a parti árnyban,
Ott vár mireánk már ősrégi váram,
Ott zeng nászének,
Midőn veled én majd haza érek!«

»Szép völegényem, hajnallik, érzem! —
Tündérpalotám vár! Ott lenn a mélyben
Zendül nászének;
Veled én, veled én most haza térek!«

Válasz egy kérdésre.

Milyen gyakorta jut eszembe
Ama bús, késő őszi nap,
Ön ott állt, mélyen elmerengve,
Az elsárgult akácz alatt.
Körötte hűvös, csendes árnyban
A sápadt, haldokló vidék, —
S ön nézte némán, halaványan,
Mily szürke lett a föld s az ég.

Uszott a köd nedves fehéren,
Hullott a vadszöllőlevél,
Fejünk felett a hamvas égen
Felhőket kergetett a szél.
S ön felsohajtott: »Száll az élet
Mint e futamló fellegek,
Oh aranyfürtök, aranyévek,
Gyermekkor, hova lettetek?!«

Azóta gyakran álmadozva
 A bús kérdés eszembe jut ;
 A mult időt úgy visszahozza
 S két kis leányt s egy kis fiút,
 Hogy játszadoztak mind a hárman
 A kertnek bársony pázsitán,
 Futkosva gondtalan-vidáman
 A tarka pillangók után.

Ah, szinte újra látni vélem
 A tiszta, tündöklő eget,
 Rajt könnyű pirban, rózsafényben,
 Sikamló, rózsás fellegek.
 Tavasz mosolya, csókja, tünde
 Sugára száll a légen át,
 És megvillantja játszva, tűnve
 A lánykák csillámló haját.

Hol az aranyhaj fénye, bája ?
 Hol a mosolygó napsugár ?
 Ön széttelint, ám nem találja,
 Ugy szertefoszlott, vége már !
 A gyermekekre meg az élet
 Reá tevő nehéz kezét, —
 Oh napsugár, oh arany évek
 Bűbájtok elszállt messze rég !

A gyermekornak lenge fürte,
 Önnek sem csillan homlokán
 S a kikkel a lepkéket úzte,
 Eltűnt a két kis vig leány.
 Oh ne gondoljon hát reájok,
 Lám sohse kérdi völgy, berek :
 Hová lettek a gyöngvirágok,
 Ha elrepült a kikelet !

Tűnő napok.

Az ifjúságból, telve bájjal,
 Valamit elragad magával
 Minden elszálló pillanat.
 Kegyetlen gyors a percz, az óra,
 Itt egy mosoly vész, ott egy rózsza,
 A mint felettünk elhalad.

S tudom, hogy végre úgy van, mintha
 Eget, földet bús köd borítna,
 A nap is bágyadt, szomorú.
 Virágát, ékét veszti minden
 És elhervad a láng a szívben
 S a homlokon a koszorú.

Oh, bár lehetne, bár lehetne
 Elmenni úgy a végtelenbe:
 Vidáman, bátran, szabadon!
 Míg búnak árnya rám se szállna,
 Szívemben ifju kedv hulláma
 És ujjongó dal ajkamon.

Sötét szárnynyal míg el nem értek,
 Nem hervadás, nem szenvedések
 S köröttem minden még ragyog.
 Míg nincsen semmi veszteségem,
 Ugy tova tűnni teljes fényben,
 Miként a hulló csillagok!

Hervadt versek.

A régi versek halk akkordja
 Köröttem lassan újra kél;
 Távol zene hangját így hordja
 Csendes szárnyán az esti szél.
 Elmult idők érzése jár át,
 Visszhangra lel szívembe még,
 Megértem halványuló báját,
 És kedves, ódon melegét.

A múlté vagytok hát egészen
 Ti ódonillatos dalok!
 Nincs senki már, — szelid holdfényben —
 Ki rajtatok elandalog,
 A rózsaszalagos gitáron
 Elpattant régen mind a húr,
 Elszállt a lág, ábrándos álom,
 S aludni tért a troubadour.

S a könyv fakultas, régi, sárga,
 Leveleit míg forgatom,
 Úgy érzem, elhervadt virágra
 Találok mindenik lapon;
 Fut az idő és változatlan
 A földön semmi nem marad,
 Megjön az ősz, eléri halkán,
 S ah! még a dal is hervatag!

Alkony.

Szombat van, édes nyári alkony,
 Ragyogó, forró volt a nap.
 Arany sugára völgyön, halmon
 Fényes zománczként ott maradt.
 A zöldelő rétségen által
 Munkáról jön egy ifju lány,
 Dalol és hangja mint madárdal
 Oly üde, bájos, oly vidám.

A léget most oly lágyan, halkkal
 Csengő harangszó rezgi át,
 A lány meghajlik, szende ajkkal
 Elmondja az »Úr angyalát.«
 Mély csend, a zengő harangszóra
 Erdő, mező úgy ünnepel,
 S a lány szívét az alkonyóra
 Szent áhitattal tölti el.

Aztán siet, hogy haza érjen,
 A kicsi, kedves ház előtt —
 Imába elmerülve mélyen,
 A nagymama már várja őt,

Keze szelíden összetéve
 A kapcsos imakönyv felett,
 Szemében tiszta égi béke
 És arcza csupa szeretet.

Lemegy a nap, aranyos fénye
 A tájra áldón ráborul,
 Sugára az agg ősz fejére
 S a szőke lány hajára hull,
 Felettük az ég tiszta kéken,
 Köröttük a nap fénye van,
 Arany a földön és az égen
 S az ő szívük is szinarany!

A bolygó hollandi.

»Hajó! hajó a tomboló viharban!
 Sebes vitorla künn a tengeren!«
 Mindennél csüggedtebben, gyászosabban
 A néma gálya újra megjelen.
 Egyedül áll a kapitány, — mint hajdan —
 A halvány arcz, milyen reménytelen!
 Szeme kihalva, ajka zárva van,
 Hullám honában, itt is hontalan.

»Köszöntelek, nagy utra kelni véled,
 — Így zúg a szélvész, — újra itt vagyok.
 Hol édes álmod? Ugy-e semmivé lett?
 A kékszemű lány eltűnt, elhagyott?
 Habnál, viharnál veszesebb az élet!
 Hová lett tiszta fényű csillagod?«
 S a kapitány csak hallgat, nem felel,
 Bús arcát fuldokolva rejti el.

S a tenger szól: »Bár végzet, bár ha átok
 Ūdözzön is, hogy ismét látlak itt;
 Leányaim, a zengő hableányok
 Bűbájos dala újra felvidít.
 Vagy ha szíved már nem hallgat reájok,
 S nem kell többé a dal, ha lágý, szelid,
 Jól tudom még a régi éneket,
 Elharsogom, elzúgom azt neked!«

Nem hatja meg, — egykor szívéig ére, —
 Tündér ajkon hullámszongásu dal;
 Nem pezsdül fel, mint hajdan, ifju vére,
 Midőn a tenger harsogón rivall.
 Nincs balzsam, nincsen ír égő sebére,
 S a bús hajónak gyászos szárnyival
 Csüggedten, haldokolva, nesztelen
 Száll a hollandi át a tengeren.

Oh, egykor, régen, hogy repült kevélyen,
 Szárnyalva túl a viharon magán,
 Szilaj daczával lázongó szívében,
 Szilaj dalával lázas ajakán!
 De minden fény, hogy elveszett az égen!
 És nem maradt, a bús homály csupán,
 Vigasztalan, nagy, szürke éjhomály,
 Mely megfagyasztón hő lelkére száll!

Oh Istenem! Hadd hulljon hát szívébe,
 Sebzett szívébe égből egy sugár,
 Hadd lengjen homlokára enyhe béke
 — E homlokon mily gyász van írva már! —
 Legyen a gyötrő bujdosásnak vége,
 Pihenjen meg az elfáradt madár,
 »S adj végre, hisz te jó és égi vagy,
 Nyugalmat a szegény hollandinak!«

Tátraházán.

Ó ne csodáljátok
Hogy néma vagyok,
Bár körültem minden
Narfénybe' ragyog.

Bár szebb a hegy és völgy
Nem volt soha még,
Erdőnk csupa illat,
Sugáros az ég!

Nem halljátok, hajlós,
Zöld lombok alatt,
Mormolva mily lágy dalt,
Dalol a patak?

Nem halljátok, milyen
Suttogva beszél
Ősrégi regéket
Az erdei szél?

S a merre csak járok,
Mohos uton át,
Halk énekre csendül
A harangvirág.

És ujjong az erdő!
És zeng a vadon!
S én hallgatok, mert e
Sok dalt hallgatom.

Altató.

A fákon már,
Nyugodtan alszik minden kis madár.
Tudják, hogy rájuk bajjal, veszéllyel
Nem jön az éjjel.

Lenn a vizen
A vizililjom alszik szeliden,
A kék hullámok, a mély homályban
Ringatják lágyan.

Aludj, s ne félj!
 Kinyitja bársonyos kelyhét az éj,
 S mint tarka pillék, a színes álmok
 A földre szállnak.

S halk nesz ha kél,
 Ne rettenj meg titkos zengésinél,
 Lágy libbenéssel, mélyén az árnyak,
 Tündérek járnak!

Búcsú a múzsától.

Lelkem kifáradt a szárnyalásban!
 S lenn a viruló, szép föld nevet,
 Virággal ékes, zöld, üde bársony
 Borítja lágyan a völgyeket!

Sötétlő fenyves, bérczek tövében,
 Oly ifju, könnyü friss kedvet ad,
 Szivem felujong, ah, újra érzem
 A rengetegnek fuvallatát!

Múzsám, te édes! Búcsúzni jöttem,
 Hő csókjaidtól beteg vagyok.
 S pazar pompában szállván fölöttem
 A csábító nyár hívón ragyog!

Sorvaszt a csókod, a csókod éget!
 Mesés világod mérget lehel!
 A kik szeretnek, gyorsan elégnék,
 Az égi lángot nem birva el!

Pihenni vágyom! Oh Múza, ime
 A lantot addig nálad hagyom,
 Szólit a távol mosolygó színe,
 Vár édes árnyu, szabad vadon.

Lelkem kifáradt a szárnyalásban,
 S lenn a viruló, szép föld nevet,
 Virággal ékes, zöld, üde bársony
 Borítja lágyan a völgyeket!...

A távozóhoz.

A tél első fagyos lehére
 Siet az ősz távozni már,
 S a legutolsó szép napokkal
 Te is elhagysz, kedves madár!
 Nézd! Elsárgult a lomb az ágon,
 Melegét veszti, hűl a nap,
 S a sáppadt, lankadó virágok
 Milyen búsán mosolyganak!

Intés ez, téged menni szólít,
 Derűsebb ég való neked,
 Ne érjen itt a tél viharja,
 A hamvas téli fellegek.
 A tenger kékdő csillogása,
 Ezüst hulláma vár te rád;
 A dél vár balzsamos lehével,
 Illattal a narancsvirág!

Oh kék habok! Oh tenger árja!
 Aranyos, forró sugarak!
 Narancsfa, melyről illatozva,
 Fehér virágok hullanak!
 Lágy szellő zengő suttogása
 Babérlomboknak rejtékén,
 Egykor ha jött az ősz fuvalma,
 Hogy vágyódtam felétek én!

Most vége van és e borongás
 Kedves nekem, úgy jön az ősz,
 Zizegő suttogó szavával,
 Miként egy régi ismerős.
 S ez a mélázó őszi érzés,
 Mely halkán, lassan hull le rám,
 Mint köd a tájra, egy hideg nap
 Derengő halvány hajnalán.

De te siess, vár a hajó már!
 Az őszt, a felhőt itt hagyod.
 A pálmákhoz oly szépen illik
 Lebegő bájos alakod,
 A merre jársz, erdők, virányok
 Köszöntenek, sugván: »Ime,
 Mily szép ő! Visszajött bizonynyal
 A karcsu nimphák egyike.«

S ha téged vándor madaram, te
 Majd haza hí a kikelet,
 Hozd el a pálmák suttogását,
 A tenger sóhaját veled,
 Hozd el a délsziget varázsát,
 — Mit az aranynap fénye ád —
 Melegét, édes hű szivedben,
 Sötét szemedben sugarát!

Rosz óra.

Igen, a kikelet jövetelét érzem,
 De ma közeledtét nem köszöntöm én,
 Gyötör ez a zsongás a remegő léghen,
 A ragyogó, éles tavaszi fény!

Nem lány hizelgéssel jön, de oly kegyetlen
 Érdes levegővel, — fuvallata láz!
 Szilaj rohanással szárnyalva felettem,
 Megöl e hatalmas tavaszodás!

Nem fakad a lomb még, a fecske se lebben,
 Hallgat a madárdal, ibolya se nyit!
 Csupán a nap szórja, egyre hevesebben,
 Aranyos sugárit, lángnyilait.

Jön a kikelet gyors, diadalmas szárnyon,
 Heves közeledte gyötör, kimerít,
 Halálra fáradtan ma visszakivánom
 A tél szelid, enyhe, halk színeit!

Délre!

Suhog a szél!
 Repül vele a sok sárga levél.
 És mintha utána mennének a nyárnak,
 Dél felé szállnak!

Kering, lebeg,
 Indul az utolsó madársereg.
 A hegytetőn állok, utánok nézve,
 Mint mennek délre!

Szél! — szárnyadon
 Vidd délfelé fáradt gondolatom!
 Ah, lelkem is, tele végtelen vágygyal,
 Dél felé szárnyal!

Guy de Maupassant.

Nem a tenger apadt el, kék vizében
 Az ég ragyog még úgy mint egykoron,
 A nap sugára — úgy mint egykor épen —
 Halmot, völgyet aranyománczba von,
 Mint a midőn még lelke ifjan égett,
 Lángész csillámlott büszke homlokán:
 Fény hinti be a kéklő messzeséget,
 Minden derűs, ő változott csupán!

A hullám még a régi dalt csobogja,
 Mely mámorosan ringatá szívét,
 Bólint, susog a fák virága, lombja,
 Harmattól csillan a mező s a rét,

Mint a midőn még édes volt az élte
 S megrészegíté tavasz illata,
 Hirnév, dicsőség, szerelem kísérte;
 Most ráborul a szörnyü éjszaka.

Szívét előnti forró képek árja,
 Ám agya tompa, lankadt és nehéz,
 Egy fagyos ujj hó ajkait lezárja,
 Ijedt szemével titkos éjbe néz.
 Már nem csapong; — szilaj kedvvel se szárnyal,
 Heve lelankadt, fénye oda van.
 Láthatlan rém átfogja száz karával,
 Még küzd vele, de tudja — hasztalan.

Halál! irgalmas, halvány, csendes angyal!
 Halk szárnyacsapással oh, keresd fel őt.
 Érintsed hűvös csendesítő ajkkal
 A forró, lázas, egykor büszke főt.
 Szelid karod a roskadót ölelje.
 S ha már e földön nyugtát nem lelé:
 Bilincset összetörve égő lelke
 Hadd szálljon áldóbb, szebb világ felé.

Mélabus szerenád.

— Armand Sylvester. —

Ó jer, midőn a méla est jő,
Halld, mit dalol a kis madár.
S álmosan, félszenderbe' már,
Mily végtelen dalt sűg az erdő!
Elhallgat minden nemsokára,
Leszáll a széles szárnyu csend,
Csupán a langyos légbé' reng
Az édes álmok könnyű árnya.

Ó halld mily siró hanggal
Ébred a szél!
Az óra múl, a nappal
Nyugodni tér.

Jer a mezőre! Nyílt ajakkal
Szívd a virágok illatát;
Ó, hányat elhervadva lát,
Ha jön, a harmatkönnyes hajnal!
Hűs fűben szunnyad a bogárka,
Homály sző fátylat csendesen,
Kigyúl a csillag odafenn,
S szemét a vadvirág lezárja.

Az éj jön! Bus panasszal
Sohajt a rét.
Szívd az elszálló nappal
Lehelletét!

A völgybe jer! Az esti fényben
Végsőt ragyog az égi bolt.
Az ég alján kél már a hold,
Ködparák úsznak ott fehéren,
Míntha a csendes éjszakába,
A végtelen határiról,
Hol az ég föld felé hajol,
Egy tömjéntartó füstje szállna.

Ó nézz az égre, halkkal,
Kapuínál.
Im a kialvó nappal
Bús füstje száll!

Őszi sejtelem.

Hiába mondom már magamnak:
 »Nyár van, sugárzó és meleg!«
 Oh lám, hogyan élém peregnék
 A halvány, hervadt levelek!
 Szívem az őszt megsejti gyorsan,
 Az első lehelletre már,
 Hiányzik egy szín a virágból,
 Az égő naptól egy sugár!

Bár lombos, dallos még az erdő,
 Bár vadvirágos még a rét,
 Mégis, miként ha könnyü ködként
 Halk, méla árny terülne szét.
 Nyár még ez, ámde melegéből
 Lassan, lassan elvész a fény,
 Nem sejti bár, nem érzi senki,
 Csupán a fecskék tán — meg én!

Borzongok szinte, megjön újra
 A hervadás! Mind hasztalan,
 A ragyogó nyár észrevétlen
 Elszáll, elsuhan, oda van!

S a kerti színes virulásra
 Az őszi teszi nedves kezét,
 Illata, bája, csillogása
 Elhull, elárad szerteszét!

Elhull, elárad szétfoszolva
 És semmivé lesz, ködbe vesz,
 A forró, nyári csillogásnak,
 Nyíló virágnak sorsa ez!
 Nyomát ott hagyja földön, égen
 Az őszi, a merre elhalad.
 Oh föld, hol ifju ragyogásod?!
 Oh nap, hol fényes sugarad?!

Vallomás.

— Villiers de l'Isle Adam. —

Az üde május veszve halva,
 Rét, erdő nékem elveszett;
 Nyisd ajkaid! Mint az erdő fuvalma
 Olyan a te lehelleted!

Az óceán is veszve nékem,
Nem ujjong, nem gyászol velem.
Mondj bármit, hangod édes zengésében
A tenger hangját fellelem.

Napom leszállt. Nagy, néma árnyak,
Fenséges bú van szívemen.
Ó jer, s az ég nyugalma árad
Sötét szívemre szeliden.

Ut az égbe.

Ama tündöklő, hosszú fényvonal,
A mit a hold a mély tengerre vet,
Az ut az égbe, nézd hogyan ragyog
A nagy, rejtelmes tengervíz felett.

Mind elpihentek a fehér habok,
Az éj leszállt halk szárnyal, nesztelen.
Szürkén, csendesen összeolvadott
Az alvó tenger és a végtelen.

A föld, zajával messze elmaradt,
Suttogva mormol titkosan a víz;
Ó milyen édes, könnyű volna most
Az utra lépni, mely az égbe visz!

De köztem és a fényes ut között,
Mikéntha néma gát terülne szét,
Nagy, széles árny borong a tengeren,
Titokzatos, örvénylő, mély, sötét!

Margit.

A „Magyar Salon” „Margit”-jaiból.

Fut a hajó, vitorla lebben,
A kék Balaton háborog.
Egy ifju áll egy lányka mellett,
Margit a lány — ez fődolog.
— E történet, minő szerencse!
Ép jókor a fülemhez ért,
Hisz sóhajtottam vagy ezerszer:
»Egy országot, egy Margitért!«

Árnyát az ősz már hintegette,
Itt-ott megsárgult lomb remeg,
Indulnak vándorló madárkák
És a nyaraló emberek.
Fut a hajó, fodros nyomába
Gyöngyös hullámot hajt a szél.
Margit a tóra néz merengve,
Az ifju halkán így beszél:

»A vizet nézi, nem csodálom,
Margit, ön és e tó rokon.
Egy színt látok az ön szemében
És a tündöklő habokon.
Lelkem e kéklő szürkeségbe'
Úgy beleszédül, elmerül,
Égen földön, bár merre nézzek
Csak e színt látom egyedül!

Egykor ha majd a tengert látja
Talán a férje oldalán,
— Oh mint gyűlölöm majd ez embert!
Gondoljon Margit én reám.
Hányszor, suhanva gondolámmal
A villanyos tenger-vízen,
Egy gondolat, egy vágy, egy álom
Megkapta sóvárgó szívem.

Mily édes volna gondolázní,
Midőn az est fuvalma kél,
Valakivel ki drágább lenne
És édesebb mindenkinél.
Valakivel, kinek a lelke
Összhangban volna én velem
»S megaranyozná mosolyával
Hideg, magányos életem.

És mostan . . . Margit! Félre fordul!?
Ha én már el nem mondhatom,
Ragyogó víz, beszélj, helyettem,
Beszélj helyettem Balaton.
Harsogd el néki azt az egy szót,
A mit ajkam ellhallgatott,
Beszéljetelek fényes hullámok!
Beszéljetelek futó habok!«

És parthoz értek, kikötöttek. —
— Ez vers csupán és nem regény,
A lánykából nem lett menyasszony,
Az ifjuból nem vőlegény —
Szívök bár gyorsan, fájva dobbant,
De kezet fogtak csendesen,
Elváltak kissé halaványan
S nem látták egymást soha sem.

Bucsúzhatunk már Margitomtól,
Történetének vége van,
Ő férjhez ment, természetesen,
És él eléggé boldogan.
Ám a Balatont elkerüli.
A kék tó zsongó habjai
Mindig egy régi szót susognak
S ő nem akarja hallani.

Violák.

Kihajolva a napos utra,
A violák már nyílnak ujra.
Ó milyen édes, bús varázs van
A violáknak illatában!
Mikéntha csak szívembe szállna
A tizenöt év aranyálma!
Ó rózsakor, midőn az égbolt
Olyan sugárzó, tiszta, kék volt!

S a falut szinte újra látom
Meleg, nagy, délutáni árnyban.

A kedves kis ház ereszébe
Ott még a régi fecske fészke.

Lombos még a szederfa ága,
Az én nevem van rája vágva.

A zöld pad! Rajta hányszor ültem,
Vig fecskék nyilaltak körültem.

S az udvar, violával tele
Oly édes illatot lehele!

Zöld udvar, violák körötte,
Legyetek százszor is köszöntve!

Házacska, állj mindig vidáman
Édesen lengő illatárban.

Mosolygó, nyári nap sugára
Hulljon rád, nyájas fénnel, áldva!

S ne legyen, — telnek bár az évek,
Soha üres a fecskefészek!

Cseppkövek.

— Sully Prudhomme. —

E barlang kedves nékem, hol a fáklya
Vérszinre festi a nagy éjszakát.
S a legkisebb nesz, mély sóhajra válva
A visszhang szárnyán sirva száll tovább.

Cseppkövé dermedt könnyek mozdulatlan
Csüggnek a szürke bolthajtás alatt,
S a barlang mintha folyton sirna, halkán,
Lábamhoz hűvös cseppek hullanak.

S úgy érzem itt, e bánatos homályba
Fájdalmas béke csendje költözött!
S e hűvös barlang hosszú néma gyásza,
Örökké tartó könnycseppek között.

Rá gondolok nagy bánatos szivekre;
Mélyökben nyugszik meghalt szerelem
S bár minden könnyük rég meg van meredve,
Valami sir még bennök szüntelen!

Lángok között.

Santal és ambra illat árad,
A máglya felgyújtásra vár;
Körötte a brahminok állnak,
A radsah teste rajta már,
A láng közül teljes díszében
Brahmához fog felszállni ő,
És véle megy oly tiszta szépen
A hitves is, az ifju nő.

Oly szép a karsu pálmatermet,
A bársonyos szem éjjele,
A piros ajk, mosolyra termett,
Most mély komolyság zárja le.
Sötét szemébe büszke láng van,
És pillantása oda száll,
Hol néma kínban halaványan
Egy délczeg ifju harczos áll.

Lelkét áthatja, megragadja
Amint az ifju rá tekint,
Először reszket most alakja
Arczába száll hó vére mind.

S míg már a máglya tüze éled,
Szivök egymásra rátalál —
Hol vannak töviseid élet?
Hol vanak kinjaid, halál?!

Szemök sugára összeolvad
Sóvárgón, hosszan, végtelen
A halál árnya ki nem olthat,
Te diadalmas szerelem!
Nem látják, hogy felgyult a máglya,
Nem hallják a gyászéneket,
Édes nekik szikrázó lángba,
Forró csók közben halni meg!

Világ vándorai.

(Shelley.)

Szóljatok, ó, szóljatok,
Ti lángszárnyú csillagok!
Szárnyatok vajj' hol pihen?
Az éj mélyiben?

Végzetlen égi bolt
Hontalan utasa, hold!
Minő rejteken leled
Nyúgovó helyed?

Fáradt szél, ég s föld között
Vándoroló száműzött,
Lelsz e lágy fészket valjon,
Lombokon, habon?

Vihar után.

Lázás napok, álmatlan éjek,
Öröm, aggodás, gyötremelem.
A tétlen, ködös álomélet
Meg lett zavarva hirtelen!
Dalolni, irni elfeledtem,
Fejemben minden kavarog,
Ugy szálltak a napok felettem,
Mint gyors tavaszi viharok.

Ám minden jó, ha jó a vége,
 Elringat halkan, szeliden
 A kis szobának csendessége,
 S kedélyem lassan megpihen.
 A régi lettem, ah de mégse,
 A régi immár nem vagyok:
 Az álmok édes tündöklése,
 Bájjos csapatja elhagyott!

Óh jöjjetek még újra vissza,
 Aranyos, rózsás álmaim!
 Ragyog a nap, az ég oly tiszta,
 Jön a tavasz gyors szárnyain.
 Fényes nyomában, illatozva
 Fű sarjadoz, virág fakad.
 A madarakat visszahozza
 S ne hozná meg az álmokat?

Vallomás.

Igen, ám hallja vallomásom
 Igen, én hűtelen vagyok.
 Bűbájával a május átfon,
 Csábítanak a csillagok.

Oh, hallja-e, a csalogány szől,
 Ujong, zokog, csattog, kitör,
 És Ön nem félt a csalogánytól,
 Ki féltett minden gimplitől?

Pedig a lelken hat által
 És ujong és dobog szívem,
 Ha felhangzik a csalogánydal
 Az erdő árnyas mélyiben.

Remegve, szívdobogva hallom
 Az erdő mélységes nesztét,
 És Önt nem is aggasztja, valjon,
 Ez édes suttogó beszéd?

Emlékezzék a gerliczére,
Sok évekig volt fogva már
S mi aztán elfeledtük végre,
Hogy szárnya van és hogy madár.

Lehet, hogy ő is elfeledte
Az édes szárnyalást talán,
Mig jött egy langyos május este,
Szellő járt, szólt a csalogány.

S ő új életre kelve szinte
A régi vágyat föllélé,
Csapongó szánya messze vitte
A távol rengeteg felé!

Vigyázzon Karlin, úgy ne járjon,
— Mint gerléjével — én velem,
Egyszerre csak kitárom szárnyam
És elreptülök hirtelen!

Mit, Ön nevet? Karlin, vigyázzon,
Nem látja ég, föld mint ragyog?
Bübájával a május átfon,
Csábítanak a csillagok!

Aranyos lomb.

— Mánnámak. —

Szivesen szakitnék mosolygó virágot,
Küldenék örömmel rózsát, ibolyát.
Ám a puszta kertben egyet sem találok,
Szép vidám nyarunk már tőlünk tova szállt.
Elszállt, úgy elillant csalfán, észrevétlen,
Alig érezhettem futó melegét,
Ime már a kerten, ime már a réten
Őszi dér ezüstje árad szertesztét.

S mig alatta járok, rezdül a fa lombja,
Remegteti hűvös, lassu lehelet,
Hűvös, lassu szellő mind elibém hordja
A peregve hulló akáczlevelet.
Hullanak, peregnek! Elmerülve nézem,
Eső, aranyeső mintha omlana.
Fénylik, méla bájjal, mindenik levélen
Az ősz tarka dísze, finom aranya.

És egy gondolat kél méléző szívemben:
Szedegek őszi lombot nyílt virág helyett,
Elküldöm te néked, fogadjad szivesen
E hozzád repülő aranylevelet.

És habár a tájon hervadás időz is,
 Mélabúja téged mégse' járhat át:
 Nyájas otthonodba, látod, még az ősz is
 Nem boruját küldi, csupán aranyát.

Tél.

Zördül az ág,
 Gyors északi szél csap a bokrokra át.
 Hova lett suttogó dísze a fáknak?
 Lombtalan állnak!

Bús ég alatt,
 Csaponganak lomhán, sötét madarak.
 Hova lett ujjongó, lágy csattogástok,
 Ó csalogányok!

Nézd oda fenn,
 Szürkén takarózva, búsan, betegen,
 Szendereg a nap, a felhőgomolyban,
 Szivem is olyan!

Májusi harmat.

— Uhland. —

Májusban, midőn a hajnal
 Első pirja felragyog,
 Küld az ég, a virradattal
 Hulladozó harmatot.
 A mi fényt a május adhat,
 A mi bájt a tájra hint
 Azt e bűvös, drága harmat
 Hozza le a földre mind.

Lesz belőle fénylő, tiszta
 Gyöngy, a tenger mélyibe',
 Ha cseppjét a rózsza iszsza,
 Mézesszárnyú méhike.
 Ha zöld ágon a madárka
 Csőrét nedvesíti meg,
 Ugy csodaszép csattogásra
 Ébred ez a rengeteg.

A leányka harmatárban
 Homlokát ha fürdeti;
 Másnap arcán uj varázs van,
 Selymesebbek fürtei.

Mosd szemed ily harmatcseppel,
És kisírva lenne bár,
Felvidul, s az üde reggel
Mosolyogni látja már.

Hullj reám is, drága balzsam,
Mely mindennek enyhet ad!
Szállj szememre, lágyan, halkan,
Hullj az én szivembe hát!
Jöjjön véled, ah, a régi
Ifjuság, dal, napsugár!
Adj erőt a napba nézni
Édes, bívös harmatár!

Szerencse és Boldogság.

Achmed és Szélim egy meleg estén, — a tenger hűs lehelét keresvén, — találkoznak a tengerparton.

Szép nyári alkony — végső sugára halt el épen, — a síma kéken — elomló tenger langy vizében. — Hogy a műezzim végsőt kiálta, — a parton állva — s az újhold felé fordítva fejét — Achmed beszéle legelőbb:

»Ó jaj! a földön mért is élnek — ilyen szegények! — Oly nyomorultnak mit ér az élet — ki sohse érzett — és sohse látott — sem szerencsét, sem boldogságot!«

Míg Achmed ily búsan beszéle — s Szélim is véle — és mindaketten panaszkodának, im, halk nesz támad — mintha szél járna enyelegve, — jázminberekbe, — s a könnyű légben — úgy érzett épen, — mint a midőn lágy illatárt hint — rózsza és jáczint; — s ragyogva, mint a hold odafent — két fényes tündér megjelent.

Az egyik tündér szóla: — (Schírásban nem nyit oly rózsza, — mely arca pirjával felérjen, — nem zendül az éjben — oly lágyan a bülbül hangja se tán — mint a szó zendült ajakán. —)

»Meghallottuk a mit beszéltek, — ó, ti szegények! — és szivünk szánva hajol felétek. — Im, jó csillagtok felragyog, — mert én a Szerencse vagyok — s kit annyi sziv hiában áhit, — szép testvérem, Boldogság áll itt. — Szélim, Achmed, most választhattok, — a mint akartok, — közülünk melyik kit kísérjen, — egész életében?«

Achmed szerényen — hallgatva állott — és Boldogságot — epedve nézte. — Szélim nem késve — szólt: »Halld a választ, — ó szép

Szerencse, tégedet választ — örökre szívem —
követlek híven!»

Míg Szélim beszélt — Boldogság kezét —
Achmed megfogta halkkal — ragyogó arcczal;
és ment ki-ki a maga útján. —

Sok évek után — már hosszú életpályát
befutva — véletlen újra — találkoznak. —

Se gond, se bánat — Achmedre nem áradt
— elválásuk óta ez óraiglan. — Élt vigan, ifjan,
— habár szegényen, — sugár volt szemében, —
homloka redőtlen, — Boldogság csókja — ragyo-
gott róla.

És Szélim szóla: Üdv neked s béke! —
Látlak hát végre! — Jer én velem, — vár nálam
sok pompás fényű terem. — Minél szebbet sze-
med nem láthat, — nézd meg dús márvány-
palotámat. — Utközben meg, — míg a lakomba
érek veled, — mint van, beszélj el kérlek, —
hogyan tégedet ifjan hagynak az évek?» —

Achmed mosolygott: »Ugy van mint mon-
dod, — pedig szegény maradtam, — gyakran
nincs, hova fejemet hajtsam, — mégis, ládd —
nevetve megyek az életen át. — Bármerre járok,
— körülöm nyílnak színes virágok; — fény,
napsugár jár egyre velem, — még a sziklán is
rózsa terem! — Rózsa van hintve utamra, ékűl!

— Fekszem gond nélkül, — gond nélkül kelek,
— ha jönnek a biboros, langy reggelek. — Baj
sohse gyötör, — nekem az élet csupa gyönyör!
— Örülök a napnak, nem félem az éjjet, — bú
sohse érhet. — Az ég színe kékebb — s a méz
is édesebb nekem, mint másnak! — A Boldog-
ságnak, — ki szüntelenül követve, véd, — érzem
a csókját, lehelletét.» —

Alig végezte a beszédet, — a palotához már
oda értek. — Alkonyodott épen. — Bűbájos
szépen — emelkedett, pálmaligetben állván, a
palota, csupa arany és márvány. — Az alkony
fénye — ráhullt nagy rózsaszín medenczékre, —
elomolt biboros habban, — hol szakadatlan —
illatos vizek mormoltak halkán. —

Szólt Szélim, — s vendégét vezette: —
»Nézz szerte! — Merre szemed láthat, — dús
pompát lát és gazdagságot. — Rabszolgahad —
hódolva várja parancsodat, — a tengert járván,
— sok büszke gályám — jön kincset hozva; —
nincs nap mely új pompát ne hozna. — Lásd, a
Szerencse híven ragyog! — Hatalmas vagyok!
— Adott ő, látod, — nagy gazdagságot, —
fényt, dicsőséget, — és mégis, érted? — bár
Ő követ váltig, — valami hiányzik! — Oh
Achmed nézzed, — mily nyomot vésett, — rám

az idő! — Mennyi redő! — Szememben árny van, — ősz a szakállam — és agg a szívem! — Igen, igen, — kincs, pompa szakad rám, — s én mind oda adnám — szívesen másnak — egy csókjáért a Boldogságnak!

Őszi napsugár.

Oh áldom ezt a tiszta, nyájas,
Ezt a mosolygó szép időt!
Még azt hihetném, tán a nyár az
Mely pillanatra visszajött.

A kert szép nyári virulásba
Hogy visszaálmodá magát!
Rajt meleg napfény ragyogása
És gyöngéd illat suhan át.

Szívemnek is, bár kedve halva,
Jönnék ily édes percei;
Midőn egy tünde pillanatra
Magát boldognak képzei.

Tünő öröm csupán, mit érez,
S a hervadás meglepte bár,
Oh mégis olyan enyhe, édes
Ez áldott őszi napsugár!

Köd.

Én.

Felöltözött a táj fehérbe,
Dér váltá fel a harmatot,
A ménta pelyhes levelére
Csillámló, fényes gyöngy fagyott.
Menjünk, Karlin, menjünk sietve,
A hegyre jöjjön fel velem,
A köd az erdőt is belepte
E hűvös őszi reggelen.

ő.

Sétálni most, ez kéne épen!
Zúzos, ködlepte fák alatt,
Cziczám ábrándos kis fejében
Teremhet ilyen gondolat.

Felöltözött a táj fehérbe,
Menjek és nézzem meg tehát,
Adjon szívem — ez többet érne —
Egy csésze párolgó theát.

Én.

Ködös homályba vész a távol,
Ködös a völgy és álmata,
Mily szép e könnyű, lenge fátyol,
E hószín bűvös áradat.
A nyári lángoló meleggel
E hideg virradat felér,
Aranyat ad a kora reggel,
Hamvas ezüstöt ad a dér!

ő.

Ne álmodozzék folyton, édes,
Vegye a való életet,
A dér fagyos, a köd veszélyes,
Azt eltagadni nem lehet.
A sikos hegytetőt bejárva
Mig hűvös, nedves künn a lég,
Megjön a csúz, a láz, a nátha
Jobb lesz ittbenn maradni még.

Én.

Jó, hát maradjon, soh' se lássa,
Mily szép ez őszi virradat,
Ne tudja, milyen halk varázsa,
Mint bűvöl, átfon, elragad.
Ám én megyek, ködös világom
Lebegő, könnyű fátyla főd,
Mint egy homályos, édes álom,
Gyöngéden elborít a köd!

Vágy.

Csapongó fecske száll a magasban
Gyors szárnyon.
Reszket a szívem, reszket a lelkem,
Ha látom!

Bíboros felhők usznak sebesen
Az égen;
Reszket a szívem, reszket a lelkem
Ha nézem!

Ragyog a tenger, hajnali fényben,
Ott távol.
Beteg a szívem, beteg a lelkem
A vágytól!

Karneval.

Mult éjjelen, midőn a lámpa
Fehér fényt hinte szét szobámba,
S langyos meleg volt ide benn,
— Én a longchaisen bágyadoztam,
Fél ébrenlétben, fél álomban —
Nyillott az ajtóm hirtelen.

Valaki nesztelen belépett.
Ámulva néztem a vendéget,
Ki oly ragyogva jött felém,
Arannyal szőtt biborpalástban.
Valaha, — úgy tetszik — már láttam,
Valaha jól ismertem én.

Szeme sugárzott, és mosolygott
Aján az ifjuság, a boldog,
Mely sohse hervad, el se száll.
Szól: — hangja csattogó zenéje
Vidám dalként perdül az éjbe —
»Nem ismersz? Nevem Karneval.«

»Én vagyok itt a bűvös herceg,
Ah, voltak órák, voltak perczek,
Hogy nem így vártad jöttömet,
De szívdobogva, várva, lesve
Kivántad, jönne bár az estve,
Mely udvaromba elvezet.

Ó ne tagadd, elégszer láttam
Lebegő, habfehér ruhában
Suhantál a csillár alatt,
S ábrándos, hajporos fejedben
Tudtam, hogy tánczütemre lebben
Minden keringő gondolat.

Most elfeledtél, látszik rajtad!
Milyen hideggé lett az ajkad,
Mily szótlank a szemeid!

Minő szegény vagy, ó te balga,
Kit ujjongásra, tánczra, dalra
Már ifjusága nem hevít.

Még van idő, — oh hagyd a tollat!
Siess, az éj zenébe olvad,
Körülvesz fényes, hó varázs,
És bágyadtságod messze űzve,
Megérzed, hogy a betű szürke
S rózsás az édes kaczagás.»

«Ó herczegem, mi jut eszébe!
— Feleltem én. — E fagyos éjbe
Ki nem csal semmi hó varázs.
Az örömöknek gyöngyös kelyhe,
Ezernyi játszi habbal telve
Nem csábit el, hadd igya más.

Ne csaljon, hívjon. Mind hiában,
Ujjongó, hangos udvarában
Nem voltam otthon én soha;
Szivemben édes dőreségek
Szikrázó lángja sohsen égett,
Sem habzó kedvnek mámore.

Koszoru, friss borágból fonva,
Sohasem illet homlokomra,
Sohasem ingott fejemen,
A rózsaszárnyu balgaságok
Éntőlem mindig messze jártak
És elkerültek szüntelen.

Ó herczegem, minden hiában!
E halkfényű csendes szobában
A javithatlant hagyja hát,
Jó e nyugalmas lágy melegben!
Ön meg siessen, menjen, menjen,
Szép Karneval, jó éjszakát.

Kérés.

Vidám kedvem, ha néha látod,
Legyen nyájas a mosolygásod,
Borus arczczal ne űzd el kérlek,
Hisz hozzám ugyanis ritkán téved!

A jókedv édes, szép madárka,
De szárnyait gyorsan kitarja
És mindörökre tova lebben,
Ha nem fogadják melegebben.

Márczius.

Szürkül a hónap bársony leple,
Fehér szépsége tova tűnt,
Valami hamvas szín belepte
Az egész tájat odakünt.

Fázós madár, dermedt a szárnya,
Gunnyaszt a vadsom ágbogán.
Hiában mondod: Nem sokára
Ujjongat majd a csalogany.

Komor felhők nehézkes árnya
Egy színbe vonta az eget:
Hiába mondod: Nemsokára
Tavaszi napsugár nevet.

Nézd, e borongó égi boltot,
Fel nem deríti semmi sem!
Jön a tavasz? Hiában mondod,
Én nem hiszem, ah, nem hiszem!

Áprilisi dér.

(Németből.)

Bimbót hintett szívembe
Az édes kikelet,
Midőn ottkűnn bokor, fa
Bimbóval tele lett.

Gonosz tavasz volt akkor!
Kegyetlen kedve jött;
Halálra dermedt minden
Még virágzás előtt!

Havasi gyopár.

Bérczek szabad magányos ormán,
Mely a magas egekbe vág,
Örök hó bársony leplét hordván,
Nyit egy csodás fehér virág.

Feléje halk szellők se járnak
És hozzá el nem hat soha,
Arany heve a forró nyárnak,
Sem a tavasznak mosolya.

Körötte kristálytisza minden,
Csendes fehér, mint ő maga,
Büszkén nyit hervadatlan színben,
A bérczek hőszin csillaga.

A völgy ölén, lombon, virágon
A tavasz édes csókja van,
Fenn a nemes virág magában
Áll egyedül, tavasztalan.

Ősz jöttén.

»Oh madaram — mondtam a fülmilének —
Mért nem dalolsz e lágy nap alkonyán?»
— »A május elmult, minek hát az ének?...
A tavasz elmult!» Szólt a csalogany.

»Gyors, könnyű fecske — mondtam a fecskének —
Mért nem csapongsz e nyájas ég alatt?
— »A nap sugári már mind eltűnének
— Felelt a fecske — s itt az alkonyat.»

Szívem megdobban, fájva, hogyha kérned
»Mért nem dalolsz, miért vagy hallgatag?»
Felettem gyorsan suhannak az évek,
A tavasz elmult s jön az alkonyat.

Ősz.

»Még nyílnak bágyatag virágok»
— »Ó sorsukat már ismerem!
Én olyan virágot kívánok,
Mit hervadástól nem kell féltennem.»

»A kerten őszi napsugár van,
Nézd, milyen nyájas és szelid.«
— »Mit ér? Hisz jól tudom, nyomában
Az éj sietve, gyorsan közelit.«

»Mért nem köszöntöd melegebben,
E nyájas tündér az Öröm.«
— »Mit ér?! Tudom, hogy tova lebben,
S a Bú már ottkűnn áll a küszöbön!«

Délután.

Megállt az óra pergő nyelve,
Untában az is elaludt!
Mintha gonosz kéz hintegetne
Szobámba mákot és hamut.

Minden fakó, színetlen, néma,
A butorok, a függönyök,
A poros utcán néha, néha
Lomhán, egy-egy szekér zörög.

Csendesen, némán ülök én is,
Hangom a sűrű légbé hal,
Mire sem gondolok, de mégis
Eszembe jut egy régi dal:

. . . A sivatag forró lehében,
Hol a szem zöldre nem talál,
Portól, homoktól lepve régen,
Egy csüggedt, hervadt pálma áll.

Perzsel a nap vöröslő fénye,
A puszta csenddel van tele,
Egyszín, elomló fővenyére
Hullong a pálma levele.

Fehér éjszaka.

Köszöntöm ezt az éji órát!
— Üres, fárasztó volt a nap;
Lomhán vonultak el az órák,
Mint lomha, szürke madarak.

Most bágyadás érzése jár át . . .
 — Láng fénye reszket a falon,
 A szoba langyos félhomályát
 Betölti áldott nyugalom.

És minden csendes pihenésre,
 Békességes álomra hí;
 De nem tudok pihenni még se
 Ébren tart most is valami.

Az ablakfüggöny szertetarva,
 Beszáll az égi lehelet,
 Künn téli éj fehér világa
 Virraszt az alvó föld felett.

Titokzatos, halkfényű nappal
 Kél az ezüstös ég alatt,
 Enyhébb, szelídebb mint a hajnal,
 Nyájásabb mint az alkonyat.

Derült, összhangzón tiszta minden,
 Elszállt a földről bú, harag,
 Fenn álmodó ég csillog, ittlenn
 Elomló fehér sugarak.

És lelkem telve álmodással,
 Békével telve már szívem;
 Az éj hozzám halkán beszárnyal
 S elringat lassan, szeliden.

Unalom.

A tavasz ujjá bekopogtat,
 A napsugár is beragyog;
 Ó hagyjatok csak, hagyjatok csak,
 Beteg vagyok, beteg vagyok!

Fázom e napfényes tavaszban,
 A fejem ég és zakatol!
 S beteg a lelkem! Régi kedvét
 Nem leli semmiben, sehol!

Hivatlan vendég szállt be hozzám,
 Itt jár nyomomban szüntelen,
 Egy szürke, lomha, rut manónak
 Tanyája lett a tűzhelyem.

Szobámban honn van már egészen,
 Álmos szemekkel nézve szét,
 Mindenén végig vonja lomhán
 Ránczos, hideg, aszott kezét.

S kérdem ijedten és boszusan:
 Ki vagy, honnét jövél valjon?
 A szürke törpe ásitozva
 Felel: A nevem Unalom.

Tavas z.

Ibolyák:

Balzsamot lehelő
 Zöld mező felett,
 Száll a könnyű szellő
 Jön a kikelet!
 Édes illat árad,
 Nyájas fény ragyog,
 Tavaszí sugárok
 Csókolgassatok!

Galambok:

Hogy sugárzik ez a reggel,
 A tavasz langy lehe jó!
 Aranyfényvel, lágy meleggel
 Tele lett a levegő!

Rózsaszínt a lenge ködbe
 A tavasznak ujjá fon;
 Hajnalfénybe' megfürödve
 Szálljunk könnyű szárnyakon!

A bagoly:

Örülnek e bolondok váltig
 A rossz idő hogy jóra válik,
 Bókolni mindannyan sietnek
 A balga, tűzes kikeletnek.

Érzem én is hevét a fénynek:
 Fejem fájdul, szemeim égnek,
 Jó lesz már elrejtezni mélyen
 Árnyas romoknak enyhelyében.

Hol van?

Már nyiladoznak a virágok,
 Űdén és kedvesen,
 A kertben egymagamban járok
 S a tavaszt keresem.

A napsugár az almafákon
 Piros bimbót fakaszt,
 Hiában, én sehol se látom
 Nem lelem a tavaszt!

Ragyog a nap, nevet az ég is,
 Méhzsongást hallani;
 A virulásból mégis, mégis
 Hiányzik valami.

A lombok halkán integetnek,
 A madár is dalol;
 Csupán az édes kikeletnek
 Mosolya nincs sehol.

Utazás előtt.

Ó, mindhiába, mindhiába
 Menekülnék, de nem lehet!
 Utánam jár a bánat árnya
 És elér engemet.

Epedve, sóvárogva nézem
 A messze fénylő kék eget,
 De gyorsan, hirtelen, sötétlen,
 Befedik fellegek.

Nem véd meg a bércz, sem az erdő,
 Bár édes árnya eltakar,
 A bánat árnya nesztelen jó
 És rám lel csakhamar.

A napsugár, a kedv, az álom
 Eltűntek mindörökre már!
 Utazunk: Bágyadt, csüggedt szárnyon
 Száll egy beteg madár!

Hamvazó szerda.

Hajnallik, vége a zenének.
 Vidám zajjal elmúlt a bál
 És búcsut vesz, távozva véle
 A bűvös, csábos karnevál.
 Tarka, hangos kíséretéből
 Az utcán, mit hó leple fed,
 Két alak halad imbolyogva
 Egy Pierrot s egy Pierrette.

Szegény Pierrette milyen halvány
 S a Pierrot mily szintelen!
 A rózsárcz, a ruha selyme
 Fényét veszíté hirtelen,
 A lány, fodros haj, dérral lepve,
 Didereg a piczinke kéz,
 Jobban reszketnek a hidegtől,
 Ha egyik a másikra néz!

S Pierrette szól: »Minden oly bágyadt,
 Égen, földön mi sem ragyog.
 Azok a halvány néma árnyak
 A régi fényes csillagok?«

S Pierrot mond: »Szemed sugára
 Mint az övök úgy elveszett,
 Oh ez a hamvas téli hajnal
 Oh ez a fagyos szürkület!«

S a fagyos téli szürkületben
 Csak állnak, állnak egyre még,
 Olyan kihalt köröttük minden,
 Oly néma, ködös fenn az ég!
 Mit vártok? fényéből az éjnek
 Egy sugarat, e köd helyett?
 Hajnal van, vége dal-, zenének,
 Szegény Pierrot s Pierrette!

Idő.

A szép virágos kertet nézem,
 A nap aranyos sugarát,
 S im halkán, gyorsan, észrevétlen
 A tájon árnyék suhan át.

Egy halvány, csendes arczu szellem,
Elérhetetlen valaki,
Tovább, tovább megy mind szünetlen,
Bár lépését nem hallani.

S döbbenve, ó mily képet látok!
A merre száll, a merre jár,
Hervadtan hullnak a virágok
Elhalványul a napsugár.

Reszket a Jomb, fonnyadva, sárgán,
Omolnak őszi levelek;
A sápadt szellem szürke szárnyán
Most én felém jön, közeleg.

Majd tova suhan gyorsan, újra,
Örök útján tovább halad,
De ködös, lenge, szürke ujjá
Megérinté a lantomat.

S a lanton, halkán sirt a hangja,
Egy húr elpattant csendesen;
A legjobb húr el van szakadva,
Többé nem zendül sohasem!

Felelet.

A tóhoz hívnál újra? Ó ne!
Bánt engemet a tónak fénye.
Ah! Nem tudod mily bús varázs van
A bágyadt hullámcsillogásban,
Midőn a méla est leszállott
S halványnyá lesznek a hullámok,
Midőn az égnek tiszta kékje
Lassan áthal a szürkességbe;
Elhal a kedv s nyomába' támad
Valami névtelen, nagy bánat,
Félig álmodva, félig sejtve,
Bú, mit a szív már elfelejte,
Vágy, mely az embert viszi, vonja
A csendes, csillagos habokba.
Madár nem röppen, nád se zizzen.
Homályos, árnytelt, néma minden,
Nehéz bánatként hull a tóra,
S a szívre is, az esti óra.

Oh el a tótól! Messze, messze
 Menjünk magas, szabad hegyekre!
 Hol a fenyő mormolva ébred,
 S hótól ragyognak fenn a bérczek,
 Bársonymező a bérczek alja,
 Az ösvényt vadvirág takarja,
 S a merre lépek, merre járok
 Köszöntenek harangvirágok.
 Ezüstös csermely üde habja
 A vesztett kedvet visszaadja,
 S a szem ragyog, a szív kitárul
 A fenyves édes illatátul!
 S az erdő, míg védőn beárnyal,
 Mormol, beszél ezer szavával,
 Addig susog, míg tova szállnak
 A méla képek, szürke árnyak,
 S ragyogva, fénylőn hull a tájra,
 S a szívbe is, a nap sugára.

Esti dal.

A virágoknak vész a színe, hamva,
 Hullong a lomb a ház előtt.
 Jer ősz! a köd hadd szálljon, eltakarva
 Kertet, mezőt.

A zajgó, hangos munkaterhes napban
 A föld népe kifáradott,
 Jer, éj! A földet hadd borítsa halkan
 Lágy fátyolod.

Fenn virraszt — bár a nap már véget ére —
 Könnyekben égve annyi szem!
 Jer álom! Szállj a könnyezőök szemére
 Szép csendesen.

Költő és fecske.

Költő:

Aranysugárral itt van még a nyár,
 Csapongó fecském mért bucsúzni már?
 Alig hervadt még itt-ott egy levél,
 S könnyű csapattok már is útra kél!

Fecske :

Mért vára-
kocozunk? Hát nem érzed-e,
Jön már az ősznek hűs lehellete!
Hül a vidám nap, bús az ég színe,
Jobbat keresni szállunk messzire!

Költő :

Jobbat keresni! boldog madarak!
Jobbat keresni kéklőbb ég alatt,
Elszállni messze, ah, mily jó lehet,
Nem várva, míg a hervadás befed!

Fecske :

Süvöltő szélvész, hamvas őszi dér
A jobb hazába nem hat, el nem ér,
Arany tavaszba vígan elmegyünk!
Oh költő, valjon mért nem jössz velünk?

Költő :

»Jó fecském, mert oly boldog nem vagyok,
Várom kell, míg a szép nyár elhagyott,
Átszenvedem a hosszú bús telet,
S jobbat keresni majd csak úgy megyek.«

Séta.

Csendesen hinti halk színét a völgybe
A nyájas, hűvös őszi délután.
Az árnyék már a mély utat befödte,
Napfényes még a hegytető csupán.
A selymes, üde réten átsietve,
— Hol a vad ménta lila fürtje nyit —
Bejárjuk majd, a míg leszáll az estve,
Az erdő kedves régi utait.

Ó kedves erdöm! Ó hát újra látom
Sugár bükkfáit, zsongó hársait!
Hány forró, fényes nyári délutánon
Fölém hajolt az ismerős csalit.
A vadszeder, meg az izsallaginda
Felém bólogott, ismert mindenik,
S a mohos törzs alól vígan kacsinta
Okos szemével a kis fürge gyík.

Köszöntött hangos, ujjongó madárdal;
Minden rigónak füttyös kedve lett!
Üdén az erdők édes illatával
A nyári szellő hozzám repkedett.

Megtelt az erdő napsugáros kedvvel,
Zizzent a fű, bókolt a vadvirág,
És a nyomomban, — bájlón mint a reggel,
Egy rózsás tündér járt: az ifjuság!

Most itt vagyok az erdőszelben újra,
És elnémulva nézek szerte szét;
A zöld erdőre, vadvirágos utra
Reá tevő az ősz lankadt kezét!
Madár se füttyent, a nyár messze szállván,
Elmentek mind a vig rigók velem,
A lomb megbarnult az iszallag ágán,
Hullong a hársak sáppadt levele!

Hajlós füzére ott a vad szedernek,
De rajt piros a hervatag levél,
Halvány virágok nedvesen remegnek,
Lassan suhogva jön az őszi szél.
A fák az őszi szélnek sóhajára
Csendben, komolyan, meg-meg hajlanak,
A kora este nesztelen homálya
Lebeg a sárga, néma fák alatt.

Csillagok.

— Sully Prudhomme —

A csillagoknak mondtam egyik este:
»Ti csillagok nem vagytok boldogok,
Kék fényetek a végtelenbe esve,
Oly bánatosan, gyöngéden ragyog.«

»Kérem magam: E tündöklés az égen
Fehérlő, gyászos szűzek serge tán?
Bus lobogásu, néma fáklýafényben
Lassan haladnak, fenn, egymásután.«

»Örökké forrón esdekelve vártok
Remegve titkos szenvedés alatt;
Kék szemetekből nem vidám sugárok,
De fényt özönlő könnyek omlanak!

Ti régi, tiszta vigaszi a földnek,
Kik ragyogóbbá teszik az eget,
Mondjátok el, miért e hulló könnyek?
»Egyedül vagyunk!« volt a felelet.

»Mindegyikünk, — ah! mindörökre váltan,
Csillagtársától messze, messze jár.
Elvész a végtelen, nagy éjszakában
A sóvárgó, szerelmes fénysugár!«

S én szóltam: »Ó bús csillagok, megértem,
Megértem immár e gyász mit jelent!
Hisz szíveinknek sorsa olyan épen,
Mint a tiétek messze odafent.

Miként ti, hány szív lángol egymagában,
Közelnek látszik hozzá társa bár.
Elvész a végtelen, nagy éjszakában
A sóvárgó, szerelmes fénysugár!«

Éj.

A nagy városra lankadt csend hajolt,
Az utcán elcsitult a nesz,
Ezüstöskék ottfenn az ég; a hold
Órája ez.

A fák felett sóhajtó szél csap át,
A lomb mormolva ébredsz,
Mély illat kél; az éji violák
Órája ez.

Az éjjel hűvös karja tárva van
Az érzés bágyadásba vesz;
Az álom édes, boldog, hangtalan
Órája ez.

Nagynéni.

Mily csalfán tova szállt felettem
A könnyű szárnyu, gyors idő!
Im én is már nagynéni lettem
S e két gyerek fejemre nő!
Nagynéni! érzik már e néven
A méltóság, mit a kor ad,
Hajamban szinte látni vélem
Az évek hamvas hajporát.

A tavasz, édes rózsaszárnyon,
Csalfán nevetve elhalad;
Hogy tova tűnjön, tova szálljon
Elég egy tünde pillanat.

És az aranysugáru nyár is
Iramló habként elfutó;
Alig hogy hön tündökle, már is
Nyomába lép a nyárutó.

De mig köröttem napsugár van,
Ne legyen ajkamon panasz.
Bucsuzzunk el frissen, vidáman:
Isten veled, te szép tavasz!
Rám néz Babette nagy, kék szemével,
Kis Pamiczám is rám nevet,
Ó véletek bizony nem ér fel
Ezer sugárzó kikelet!

Ó jöjjetek, ti drága, pajzán,
Csicsergő, rózsás gyermekek!
Mindegyikötök édes arczán
Mosolygó hajnalfény lebeg.
És a tavaszt, bár tova szállott,
Én tőlem sohsem érje vád;
Csak hintsen rátok friss virágot,
Reátok minden sugarát!

Angyalkák nyomai.

(Elzímnek.)

Őszi köd iménten,
Most minden nevet!
Fűtől, fától kérdem
»Szólj, mi van veled?»

Harmatban, sugárban
Tündököl a kert,
A kis czinegéknek
Nyári kedve kelt.

S a kert szól: »Nem látod
Fű, fa mért ragyog?
Hiszen itten jártak
A kis angyalok!«

Nem hagytak nyomukban
Bár csillagsugárt,
Kertem, igazad van,
Itt angyalka járt!

Meglelem az úton,
Meg, a gyepen át,
Édes piczi lábak
Mosolygó nyomát.

Angyalkáknak lába
Merre elhaladt,
Lám a százszorszépek
Mind kinyiltanak.

És amott a sarkon
Vajh' ki hagyta hát
Azt a tarka-barka
Sok babaruhát?

Karcsu thuyafánk is
Egyre bólogat;
Két kertecskét látok
Thuyafánk alatt.

Tűzve a homokba
Piros borbolya,
Játszó angyalocskák
Ültették oda.

Értem már a kerten
E vidám derüt,
Tavaszi verőfényt
Látok mindenütt.

Tavaszi verőfényt,
Édes napsugárt,
Ah, jól látom, itten
Két angyalka járt!

Őszi ibolyák.

(Babette es Pamának.)

Tova tűnt végső mosolya
A fényes nyárnak!
Zizegő, hervadt akáczevelek
Halkan peregve szállnak,
A jázmin barnult, ritka lombja közt
Az őszi szél zörrenve jár,
Sűrű harmatban csillan a gyepen
A napsugár.

Mig hűsen az ősz rám hajol,
 S én némán járok,
 Mélázva nézem, mint vesz el a fény
 S nőnek a csendes árnyak;
 Im hirtelen, hizelgőn, édesen
 Tavaszi kedves illat kél,
 Keresem, . . . ah itt nyilló ibolyát
 Rejt a levél!

Mit bánom én, hogy az idő
 Már őszre fordul,
 Nyiló virágok nevetnek felém
 Az ibolyabokorbul!
 Mért bánjam, hogy a tavasz elrepült
 S a nyár is más tájon időz:
 Ragyogó, harmatos kék ibolyát
 Hozott az ősz!

Karácsonyi angyalok.

Midőn áldón leszáll a tájra
 Karácsonyeste ragyogása,
 Sugárán égi fényözönnek,
 Az angyalok a földre jönnek.

S a merre felhangzik az éjbe
 Az angyaloknak zengő lépte,
 Fölesillámlik egyszerre minden,
 Csodálatos szivárványszínben,

Gyémántot hintnek minden ágra,
 Csillog az erdő hópalástja,
 S hogy által suhannak a réten,
 Bársonyt takarnak rá, fehérén.

Tovább mennek, szárnyuk se rezdül,
 A csendes utczákon keresztül
 S láthatlanul, de mindent látva,
 Gyorsan benéznek minden házba.

S a merre lépnek, merre járnak,
Im, minden szemben derű támad,
És minden ajkon víg mosoly van,
S minden szív melegebben dobban.

És minden ablak, melyen halkkal
Betekintett egy fényes angyal;
Ékessé váll: Rajt látjuk másnap,
Csillámlását a jégvirágnak.

Grisailles.

I.

Ó nem köd ez! A köd fehéren
Hullámszikát át a könnyű légen,
Mi rátapad a törpe fákra,
Színetlen, bágyadt, lassu pára.

Ólomsűrű felhőbe fődve
Barázdás szikla néz a völgybe;
Nem fergeteg villáma, szárnya,
Csak hideg, lomha eső szántja.

Lenn gyér patak, folyása renyhe,
Vizét a zöld hinár belepte,
Nem zúg, nem habzik, kedvhagyottan
Áll mozdulatlan unalomban.

II.

Ó milyen lesz majd hát az alkony,
Ha ilyen itt a dél!
Mély boru terjeng völgyön, halmon,
Fázósan érinti meg arczom
A nedves vadszőlőlevél.

S valahol távol, messze mostan
Aranyfényt hint a nap;
Kék tó ezüstös habja csobban,
S a forró, nyári fuvalomban
Vadszőlőágak ringanak.

III.

A lomb közt nincs egy rezdülés se,
Egy sóhajtást nem hallani,
Megállt az éjjel szívverése,
Megdermesztette valami.

Nem kél a hangtalan ligetben
Egy rebbenés, egy lehelet;
A hold sápadtan és ijedten
Megáll a néma táj felett.

Alant a hársak nedves árnyán
Rezdül a fáknek hangja csak;
A lomb közül hervadva, sárgán,
Fáradt levelek hullanak.

IV.

Mulandó minden ideleln!
Tavaszi ifjuság, szerelem,
Mint futó hullám tovaszállnak,
S lelibednek a büszke szárnyak.

Valami egyszín, szürke köd
Hűvösen nesztelen beföd,
Hamvad a szem, a szív kifárad,
S meghalnak maguk is az álmak.

Lavina.

Kicsap az éjbe hangos, durva zaj,
Sikoltó nóta, féktelen kaczaj.
Szilaj tivornya járja odabenn,
Megtelt a párás, gőzös nagy terem;
Fullasztón tikkadt, forró már a lég,
Benne csapongó mámor tüze ég,
És százszorozva az gyul lángra tán
A sápadt lányok piros ajakán,
És az tüzel a férfiak szemében.
„Éljen a bor, a csók, a mámor éljen!”
A tobzódás csak foly vadul tovább,
Ledér ütemre tánczba száll a láb,
Viszi mindannyit, örülten ragadja
A czéda kedvnek habzó forgatagja.

És odakünn, a tisztaságos éjben
Méltóságosan, némán, hófehéren
A bérce áll. Égig nyuló sziklaorma
Örökké szüzi hópalástba vonva.
És messze, messze, a magasba fenn,
Mély áhitattal, hívón, érczesen,
— Hangja kihallszik éj ködén keresztül, —
Egy szent kolostor kis harangja csendül.

A kolostorba vivő ut felett,
Magasan áll egy régi fészület,
Az Üdvözítő áldó karja tárva,
S ha hozzá jön, ki üldözött, ki árva,
Ki vergődik nyomorban, gond alatt,
Kinek a szíve bútól megszakad,
Ki megterhelt, ki fáradt, elhagyott,
Vigaszt lel nála s égi balzsamot.

Halkan suhanva át az ut haván,
A kolostorból jó egy ifjú lány.
S míg a harangnak érczes hangja reszket,
Ő térdre hull, elébe a keresztnek.
Szívéből felszáll esdő ajkára
Forró, könnyörgő búval telt ima:
»Uram, megől a bánat, gyötrelmem!
Egy arcz keres föl, egyre szüntelen,
Hozzá köt titkos, rejtelmes ígézet;
Egy néma eskü, hangtalan ígéret,
Mit ajkunk el nem mondott sohasem.
— Ah, minden szónál többet mond a szem! —
Hozzája köt, láncznál hatalmasabban,
Ezer csodás szál, könnyű, láthatatlan;
Téren, időn át, évek távolán át.
Megérezem szíve minden dobbanását.

S jaj! láttam, — senki meg nem látta tán —
Hogy árny gyülemlik fényes homlokán,
És hő szívéből fagyos lassu évek
Minden virágot egyenként kiteptek,
S most pusztá, mint az erdő hó alatt,
Mídön elvesztett minden madarat.
És kísézője már nem napsugár,
Gonosz lidérczfény, mely előtte jár.
És mélyre, mélyre sülyedez le lába,
Mocsárba, kárhozatba, ingoványba!
De jön oly percz, mit tán az ég ada,
Mely úgy hull rá, mint hajnal harmata,
És pillanatra ő a régi lesz:
Az álmokép, a drága, szép, nemes.
De ah, e mennyből küldött pillanat
Tünő sugárként elvész, elhalad,
Uram, e perczet tedd, ó tedd örökké!
Hogy el ne szálljon tőle soha többé,
És hogy ne hulljon vissza porba, éjbe,
Angyalsereg álljon köréje védve.
Ó angyalok, ti álljatok körötte,
Hogy feltaláljam, újra, mindörökre!*

Hajnallik. Mintha kedve ellen járna,
Habozva reng a virradat sugára
A páracseppes, fátylas ablakon.

Benn elcsitult a bősüült vigalom,
 A tűz kihamvadt és a láng kiégett,
 Helyt adva lomha, fásult szürkeségnek.
 A lány, a férfi, mind elhallgatott,
 Fakók, miként a sirból kelt halott,
 Érzik mogorván, hogy közelg a reggel
 A szivők megtelt névtelen hideggel,
 Mintha közelben járna a halál.

Az ablaknál egy sápadt férfi áll,
 A feje kábult, tikkadt hőség fojtja,
 S az ittas éjtől holtra undorodva,
 Az ablak szárnyát hirtelen kitarja.
 Beszáll a hajnal üde balzsamárja,
 Érinti hűsen lángoló fejét
 Az őserőjű, éles bérczi lég.
 A harmatgyöngyös hajnal fenn az égen
 Ragyog, mint egykor, biboros mezében,
 S a szunnyadó, a csendes tájon által
 Halk fuvalom száll, telve mély varázsszal,
 Jöttére fű, bokor ébredve rezdül,
 Remegés fut az erdőkön keresztül,
 A rét s a völgy is felsóhajtának,
 Álmából eszmél a fagyos patak,
 A bércz is mintha ébredni akarna,
 Itt a kikelet legelső fuvalma!

S ő szomjas ajkkal hosszan szívja most
 A levegőt, az édes-balzsamost,
 Sötét szívében kelnek, zsongnak, hálnak
 Zengései egy édes régi dalnak!
 S mintha vezetné titkos bűvü kéz,
 Im a jelen körötte ködbe vész,
 S a mult, a mult, a fénylő, drága, tiszta
 Csodás erővel száll lelkébe vissza.
 Arczáról elszáll szenvedély, harag,
 Szemében gyulnak lángok, sugarak,
 A homlokán rejtelmes fény lebeg,
 És ajka lassan suttog egy nevet.
 És mintha lelke most magasra szállván,
 A lányra lelne, fenn a légi pályán,
 Im, látja arczát, ismert drága szót hall,
 S köszöntik egymást földöntúli csókkal!

S nem hallja, hogy körötte ideleln
 Zaj támad újra, metszőn, hirtelen;
 Nem ujjongatnak, többé nem nevetnek,
 Sikoltó hangja kél a réműletnek!
 Az erdő jajdul, sir a levegő,
 S a bércz ormáról mennydörögve jő,
 — Míg a nyomában a föld megremeg —
 Egy óriási hószin görgeteg.

És benne mintha fénylőn csapdosnának
Villámló, diadalmas angyalszárnyak,
S diadal-ének zúg a táj felett —
Aztán lerobban s mindent eltemet!

MADAMA REALE

A POZSONYI TOLDY-KÖR ÁLTAL KÉTSZÁZ FRANKKAL

JUTALMAZOTT PÁLYAMŰ.

Madama Reale.

I.

Reggel.

A hajnal halkán száll Turin felett
És bíbor ujjá fényt hint szerte szét.
Amadé herczeg kertje hús üde,
S a hajnal mély árnyában ott lebeg
Harmattól gyöngyös szegfűk illata.
A violáknak álmos kelyheit
A szellő meg-megrázza röptiben,
És kél a nap, a Pó fodros vizén
Aranyugára játszva elsimul. —
Mily napfényes, sugárzó reggel ez!
Csupa mosolyra, boldogságra hí,
S milyen sugárzó, bűvös ifju arcz
Hajol elé a sötét lomb közül!
A bájos főt lengén körülveszi
Fekete haj, kék fényű és daczos,
Szilaj hullámozás, rendet nem tűrő,
A gyémántos tü nem tarthatja meg
És fürte könnyen homlokára hull.

Szép tiszta homlok, nyájas és nyugodt.
 A nagy szemöldök bársonyos, sötét,
 És rezgő hosszú szempillák alatt
 Szikrázik, nedves tengerszin szeme;
 Az arcza hamvas, édes, hófehér,
 Egy szín, bágyadtfehér miként a gyöngy,
 Piros az ajka, büszke és nemes,
 Körülré rezgés, csendes árny csupán,
 De méllázó, halk bánatról beszél.
 Édes mosolya bármiként ragyog,
 A néma árny ajkán el nem vonul! . . .

A nap pazarul szórja sugarát,
 A dús pázsitra fényávot vetett,
 Mosolygó arczczal néz a hölgy körül,
 A reggelt látszik itt köszönteni,
 E nagy kert árnyát, mit nesz nem zavar.
 Félig nyílt ajka hosszan szivja be
 A levegőt, az édes, illatost.
 Majd meg tovább megy, egyre mind beljebb
 Nagy fák alatt, nyíló bokrok között
 Hol legpuhább, legnedvesebb a fű,
 S a kert már félig erdő és vadon.
 A mint siet, sötét, lengő haját
 Egy hajlós ág megkapja — fogva van,
 És hasztalan próbálja kis keze

Kibontani kuszált hajfürteit.
 De im segítség jön váratlanul!
 Egy ifju idegen. Milyen merész,
 Mily otthonos ez ősi kertben ő.
 Így szól: »Dicsérlek téged kedves ág,
 A nympa, ki e csendes kertbe jár
 Éjjente titkon, meg van fogva hát!
 Azért is volt a fű gyöngygyel tele,
 Mert könnyü lába érintette azt,
 Azért mosolygott úgy a rózsaszál,
 Mert tudta, hogy ő nem szállhat tova.
 Ám hadd legyen szabad, de nem elébb,
 Mig meg nem láttam arczát, szemeit, —
 Aztán hadd tűnjön, hadd repüljön el,
 Mert álmkép ő, bájos, eltűnő!«
 És oda lép, gyöngéden bontja ki
 Selyemhaját az ág tövisiből.
 A hölgy fejét emelve föltekint:
 Pillantásuk, szemök találkozik.
 Az ifjú áll, kábulva, szóttanul.
 Soha nem látott még ilyen szemet:
 Szelid, mélységes, ámde büszke szem,
 Álommal teli bár, de lángoló,
 S a fényes szikrák benn ugy játszanak
 Mint mély örvény felett a napsugár.
 Most nyájasak a nagy csodás szemek,

S édes hang kérdi: »Ki vagy, idegen?«
 »Hogy ki vagyok? Hosszu történet az,
 Tán untatnálak, bájos lány, vele.«
 »Oh mondd el (szól a hölgy) történeted,
 A reggel szép, egy ábrándos rege
 Jól illik hozzá, mondd el hát nekem.«
 Felel az ifju: »Hallgass hát reám.
 Hazám Velencze, ott születtem én.
 Álmomban most is gyakran felmerül
 Egy ékes, ódon márványpalota,
 Aranydisz erkélyén és ablakán,
 Miként a csipkefátyol oly finom.
 A karsu, ékes oszlopsor között
 Fehér lépcső vezet a tengerig.
 Az erkélyen ott látok egy sugár,
 Sötét szemű nőt — e nő volt anyám!
 Atyámra is emlékezem, tudom,
 Milyen vidám, mily szép és büszke volt.
 Gyakorta láttam langyos esteken
 Künn az erkélyen őket állani,
 Nézték a tenger holdfényes vizét;
 Atyám mellére ráhajtá anyám
 Szőke fejét oly lágyan, bájosan
 S fehér karjával vállát átfoná . . .
 Mi történt aztán . . . én már nem tudom.
 Sok évvel később hallottam csupán

A rejtélyes, sötét történetet:
 Atyámat egy nap holtan, véresen
 Találták, hős szívet tör járta át.
 A gyilkost semmi el nem árulá.
 A rémült szolgálók, siró asszonyok
 Anyám előtt perczig sem titkolák,
 S ő szótlantul holt urához rohant.
 Mondják, hogy halvány arcza, tört szeme
 Vonagló ajkain a gyötirelem
 Könnynél, panasznál szívvrázóbb vala.
 Csak rá omolt, csókolva ajkait,
 Haját, szemét és így szólt elhalón:
 »Oh boszut álltál! Gyilkod jól talált,
 Nem egy, de két szív vérzik mostan el,
 De ér a törnek éle téged is,
 Mert tőle nem birsz elválasztani,
 A halálban is őtet követem!«
 S ujjáról jegygyűrűjét vonva le
 Így folytatá: »Oh drága kedvesem,
 Midőn eljegyzél, adtad e gyűrűt.
 És szóltál (most is hallom hangodat):
 Kössön örökké hozzám e gyűrű;
 Nézd, mint szerelmem olyan végtelen,
 És ha szívem meghűlni érzenéd,
 Add innom azt, mi benne rejtve van,
 Hadd veszssek el, ha vész a szerelem!«

»Szíved az hű maradt és lángoló,
 Előbb kihült vón odafenn a nap!
 Köszöntelek most mégis, jó gyűrűm!
 Mert lásd a kín nem öl, oh jaj, a szív
 Vergődni tud csak, megszakadni nem.
 Segíts gyűrűm és hozd a várt halált,
 Jöjj hát, halál és ő hozzá vezess!«
 Így szólt, gyűrűjét ajkához vivé,
 Kiitta, a mi benne rejtte volt.
 Aztán inogva kelt fel: »Gyermekem!
 Hozzátok őt! De nem, maradjatok,
 E véres emlék ne kísérje őt
 Mint gyászos rémkép át az életen,
 Hozzá megyek, ti várjatok reám,
 Lorenzo jöjjön egyedül velem!«
 Lorenzo ment, reszketek lábai,
 Sirva követte kedves asszonyát.
 Fenn a teremben szunnyadoztam én:
 Anyám rám hajolt, csókolt hosszasan,
 És szólt: »Lorenzo, vidd magaddal őt,
 Hogy gyilkos tör, vagy kéz ne érje el.
 Hallgass reám, ne tudja gyermekem,
 Mily ősi, fényes, büszke név övé,
 Éljen szegényen, ismeretlenül
 Ugy ellensége fel nem lelheti,
 Jaj, gyöngye, gyáva az anya szive,

Bátran halok, de érte reszketek!
 Esküdj nekem, hogy el nem árulod
 Fiam nevét, ugy tán nem éri majd
 Az átok, mely családom üldözé:
 Hogy éljen fényben, büszkén, bájosan,
 Szeretve — ánde báj és szerelem
 Gyötrelmet hozzon és kora halált.«
 Itt életét már fogyni érezé,
 Intett s a gondolás megesküdtött.
 Eltűnt velem s nevelt mint gyermekét.
 Boldog gyermekkor! Elég volt nekem
 A tenger fénye és a gondola,
 Szerettem ezt a könnyü, gondtalan,
 Lágy, álmatag és tétlen életet.
 A mult lelkemből elszállt, elvonult,
 Csak mint egy álom tűnt még néha föl . . .
 Történetem fáraszt is már talán?
 Rövid leszek. A dogenak egy napon
 Hatalmas idegen vendége jött,
 Velenczét egyedül, zavartalan
 Kivánta látni, mert a pompa, zaj,
 Sok ünnepély őt már-már untatá.
 Egy este gondolázni vittük őt.
 Sötét, komoly, hideg tekintete
 Hosszan, soká fürkészte arczomat.
 Mondá, daloljak, bárcarollt kívánt,

S míg énekeltem, ellágyult szeme,
 Merengő csendben hallgatott reám,
 És másnap újra gondolázni jött
 S majd minden este együtt volt velünk.
 Egy nap csupán egyedül vittem én,
 Mert Lorenzo, a kedves hű öreg
 Meghalt, kín nélkül bár, de hirtelen
 És haldokolva karjaim között
 Elmondá még anyám történetét.
 Ám esküjéhez végig hű maradt:
 Bármint kértem, nevem elhallgatá.
 »Tiszteld (ugy mondá), mit anyád kívánt,
 Legyen ez angyal végparancsa szent.«
 Meghalt és titkát magával vivé.
 Az idegen, látván, mily bús vagyok,
 Igy szólt hozzám: »Velenczét elhagyom,
 De, fiu, néked jönnöd kell velem.
 Lásd, Ansoletto, megszerettelek
 Én, kit hidegnek ismer a világ,
 Ellágyulok, mélézok dalodon!
 Jőjj énvelem, apródom légy elébb,
 Lovag léssz aztán, udvarom disze.
 Tudd meg nevem: Amadeo vagyok,
 Savoya hercege. — Most jőjj velem.«
 Habár nehéz volt elhagyni hazám,
 Mégis követtem udvarába őt,

Hős, büszke arcza megvevé szívem.
 Gyermekkoromnak végső évei
 Igy teltek el dus fény és pompa közt,
 S az évek multak és megnöttem én,
 És hogy az ifju férfitvá legyen,
 Hogy megismerje künn az életet
 S aczélos legyen karja és szive,
 Utazni küldött engem hercegem.
 Idegen udvarokban s nép között
 Megismertem a kardot, férfi kart,
 És női ajkon az édes mosolyt,
 Galambszemek szelid tekintetét,
 De nem találtam olyan hős vitézt
 Mint a minő Savoya hercege!
 És nem láttam ily ajkat, ily szemet,
 Minőt most itt e lomb árnyán lelek!
 Turinból egyszer vettem hirt csupán:
 Amadé nőül és menyasszonya
 Királyi vér, Frankhonból, idegen!
 Nincs föld, hol ennyi szép virág virul,
 S Amadé köztük méltót nem talált?
 Mondják, a hercegasszony csodaszép,
 De ismerem jól Frankhon lányait,
 A legtöbb bájos, kedves — ingatag.
 És Amadénak ily nő nem való,
 Félek, nem fognak összeilleni.

E hir után két év hogy elrepült,
 Turinból kaptam új üzenetet:
 A herceg udvarába visszahítt
 Követtem a hívást, most itt vagyok.
 Hajnalfény, harmatos kert, áldalak!
 S köszöntelek ti bűbájos szemek!
 De mondd, ki vagy?« — Ő fölveté szemét
 És halkán szólt: »A hercegnő vagyok!«

II.

Ábrándok.

Míg Ansoletto meglepetve állt,
 Kábulva szinte, mint kít hirtelen
 Villámló fénysugár szédíte meg,
 A hercegasszony szótlan, zajtalan
 Eltávozott, magára hagyva őt.
 Ment. Lengő, hőszin, könnyűd öltönye
 Meg-megvillant az árnyas fák között,
 Sugár játszott bomlott, sötét haján.
 És Ansoletto némán állt helyén.
 Kék ég mosolygott, hűs lomb rá hajolt,
 Lágyan mormolt a zuhatag vize,
 Rózsák virultak, csillogott a Pó
 És néki mégis úgy tetszett: a nap
 Már nem ragyog, már nem édes az árny

S felleg borul a sima víz fölé . . .
 »A hercegnő volt! Oh hát ez való!
 Miként lángolt csodás tekintete!
 Milyen sugárzó ifju homloka!
 A korona nehéz ékszer nagyon,
 Illőbb hozzá a rózsakoszorú.
 Oh Amadénak ily nő nem való,
 A rózsza s czedrus együtt nem virul;
 Nem összeillő: villám s napsugár! . . .
 El ilyen gondolattal! Nem szabad
 Birálnom Amadét, sem hitvesét,
 Amannak annyi hála s szeretet,
 Ennek oly hódolattal tartozom,
 Hogy vétek, rá gondolva s szánva őt.
 Miért is szánám? Pusztá gondolat,
 Hogy ő nem boldog; hogy ne volna az
 Kí hercegasszony s Amadé neje?
 Ah! Másnak hittem, hogy megláttam őt!
 Oly szép volt, oly mosolygó és üde,
 Sötét haja elomlott vállain,
 Az ág ráhajlott, mint zöld koszorú,
 Szeme sugárzott! Tenger! Csillagok!
 Ti adtátok e szempárnak színét? . . .
 Aztán így szólt: »A hercegnő vagyok.«
 Habozva mondá, mint egy bús panaszt . . .
 Ti karcu fák! Te suttogó folyó!

Kert! Rózsák! Mért, mért jöttem vissza én!
 Bár el ne hagytam volna szép hazám!
 El, messze innen! Habzó tengerár,
 Ringass majd újra örvényid felett,
 Ringass, altass el, mint hajdan tevéd;
 Hadd álmodjak a szálló gondolán,
 Feledve percznyi, dőre álmomat,
 Szívem verését, tündöklő szemét,
 E reggelt — és az egész életet! . . .
 De hát mi van velem? minő gonosz
 Varázs vagy szemverés kábít így el,
 Mert szép a herczegasszony, félem őt?
 Én, kit nem szédített el női csók,
 Ki semmi hősz előtt nem reszketett,
 Most gyáván megfutok két szem elől?
 Elég lehetne néhány pillanat,
 Egy szemsugár, egy halk szó, egy mosoly,
 Hogy megzavarja szívem és eszem?
 Nem! Nem! Egy percz, egy álom volt csupán —
 Kábult valék, de ismét ébredék.»

A herczegnő, keresve a magányt,
 Szobájába vonult. Csendes, nyugodt
 Volt a szoba s rózsáktól illatos,
 Homályos, hűvös. A tömör falon
 Zaj vagy meleg keresztül nem hatott,

S a keskeny, színes ablaküvegen
 A napfény bágyadtan szűrőde át.
 Sötét, nehézkes tölgyfa asztalon
 — A melynek éke díszes faragás
 S négy lába négy griff, meghajtott nyaku —
 Nagy kapcsos könyv feküdt, behajtvva még
 A lap, hol olvasását elhagyák.
 Mellette himzés, hófehér selyem,
 Kivarrva rajt magasan, ékesen
 Aranyfonállal szegfűk, liljomok.
 A herczegnő könyvét nem nyitja fel,
 Selyemhímzése, tű, aranyfonál
 Marad, ahol van. Csendben, tétlenül
 Ott ül az ablak mélyedésiben,
 Szeme lecsukva, ajkán fél mosoly
 És elmereng a hallottak felett.
 »Minő homályos, bús történet ez,
 S oly édes szép! Hazámban mondtanak
 Ilyen regéket vándor lantosok.
 És én nagyon szerettem hallani
 A troubadourok méla énekét.
 De így meg nem hatott egy monda sem,
 Talán mert olyan vig leány valék,
 És nem ismertem semmi bánatot.
 Vagy mert a hang, mely bánatról beszélt,
 Nem volt oly zengő mint ez ifjúé.

Mint rezgett, elfult, halkká lett szava,
 Midőn anyját említé. Oh szegény,
 Szép ifju asszony, szinte látom őt.
 Ő is, mint Ansoletto, szőke volt,
 S ez ifju szeme olyan mély sötét,
 Mint anyjáé lehetett egykoron.
 Ki tudja, anyja szép vonásával
 Nem öröklé-e gyászos végzetét?
 Hogy éljen ifjan pompa s fény között,
 Szeretve, ámde báj és szerelem
 Gyötrelmet hozzon néki és halált.
 Jósłatszerűn hangzott ez ajkiról,
 Pedig kár volna érte, szép, nemes,
 Bátornak látszik s étellel tele.
 A halál olyan sötét és fagyos,
 Kár volna, hogy ha bársonyos szemét
 Ilyen korán már elhamvasztaná,
 S olyan sors érné, mint anyját, szegényt!
 Szegény . . . s az-e? Ki szánandóbb valjon,
 Ki hideg, hosszú, hosszú étet él
 Egyedül, nem szeretve senkitől,
 Vagy kinek élte, mint villámsugár,
 Mint futó csillag lángol s tova száll
 S halála, élte csupa szerelem?
 Szerelem, de mi hát a szerelem?
 Ennek gyönyör, amannak szenvedés.

Nekem: egy idegen szó, hatalom,
 Nem ismerem, mint nem a tengerárt,
 A tenger csillogó, gyöngyös vizét
 És örvényének habzó mélyeit . .
 Tenger! Bár láthatnálak tégedet!
 Uj, ismeretlen vágy ragad feléd,
 Mióta ott a csendes fák alatt
 Hallottam rólad. Nagy, titokzatos
 Vized úgy hí; bár szállhatnék tova
 Szabadon, mint az elszálló madár!
 Hallhatnám bár gyors hullámod nesztét,
 Suhannék messze könnyű gondolán
 Fény körülem — fenn kéklő csillagok,
 Lenn holdsugár a kéklő tengeren . . .
 Tovább merengett, szöve álmokat.
 Percz, óra múlt, — ő nem figyelt reá.
 A homokóra jelzé nesztelen
 Az észrevétlen eltűnő időt,
 Mert elszáll az, bár visszatartanánk,
 Akár tünését várjuk, egyaránt,
 Mosoly vagy könny, mi sem állítja meg;
 Az idő elmul, a homok lefut! . .
 Ki tudja, meddig ült vón ott helyén,
 De tipegő léptek nyomott zaja
 S ajtónyikorgás érinték fülét.
 Meghitt dajkája jött, a jó Ivonne;

A szép Frankhonból elkíserte őt
 S vele maradt az új hazában is,
 És kényeztette hercezegasszonyát
 S úgy bánt vele, kedves-bizalmasan,
 Mint a gyermekkel tette egykoron.
 Most is nyájasan zsörtölődve szólt:
 »Jaj angyalkám, jaj drága kis szívem.
 Mi lelt, hogy ilyen csendesen busulsz?
 Mind gyülekeznek az ebédre már
 S te még nem is öltözködsz, asszonyom!
 Tudod, hogy megkívánja hercegünk,
 Hogy öltönyöd szép, tündöklő legyen,
 S ne csak magad légy — rózsaszálom — az!
 Melyik ruhádat segítsen reád?
 Vagy hívjam hölgyeid s a lányokat?»
 »Hagyd hölgyeim, hagyd őket, jó dadám,
 Bár tarthatnám meg e fehér ruhát,
 Ez könnyű, lenge, lásd eszembe jut
 Fehér színéről víg leánykorom,
 Teher ma nékem ékszer és selyem.
 De ha már fel kell vennem, add te rám!
 Hogy melyiket? Válaszsz, dadám, magad.«
 »Vedd rád — galambom — e bibor-pirost,
 Hozzá gyöngyöt fonok hajad közé,
 Gyöngyöt nyakadra, karjaidra is.«
 Ügyesen ékesíté asszonyát,

S szólt: »Asszonyom nézd, milyen szép vagy így!«
 Szép volt, a sötét biborból kivált
 Fehér arcza, mint egy hószin virág,
 Nyaka, a karcsu, büszke, hattyunyak,
 Fedetlen volt, rajt drága gyöngysorok,
 S mert ő viselte, úgy látszott, a gyöngy
 Ékesebb és a gyémánt csillogóbb,
 Szemének tündöklő sugáritól.
 A lépcsőnél várták már hölgyei,
 Nehéz uszályát — bársony volt, kivarrt —
 Két nemes apród vitte. Így mene
 Ebédre. Pompás volt az étterem,
 S komor, miként az egész palota.
 Az asztalnál, — hol eddig egyedül
 A herceg és a hercezegasszony ült,
 Koronás, mennyezetes székeken —
 Ma harmadiknak is terítve volt.
 Boszúsan nézték a kevély urak,
 Minő szokatlan kegyben részesül
 Ma valaki, mert egy sem mondhatá,
 Hogy ez asztalnál evett valaha.
 Suttogtak is: »Lám a velencei
 Már újra itt van, e kőbor fiút,
 Kinek nevét sem tudja senki sem,
 Mily nagyra tartja őtet hercegünk!
 S e semmiházi úgy hordja fejét,

Mintha korona volna homlokán!«
 Így mormogtak, bár közülök nem egy
 Kedvelte rég az ifju idegent,
 S ha tán veszélyben látnák szép fejét,
 Több kard repült vón azt megvédeni,
 Mint a hány szó becsméré e napon.
 De így van ez, mert van olyan barát,
 Ki nagy veszélyben melléd áll hiven,
 De ha napod már újra felragyog,
 S arany sugarát hinti pazaron,
 Megírigyel, boszussá lesz szive;
 És kedvesebb az emberek előtt
 A lehajtott fő mint a felemelt.
 De esend lőn, mert az ajtók nyíltanak
 S a hercegnőt hódolva fogadják.
 Kicsinynyel később jött a herceg is,
 Vele csak Ansoletto, senki más,
 S rajtok csüggött a hercegnő szeme;
 Ugy állt ott Ansoletto s Amadé,
 Mint karcsu pálma és fejedelmi cser.
 Ifju, sugárzó volt az; szög haja
 Vállát veré, hajlékony termetén
 Fehér disz-öltöny volt, aranyhimes.
 Derekán ékes öv, rajt könnyű kard,
 Csillámló drágakővel kirakott.
 Mellette Amadé. Őt drágakő

Vagy bíbor nem diszité sohasem,
 Egy színt hordott csupán: a feketét;
 S mi sem diszité a komor ruhát.
 Komolyan haladt az urak között,
 Magasan hordva szép, kevély fejét.
 Arcza kemény volt s olyan jéghideg
 És mozdulatlan mint egy szoboré.
 Keskeny, zárt ajka nem rándulna meg,
 Sem az öröm, sem gyötrelém között;
 Nem bírja változtatni vész, — vihar
 Fagyos arcának kövonásait;
 Szeme aczél szín, éles mint aczél,
 Kifürkészhetlen, szürke, néma szem,
 Kérlelhetlen, kegyetlen és szilárd.
 Alig ivezett dús szemöldöke
 Fekete és ügy összenöve van,
 Hogy árnyba vonja egész homlokát;
 Bár az elég sötét e nélkül is,
 S borongva, rajt rejtélyes árny lebeg.
 Homlokán mély vonal van, mély redő,
 Ki tudhatná valjon mi véste azt?
 Nem az idő, bár elszállt a tavasz,
 — Az első ifjuság — felette már,
 De nem volt még tul éltének delén.
 Mi volt multjában, minő szenvedés?
 Bűn, gyűlölet, emésztő gyötrelém

Hagyá ott homlokán sötét nyomát?
 Ha volt szívében rejtély vagy titok,
 Titok maradt, ő el nem árulá;
 E szem, e száj tudtak hallgatni jól!
 De arcza bár nyugodt és néma volt,
 Mégis borzongott, a ki látta őt,
 S megdöbbsent, mint a kit láthatlanul
 Kisértet-kéz érint meg éjfelen.
 Ha ment az utczán, lányok, asszonyok,
 S mind annyian, kik mellett elhaladt,
 Behajták titkon, gyorsan ujjokat,
 S jelet csináltak, félvén szemverést;
 Az udvarhölgyek fehér keblökön
 Elrejtve, szent kezecskét hordtanak,
 Ne hogy a herczeg baljóslo szeme
 Vészt hozzon rájuk, — érvén arczukat —
 Ma is kerülték zord tekintetét;
 Némán bókoltak, szemlesütve mind.
 Ám Ansolettot sok tüzes mosoly
 Köszönté, vérpiros lány-ajkakon,
 Róla suttoztak legyezők mögött:
 »Lám itt van, megjött a velencei!
 Milyen deli, mily kedves, szép fiu
 S Amadeo hozzá minő kegyes!
 Most vezeti a herczegné elé
 S beszélni kezd, mit mond, figyeljete!»

»Im — szól a herczeg s hangja érczesen
 Csengett — emlitém egykor már neked,
 Hogy egy fiura gyakran gondolok,
 Ki kedves nekem, mint önön fiam.
 Nézd, Ansoletto, most megérkezett,
 És itt van. Ám a gyors idő lejárt.
 S egy ifjut látok a gyermek helyén;
 Fogadd őt úgy, mint édes ismerőst,
 Örömet hozott ez a nap nekem,
 Körülem vannak mostan mindazok,
 Kiket a földön még szívem szeret:
 Christina s Ansoletto! — És azok
 Csendesesen álltak, ajkuk nem beszélt.
 A herczegné futólag, könnyedén
 Hajtott fejet s nyujtá fehér kezét.
 És Ansoletto mélyen meghajolt,
 S térdelve szinte, forró ajkai
 Megérinték a bársonyos kezét . . .
 Egy futó percz volt, csak egy pillanat,
 De jó, hogy kandi szem nem látta meg,
 Miként lőn Ansoletto halavány,
 S Christina arcza hogyan fölpirult . . .
 Asztalhoz ültek, bársonyszékeken,
 Egymás mellett Christina s Amadé,
 Szemben meg Ansoletto egymaga.
 És Anselo csupán azért talán,

Hogy tova űzze, mi elfoglalá,
 Igen vidám volt, arca felhevült.
 Vigan beszélt uti kalandokat.
 Élénkké lett a herczegasszony is,
 Régen nem érzett friss kedv szállta meg;
 Ajka, mosolygott, gyorsan vert szíve,
 S édesnek érezé az életet.
 Még Amadénak érczes hangja is
 Lágyabbá lőn, a mint merengve szólt:
 »Ha nem tudnám, mily véges elmuló
 Minden, mi jót a sors egy perczre ád,
 Azt mondanám: Ma én is érezem,
 A boldogságnak lágy lehelletét.
 Ám én már megtanultam, ismerem,
 Mire nem gondol még az ifju szív:
 Hogy túlságig örülni nem szabad,
 Hogy nyájas napra gyorsan jön az éj,
 S váratlanul jön bánat és vihar.«
 Mondá — s nem tudta mily valót beszél!

III.

Barcarolle.

A napok multak, egy a más után
 És látszólag nem történt semmi sem.
 Hisz azt sem látni, ha jön a tavasz,

Azt sem, midőn a rózsza fesledez,
 Halkan történik, észrevétlenül.
 A szívvel is gyakorta így van ez,
 Halkan történik, észrevétlenül
 S egyszerre csak váratlan, hirtelen
 Kinyílt a rózsza, itt a szerelem!

Hő nyári nap van, sugárzó az ég,
 Maga az árny is meleget lehell,
 A mozdulatlan, forró levegő
 Virágillattal telve kábitón.
 Lankadt olajfák szürkén hajlanak
 A herczeg kertjéből az útra ki.
 Tul a széles, fehér, poros uton,
 Folyik a Pó, a déli nap hevén
 Csillog a víz, mint olvadó ezüst.
 Amadé palotája tikkadtan
 Aludni látszik. Amadé maga
 Szeret egyedül elbolyongani
 A folyón túli, erdős halmokon.
 Vas izmaira nem hat nyári hő;
 Ám udvara elbágyadtan pihen,
 Hűvös szobákban édes, tétlenül,
 Az udvarhölgyek — lágy nyugágyakon
 Fekve — felejtik most a suttogást,
 Fél ébrenlétben, lustán, bájosan

Szüresölnék jéghideg citromvizet,
 S meg-meglibbentik a toll legyezőt.
 Csupán a herczegasszony nem pihen,
 Enyhet neki nem ad a hűs szoba,
 Álmat nem ad bágyasztó lankadás.
 Kinyit egy ablakot, alátekint,
 Hő napsugárban úszik lenn a kert;
 Nesz nem hallatszik, semmi hang, csupán
 A vizesésnek álmatag zaja.
 Minden csendes, mosolygó és nyugodt,
 Csak szíve reszket s lázasan dobog.
 Meg-megragadja névtelen öröm,
 Szeme kígyullad, arcza felpirul,
 Aztán megretten, azt se tudva mért,
 Jár fel, alá, nyugalmat nem talál!
 Mig végre jön az enyhe alkonyat
 S a nap égőn, pirosan száll alá.
 A herczegné tovább nem bírja ki,
 Fojtják a néma, boltos, zárt falak.
 Szűk a szoba s a kertbe lesiet.
 Felette kék ég, magas és szabad;
 Mélyen lélegzik, gyorsan megy tovább
 Az összehajló ciprusok közé,
 A kert kanyargó útján mind beljebb.
 Az alkonyat egy-egy sugára hull
 A zöld homályba; néha egy rigó

Füttyétől hangos a sűrű csalit.
 Magányos e hely, csupán egyedül
 A herczegné jár gyakran ez uton.
 Mégis ma megelőzték, valaki
 Ott ül a csüggő lombu fák alatt
 A gyeppadon. A herczegné megáll,
 Ismeri jól a deli alakot,
 És a lehajtott ifju, szőke főt.
 »Ah Ansoletto, jó hogy rád lelek;
 A nap forró volt.., nem tudom mi bánt..
 De a szívem ma olyan viharos
 És nyugtalan, pihenni nem bírok!
 Azt mondják, hogy a dal nyugalmat ad;
 Dalolj hát, Ansoletto, énnekem,
 Mi van hangodban, meg nem mondhatom,
 Eszembe hozza az elmúlt időt,
 S mindent, mi drága, édes volt nekem!
 Eszembe jut boldog gyermekkorom,
 Eszembe jut nyájas, vidám hazám,
 A honi fák, virágok, csillagok,
 S a tizenöt év rózsás álmai! ..,
 Oh édes álmok, hova lettetek?!
 Jaj! Soha többé nem merengek úgy
 Boldogan, kertem bájos útain,
 Mint ama fényes május-alkonyon,
 Midőn először láttam Amadét.

Előttem van e nap..., virágos ág
 Borult fölém oly halkán, szeliden,
 Jazmin bokorról hőszin illatos
 Virágot szórt rám langyos esti szél,
 Hangzott a fülmilék édes dala
 És én magamba szívtam a tavaszt.
 Ekkor — váratlan — zörrent a bokor:
 Valaki jött s hogy megfordultam én,
 Szemben álltam egy magas férfival.
 Oly zord volt, hogy egy perczig szívemen
 Alaktalan borzongás vett erőt.
 Ám gyorsan elmúlt a megrettenés
 S aztán vonzott a szép és büszke arcz,
 Mely komoly volt s oly idegenszerű;
 Szeme hosszan, hosszan rajtam pihent,
 Tekintetének oly hatalma volt,
 Hogy szinte megvarázsolt, megbüvölt!
 És ez órától kezdve én reám
 Titokszerűen hatott Amadé.
 A régi kedvet kezdtem veszteni,
 Érzém, hogy mély homály borul fölém,
 Ha rám néz, és még sem kerültem őt.
 Midőn bucsut vett, fájt, hogy távozik;
 Szemembe könny jött, nem titkoltam el,
 S hogy Amadé meglátta könnyemet,
 Még halványabb lőn mint volt azelőtt,

Fölém hajolt és tompán suttogá:
 «Legyen feletted áldás, gyermekem!
 Sem bú, sem árny ne érje homlokod,
 Maradjon ilyen tiszta, szép, nemes!
 Ne tudjad, oh ne érezd sohasem,
 Mily örvény a szív, mily sötét vihar
 Vonul el néha életünk felett;
 Ne tudd meg, hogy van olyan szenvedés,
 Oly gyötrellem, mely nem lel könnyeket!... —
 És gondolj néha egy sötét, hideg
 Emberre, kinek sötét életét
 Besugározta perczig mosolyod,
 És beragyogták fényes könnyeid!
 Mennem kell, ámde egy napon talán
 Meglátlak újra. — Gyermek! Ajkodon
 Köszönt-e akkor engemet mosoly?
 Hatalmas az idő, én jól tudom,
 Lehet, ugy eltörli emlékemet,
 Mint porba irt nevet az őszi szél!«
 Szólt s tova ment. Én nem feledtem őt;
 Gondoltam rá, vártam, hogy visszatér.
 Amadé végre megjött egy napon
 S im ekkoron a várt öröm helyett
 Aggódás szállt meg, szívem elszorult;
 De hogy megláttam ablakomból őt,
 A mint felnézett hozzám szomorun

S oly néma árny volt arczán, homlokán,
 Ekkor szemembe újra könny szökött.
 Ő feljött, rám tekintett hosszasan
 S így szólt: »Oh bár meg tudnál érteni,
 Bár tudhatnád, hogy milyen végzetes
 Szerelem hozott vissza engemet,
 Sötét éltem egyetlen sugara:
 Légy nőm!« És én ígéretet tevék
 És neje lettem és követtem őt!
 Elhallgatott s lehajtá szép fejét
 És Ansoletto halkán kérdezé:
 »A szerelem nem így szól, asszonyom!
 Te nem szeretted soha Amadét.«
 »Én tudtam volna őt szeretni tán,
 — Felelt a hölgy — de félelmes, sötét,
 Mosolytalan, miként az éjszaka!
 Fagyos szeme, zárt, szótlán ajkai,
 Ugy érzem, megfagyasztják szívemet!
 Ugy érzem, mintha egy kéz, egy jeges
 Kéz, tőle folyvást elválasztana!
 Kívánom a derűt, a napsugárt,
 Kívánom — hiszen itt megdermedek, —
 A nyájas, édes, meghitt honi tájt!
 Oh Frankhon! Milyen messze, messze vagy!
 Köszöntelek, te boldog estifény:
 Frankhon felett ragyoghatsz szabadon!«

Itt hangja elhalt, arca bársonyán
 Könny könny után perdült le csendesen.
 És Ansoletto, mintha csak szívét
 Égetné minden könnycsepp, láng gyanánt,
 Hevesen felkiáltott: »Asszonyom,
 Hány szív kész volna hulló könnyedet
 Hulló vérével bár, megváltani.
 Hatalom környez, fény és ifjuság
 És lelked mégis csüggedt, bánatos?«
 A hercegasszony halkán így felelt:
 »Nézd Ansoletto, nézd, az ég ragyog;
 A nap arany fellebbe szállt alá,
 A fecskék mégis hogy keringenek
 Mily nyugtalan csapongó szárnyakon!
 Kérdezd, hogy lázas röptük mit jelent?
 Kérdd a folyót, hulláma miért zajong?
 Hiszen előbb még nyájas volt s nyugodt —
 Talán vihart éreznek messziről?
 A szívem néha ilyen nyugtalan,
 Megsejté tán a támadó vihart!«
 Elhallgattak. A zöld liget felett
 Sűrűbbé szőtte fátyolát az est
 S a hercegnő szólt, hosszú csend után:
 »Miért vagy, Ansoletto, hallgatag?
 Mondj el egy zengő, lassu éneket,
 Halkat, minőt az alvó tengeren,

Hazádban énekeltél egykoron.«
 »Ne kívánd — hogy daloljak — szólt amaz —
 Ne kívánd, láthatatlan és gonosz
 Méreg a dal, lassan a szívbe száll!«
 S szólt a hercegné: »Nincsen igazad;
 A dal nem méreg, enyhe balzsam az!«
 »Kívánod hát, dalolok asszonyom,
 Oh bár a tenger lenne körüllem
 S vizlocscsanás kísérné hangomat!
 És Ansoletto megkezdé dalát;
 Hullámozott hangja s hullámozott szive!

A hold az Adriára
 Fénylő, ezüst fátyolt vetett,
 Jőjj, suhanjunk át gondolámmal
 A kéklő viz felett
 A kéklő viz felett.

Kedves, ne nézz az égre!
 Szemed oly bűvösen ragyog,
 Megirigylik szemed sugarát
 Ottfenn a csillagok!
 Ottfenn a csillagok!

Oh, ha megértenéd, te,
 Mit nem szabad elmondanom!
 Elmondja szivem dobogása
 S a dal az ajkamon,
 A dal az ajkamon.

Ha így szólhatnék hozzád:
 Add édes, hófehér kezed,
 Elviszlek messze, messze
 A kéklő viz felett!
 A kéklő viz felett!

Alig hogy elhangzott a barcarolle,
 Lódobogás hallatszott messziről.
 Christina szólt: A herceg érkezik,
 Siess elébe, menj fogadni őt;
 Menj Ansoletto, hadd legyen magam!«
 A míg beszélt, lágy hangja reszketett,
 Megdobbant forrón Anselo szive;
 Gyorsan felállt, sietve tova ment.
 Csupán a fák susogtak körüle,
 Ám ő bűbájos zengést hallhatott,
 Arcza sugárzott, midőn szeméit

A csillagfényes égre fölveté.
 A herczegasszony egyedül maradt;
 Fű, fa körülé egy nevet sugott.
 A félhomály zsongással volt tele.
 Az enyhe éjbe tárta karjait —
 Csend volt s a rózsák halkan nyiltanak.

IV.

Küzdelem.

A herczegné nem kérdé, mily varázs
 Tevé oly édessé az életét,
 Am elmondhatnák fenn a csillagok,
 Hogy szeme álmodozva mit beszél...
 És Ansoletto nem kérdé szívét,
 Hogy lázas dobogása mit jelent,
 Am elmondhatná tán az enyhe éj,
 Hogy órákig az ifju mint bolyong
 A kert sötét, homályos utain
 S mily nevet suttog öntudatlanul.
 Ajkuk egy áruló halk szót sem ejt,
 De árulójuk ama ragyogás,
 Mit a kelő nap fenn az égnek ad
 S mit szerelem von a homlok köré.
 És áruló minden tekintetök,
 Arczuknak pirja, gyöngéd mosolyuk.

S végül az egész udvar látja már,
 Csak Amadé nem tud még semmiről.
 A kevély, büszke lovagok között
 Áruló vagy kém nem találkozott,
 Könnyelműek az udvar hölgyei
 S kis fondorlatban kedvöket lelik.
 De mind szereti herczegasszonyát,
 Mind kedveli a szép velencezeit
 S mind mélyen hallgat, félvén Amadét.
 A lombos, hűvös kertből ott, a hol
 A vizesésnek gyöngyös habja zug,
 Kísérte Ansoletto egy napon
 A herczegnét a lépcső aljáig,
 Mely a kertből a palotába visz,
 S a herczegasszony álmodozva szólt:
 »Mondd, Ansoletto, mondd, nem érzed-e,
 Hogy bár a nyár az ősz felé hajol,
 A nap sosem volt ilyen sugaras?
 Nekem úgy tetszik: itt a kikelet!
 A merre járok, mintha friss virág
 Fakadna mindenütt az útamon.
 És mintha felcsattogni hallanám
 A csalogányok ujjongó dalát:
 Ansoletto, nem érzed a tavaszt?»
 Anselo rátekintett s így felelt:
 »Hallám a csalogányt, a kikelet

Égi bübáját érzem és csodás,
 Édes virágot látok nyilani,
 És látom az én fenséges napom!
 Oh ragyogó nap, hadd csodáljalak!
 Tavasz, te fényes, hadd köszöntselek!
 Szívem ujong, miként a csalogány,
 Érzem a kikeletet, asszonyom!«
 A hercegné a lépcsőn áll a már,
 Rá nézett, szeme csillant s tova ment.
 Lódobogás hallszott az udvaron,
 A hercezeg jött, intett az ifjunak
 S kezét fejére téve így beszélt:
 »Szeretem látni ifju arcodat,
 Kedves az nékem, mint a regg lehe
 Az éj után, mely hosszú, néma volt.
 Oh Ansoletto, egyedül csupán
 Te halld ezt tőlem: A természetet
 Sűrű gyászfátyol fedi már nekem!
 De homlokodra nem száll gyászos árny,
 Ifjan, üdítőn nevet az felém.
 Gyermekek, nem értesz, sötét e beszéd
 Jobb is nem értened!... Csak menj, fiam.«
 Anselo ment, beléveté magát.
 A legsűrűbb csalitba s ott, a hol
 Mély csend honolt — lihegve mint a vad,
 Melyet halálra űz a gyors vadász —

Megállt és neki dőlve egy platán
 Fehér törzsének, így kiálta fel:
 »Oh Amadeo, szerető szavad
 Keserűbb nékem mint száz törzsurás!
 Jaj, mit tehetek róla, hogy szívem,
 Mely téged oly hűségesen szeret
 S kész volna érted vérét ontani,
 Az ő képével olyan telve van!
 Christina! Szép szerelmem, mindenem!
 Egy pillanatra, egy perczig csupán
 Utadba léptem, ime távozem.
 Minő csodás sors, mily végzet hozott
 Így össze téged, engem s Amadét?
 Nekem voltál teremtvé, énnekem;
 S válnom kell tőled, könnyebb volna bár
 Százszorta életemtől válni meg!
 Ha éltedből álomként eltűnök,
 Christina, nem hozand rád bánatot
 E távozás, hiszen te nem szeretsz,
 Te nem szeretsz! Oh gyilkoló vigasz,
 Halálosabb miként ezer halál!«
 És gyötrelmében leveté magát
 A földre s égő, lángoló fejét
 A sűrű, hűvös fűbe temeté . . .
 Másnap szép napsugáros reggelen
 Az ifju megjelent a hölgy előtt

És szólt: »Bucsúzni jöttem, asszonyom!«
 A hercegasszony felnézett reá,
 Míntha beszédét meg nem értené,
 Megzsibbasztá halálos dermedés:
 »Bucsúzni Ansoletto! Mit beszélsz,
 Elmégy s miért?« Itt hangja elakadt.
 Anselo lassu hangon válaszolt:
 »Egy forró, fényes nyári alkonyon
 Emlékezel még, mit mondtál nekem:
 »Nézd — így mondtad — néz az ég derűs,
 A nap aranyfellebbe szállt alá,
 A fecskék mégis hogy keringenek,
 Mily nyugtalan vergődő szárnyakon.«
 Köröttünk most is ugy csaponganak.
 Tudod a fecskék röpte mit jelent?
 Bucsúznak és én vélők elmegyek!
 Én is ily bujdosó madár vagyok,
 Tova kell mennem, időm elhaladt.
 Oh, asszonyom, ne kérdezd sohasem,
 A madarat mi űzte messzire!«
 A hercegné mit sem szólt, nem felelt,
 Anselo hosszan, hosszan nézte őt,
 Az ő szívének hangosan beszélt
 E némaság s e halvány zárt ajak!
 Láttá, hogy mint inog, remeg, midőn
 Elfordul és a lépcsőn felsiet.

A hercegné — alig tudá miként —
 Kábulva ért fel öntudatlanul;
 Önkénytelen a kápolnába ment.
 S az oltár előtt némán lerogyott.
 A kápolnát szent, áldott nyugalom
 Lengette be, mint tömjén illata,
 Hűvösen, halkan és megnyugtatón...
 Lenn Ansoletto a kert árnyiban
 Többé nem gondolt távozásra már.
 Arcza ragyogott, égő gyötrelem
 És égő boldogságtól egyaránt
 És felkiáltott: »Élet vagy halál,
 Üdv, kárhozat jöjjön bár itt reám,
 Én maradok, hisz ő szeret, szeret!«

V.

Mit beszéltek a Pó habjai.

A hercegné sokáig ott maradt
 Kulcsolt kezekkel az oltár előtt,
 Szaggatva sugták halvány ajkai:
 »Ő elmegy, elmegy! Sötét lesz nekem
 Az élet, sötét mint az éjszaka;
 Ah, tőle távol élni nem bírok!«
 Ott térdelt még soká, de ajka már
 Nem szólt és fájó, vergődő szive

A halk homály, a szent csend közepett,
 Ha nyugalmat nem, ám erőt kapott.
 És lelke hallá ama szerető
 Szelid szavakat: »Hozzám jőjjetek,
 Kik megterhelve vagytok!« Leborult
 S halkan sugá: »Uram ne vedd el őt,
 Oh vedd el tőlem inkább életem!
 Elválni tőle nincs elég erőm,
 Szívem nem bírja, haljak meg elébb!«
 És Ő, az Úr, ki a szívekbe lát
 És nem ítél úgy, mint az emberek,
 Imáját hallá és meghallgatá.

Felállt a hercegasszony csendesen.
 Kilépve, halkan ment szobáiba;
 Szobájában dajkája várt reá
 És egy kosár virágot nyujtva át,
 Így szolt: »Anselo küldi asszonyom!«
 Sötét czipruslomb, halvány, lankatag
 Virágok voltak; Christina szíve
 Megdobbant: »Ah, ez tán a végbucsu!«
 S Ivonnenak mondá: »Nézd, édes dadám,
 E czipruslomb, e sok halvány virág
 Olyan mint egy halotti koszoru!«
 A jó öregnek arcza elborult,
 Sohajtva mondá: »Oh kis kedvesem,

Halálról nékem valjon mért beszélsz?
 Lásd úgyis oly gonosz sejtés gyötör;
 Rossz álom üldöz éjék óta már,
 S ha nem látnám, mily szép és ifju vagy,
 Félnék, hogy téged baj ér, asszonyom.
 De így az álom csak nekem jelent
 Rosszat; öreg vagyok, talán halált.
 Nem félem én azt, nagy kort értem én,
 Rosz nem valék s a jó Isten kegyes!
 Csak azt igérd meg, hogy haza vitetsz,
 A honi földben jó nyugvás esik.
 De, kis galambom, ne figyelj reám.
 Megyek is, mert még elbusitalak.«
 Kiment. A hercegasszony lassudan
 Kezdte kiszedni a virágokat.
 Egyszerre im lomb és virág közül
 Elébe hull darabka pergament;
 Felveszi gyorsan, reszket kis keze
 A mig kibontja — rajta im ez áll:
 »Nem megyek el, maradok asszonyom,
 Utam elvesztém, szárnyam kötve van!...
 Fogadd kegyesen e virágokat.
 Midőn a csendes éj a földre száll
 S te álmoldol, megérted szavukat,
 Énhozzám is beszélnek édesen.
 Álmomban hallom, — álmodni szabad!«

Elmult a nap s midőn megjött az éj,
 A herczegasszony ablakában állt,
 Lelke boldog álommal volt tele,
 Ajka mosolygott, lassan kihajolt,
 Szíva langy, édes éji levegőt.
 Holdfény hullámza künn, a holdsugár
 Szétfolyt mint egy ezüstös áradat,
 Halk zengés hallszott, titkos, névtelen,
 A holdvilágos éj zsongó nesze.
 A Pó csillámló, fodros vize lenn
 Rejtélyesen loccsanva suttogott.
 A herczegné, míg lengeteg haját
 Szellő lebbenté, elmerengve szólt:
 »Oh gyors folyó, ti suttogó habok,
 Felétek von egy névtelen varázs!
 Ha elnézlek így holdas éjjelen
 S látom, a hab mint villog, mint rohan,
 Borzongós bújbáj kapja meg szívem!
 Érezni vélem a víz mint sodor,
 A nedves ár miként ragad tova,
 S úgy tetszik nékem, mintha morajod
 Beszélne, ámde érthetetlenül.
 Nem értelek meg, oh folyó, felelj,
 Hadd tudhassam, mit mond futó habod!
 A Pó csak mormolt, pára lebegett
 A víz felett; ingott, meg szétbomolt,

Miként ha egy tünékeny ködalak
 Felintene, kítárva karjait . . .
 A Pó csak mormolt, ám titkos neszét
 A herczegné nem érté, nem tudá,
 Hogy mit beszélnek nedves habjai
 S jó volt neki, hogy meg nem érthető!

VI.

Éjjel.

Delejes fényét a hold beveté
 Amadé herczeg szobájába is,
 Fehér sugár nyult el a padlaton
 Fehér fátyolként hosszán, szélesen.
 Csupán a halványkékes holdsugár
 Világítá meg a komor szobát.
 Amadeo nagy karszékében ült.
 Feje sötéten vált el a vörös
 Bársonytámlánytól, melyen nyugodott.
 A holddal szemben ült, habár sokan
 Mondják, hogy nem jó hosszán nézni azt,
 De Amadé csak nézte mereven!
 Sötét kép volt! Nagy fekete palást
 Rávetve, itt-ott a szék bársonya
 Vérfoltként tűnt ki a palást alól;
 A szék faragott karját vaskeze

Ugy szoritotta, mintha borzadály
 És kín között markolta volna meg,
 A mély redő hideg, nagy homlokán
 Mélyebb, sötétebb volt mint azelőtt.
 Összeszorítá keskeny ajkait
 És fagyos arczczal, miként egy halott
 Űlt ott a holddal szemben, mereven.
 Végre nehéz, nagy sóhajjal felállt ;
 Sötét palástja tompán, súlyosan
 A földre hullt, mint bársony gyászlepel.
 A fehér fényben talpig feketén,
 Ugy állt ott, szóra nyitva ajkait :
 »Te néma szellem, itt a holdas éj,
 Jőjj hát, hisz órád, érzem, közeleg.«
 Alig, hogy mondá, halk nesz támadott ;
 Olyan, miként hulló lombok zaja,
 És megjelent egy karcsu nőalak,
 Miként a köd, fehér és lengeteg.
 Bomlott fürtökben hosszan hullt alá
 Aranyhaja, lágy, omlatag selyem.
 Bájos az arcz, ám dermedt és hideg.
 Szeme, mélységes, bársonyos szeme
 Busan, vádlón csüggött a herczegen.
 Ott állt csendesen, mozdulatlanul,
 Lengén és mégis oly szoborszerűn.
 Oly édes volt s mégis vérfagyfaló !

A herczeg nézte s így beszélt neki :
 »Oh te, ki olyan lágy, szelid valál,
 Könyörtelen vagy mostan és erős !
 Tudod, a földön minden gyötrellem
 Enyhébb, mint látnom megtört szép szemed
 Telve a túlvilág rejtelmivel,
 S a néma vádat dermedt ajkadon !
 Mi vetsz szememre ? hisz tudod, nekem
 Percznyi kinodnál égőbb kín jutott !
 Mindütt kísérsz, nyugtot nem lelek.
 Sötét a nap, az éj vigasztalan.
 Egykor reméltem, hogy vad harczi zaj
 Elűz s ha nem, halált hoz tán reám.
 De küzdelem, vész és veszély után
 Csak újra láttam ingó alakod,
 És ünnepély és pompa, fény között
 Ott is örökké téged láttalak !
 Végre szeliden, mint kegyes sugár,
 Vigasztaló fény, jött uj szerelem.
 Mind hasztalan ! A kedves szemei,
 Forró, mosolygó, piros ajaka.
 Eszembe hozzák hideg ajkadat ;
 Közöttünk állasz kérlelhetlenül . . .
 Emlékezz vissza, emlékezz, tudod,
 Szeretted egykor ; szőke, szép fejed
 Hányszor pihent édesen vállamon !

És én szerettelek. Az ég tanúm,
 Nem szeretett ember úgy még soha,
 Nem gyöngén, ingadozva, változón,
 De nagy szívem egész mélységével,
 Osztatlanul, úgy a hogy egyedül
 Én szerethettem! . . . Aztán egy napon
 Megjött egy ifju, szép velenczei;
 Hódító volt, mosolygó mint a nap,
 Szeretett s te feledtél engemet!
 Egy este, csendes nyári este volt,
 Erkélyeden fenn álltam én veled,
 Rád néztem és szemedben, ajkadon
 A régi lángot többé nem lelém!
 Te ábrándos mosolylyal, csendesen,
 Halkan daloltál egy lágy régi dalt
 S rám sem figyelve nézted az eget.
 Majd megfordultál és váratlanul
 Elém térdeltél, megfogtad kezem
 S így szóltál hozzám, édes hangodon:
 »Amadeo, igazat mond e dal:
 Oh, ha a szív szeret avagy feled,
 Ki tehet róla és ki ellene?
 Ki mondja meg, mint jön a szerelem?
 Ki mondja meg, mint száll ismét tova!
 Bűnös vagyok? Oh, úgy bizonynyal az
 A rózsá is, ha megjön a tavasz

És ő kinyitja bársony levelét.
 Bűnös vagyok? Oh úgy bizonynyal az
 A hab, hogy csillog, mert a napsugár
 Ragyogva fénylőn a folyóra száll!
 Amadeo! Te nagy vagy és nemes;
 Szerettelek, miért tagadjam el,
 Ah légy méltó magadhoz mostan is.
 Szerettelek, de im már vége van
 És mindörökre másé lett szívem!
 Hogyha bűnösnek tartasz Amadé,
 Im itt vagyok előtted, állj boszút
 És ölj meg engem, csak kimélded.
 Örjögő vágy kapott meg engemet,
 Hogy esdő, csalfa, hűtlen ajkadon
 Örökre elnémítsam hangodat,
 Megöljelek és meghaljak veled! . . .
 Nem öltelek meg, de csupán azért,
 Hogy érezd éveken át hosszasan,
 Miként lebeg feletted vész, halál!
 Érezd, a mint én némán, nesztelen
 Követem, mint vésztojósó fellegárny,
 Őt, a kiért feledtél engemet.
 S ezerszer halj meg, féltve életét
 Az én boszúmtól, mely mögötte van!
 Ugy lőn, és teljes volt az én boszúm!
 Mégis neked a könnyebb sors jutott.

Nem jól számíték; mint feledhetém,
 Hogy a tölgy — sujtó villám érje bár —
 Megáll s bár lombja, disze elveszett,
 S kikelet többé zölddé nem teszi,
 De áll sötéten, pusztán még soká.
 Ám a virághoz a nagy ég kegyes,
 Nem engedi hervadni lassudan.
 Erős fa gyászol hosszasan csupán;
 Én az valék, te: hullatag virág.
 Elküldtem messze utra kedvesed,
 Te kijátszottál és követted őt,
 S én itt maradtam egyedül, magam!
 Halálod könnyebb volt mint életem.
 Mi lett belőlem, nézd meg arczomat,
 Sötét történet van megírva rajt.
 Oh engedj megpihenni végre hát,
 Ne félj, életemre fény már nem derül!
 Így szólt a herczeg, arczát elfödé
 És karszékébe visszaruskadott.
 A hófehér alak előtte állt,
 Szemében nem volt már vádló sugár,
 Kinyujtá lengé, átlátszó kezét
 S nézte Amadét, esdeklőn, soká!
 Az nem mozdult és nem tekinté föl,
 A holdfény lassan, lassan tova szállt
 S az alak eltűnt mint a holdsugár.

Mély csend és éjjel volt köröskörül,
 És egyik óra telt a más után.
 Künn virradt, vérpirosan kelt a nap,
 Veres sugár fénylett az ablakon
 S rezgett a herczeg arczán, homlokán.
 Sápadt volt annak arcza, homloka.
 Piroslott rajt a fény — akár a vér!

VII.

Álom.

Ez éjjel Anselo sem alhatott,
 A kertbe csalta őt a holdas éj.
 A széles márványlépcsőn áthaladt,
 Miként egy árnyék olyan nesztelen.
 Csend volt, ezüstös fényben állt a kert,
 Nagy árnyak nyultak szét a pázsiton,
 Csillant a csorgó gyöngyöző vize
 S fenn tündökölt a kéklő tiszta ég.
 Arczát legyinté langyos, éji szél,
 Mely szegfűbokrok fűszerét hozá.
 És Ansoletto így sohajta fel:
 »Éj van — ő alszik, hunyva két szeme.
 Szellő, mely halkán szállsz az éjen át,
 Érintsed csókkal édes ajkait!
 S te tiszta, csendes, enyhe, nyájas éj,

Lágy fátyoloddal fedd be angyalom,
 Álmodjon édes, bájos álmokat
 És légyen álma csupa szerelem!
 A szellő suhant, csókját elvivé,
 Mormolt a hab, nevét suttogta el . . .
 A herczegné még ablakában állt
 S a holdfényben szemük találkozott.
 Az ifju szólt: »Késő van, asszonyom,
 S te ébren? Álmodat mi űzi el?»
 »Szeretem, Ansoletto — mond a hölgy —
 Ez édes, lágy, világos éjszakát
 S a Pó mély mormolását hallgatám.
 Nem hallod-e mit sugnak habjai?
 Beszélnek hozzám s én nem érthetem!
 »Ne kérdd — szólt Ansoletto — mit susog
 A víz. A hullám csalfa, ingatag!
 Hallgasd, mit a hűséges éj beszél
 S a rózsairat, mely hozzád lebeg,
 A szellő, mely csókdossa ajkadat,
 A csillagfény, mely szép szemedre száll,
 Mind egyet mond, azt sugja: szerelem!
 »Ah, hallom, szólt a hölgy, az éj szavát:
 Szerelem! S azt hiszem, hogy álmodom!
 »Álom, szólt Ansoletto, álom ez!
 És bűvös álmképem vagy magad!
 Oh Christina, halld, mit dobog szívem:

Szeretlek! És a hölgy szólt: »Vártalak!
 A hön kertben rózsás reggelen
 Szívemet névtelen vágy kapta meg.
 Tudod, mi volt ez? Téged vártalak!
 S ha meghallám a csalogány szavát,
 Szívem megdobbant: téged vártalak!
 S idegen földön, fagyos fény között
 Egyedül voltam és vártam terád!
 Meg kellett jönnöd, végre megjövé!
 Az ifju lenn kitérta karjait:
 »Oh jöjj velem, jöjj messze, messzire!
 El szép hazámba, hadd vigyen karom.
 Dermesztő itt a pompa, fojt a lég,
 Virágom, elhervadnál itt korán;
 Jöjj felvirulni forró szívemen!
 »Bár elmehetnék, Anselo, veled,
 De láthatatlan és nehéz bilincs,
 Adott szó, eskü, mind lekötve tart.
 Olyan soká hiába vártalak;
 Megjöttél végre, ah, elkésve már!
 »Elkésve? Nem! — kiált az ifju — nem!
 Enyém vagy, ős időktől az enyém!
 Vannak lények egymásnak szánva rég
 S ha nem találják egymást, jaj nekik!
 Bolyonganak vágyódva, untalan,
 S véghetlen sóvárgásban halnak el.

Menyasszonyom, én megtaláltalak!
 Christina, vár a tenger és szivem!
 »Oh jaj, ne szólj — sohajt a hölgy — neszölj,
 Hangod oly édes, csábos e beszéd,
 Anselo, ánde vétek — kárhozat!«
 S Anselo szólt: »Kárhozzam el tehát,
 Ha vétek így szeretni tégedet!
 De lássam édes, bájos arcodat,
 Lássam mélységes, holdfényes szemed:
 Ily üdvre egy elkárkozás kevés!«
 »Hiában — szólt Christina — hasztalan!
 A szerelemnek rózsás hajnala,
 Oh Ansoletto, nem virrad nekünk,
 Nem a sugárzó élet vár reánk.
 Az élet gát csak, tőled elszakít,
 Csupán az álom, Anselo, miénk!
 »Ez álom egy órája többet ér,
 Christina, száz életnél énnekem!
 Nézd, nézd, magasan áll immár a hold,
 Elhalványultak fenn a csillagok,
 Ezüsfényében mind hogy elmerült,
 Olyan szivem, miként a holdas ég!
 Christina, édes arcod benn ragyog,
 S fényében minden érzés elmerül!
 Elhallgattak, künn minden hallgatott.
 Nem rezdült egy levél, madár se szólt,

Csak a Pó mormolt tompán, messziről.
 Lépés hallatszott. »Ansoletto menj,
 — Sugá Christina — itt ne leljenek!
 Valaki jön . . . Nézd itt virágaid,
 Az egyiket most éntőlem fogadd.«
 És felvillanva a holdfényen át,
 Egy rózsza hullott Anselo elé.
 Az ifju érintette ajkival
 S eltűnt az árnyas, hajlós fák között.
 Megnyilt a hercegasszony ajtaja,
 Dajkája jött: »Ébren vagy asszonyom?
 Úgy tetszett, hangod vélem hallani.
 Nem jó holdfényben lenni oly soká,
 Alszol s a holdfény szép arcodra sűt!
 Nem jót jelent, pihenj le angyalom.«
 A hercegasszony csendesén felelt:
 »Mért keltettél, oly szépet álmodám!«

VIII.

Ansoletto dala.

Szép alkonyat volt, fényes nyárutó,
 Az ősz közelgett már, de szeliden;
 Meghagyta még virágok illatát
 S a fák lombjának kedves zöld színét.
 Enyhébbé vált a forró, nyári hő,

A pázsit bársonyosabb és üdőbb;
Reggel a kerten harmat gyöngyözött,
Harmattól csillant szegfű s viola.
Mégis busongás látszott mindenén,
Fecskék elszálltak, búcsuzott a nyár.

A hús erkélyen együtt voltak
Christina, Ansoletto s Amadé,
Anselo ujja lassan átfutott
Lantjának lágyan zengő hurjain.
S félhangon énekelt egy régi dalt:

«Ki mondja meg mint jön a szerelem?
Titokzatosan itt van hirtelen!
Bűnös vagyok? Oh, ugy bizonynyal az
A rózsza is, ha megjön a tavasz
S ő kivirul szép nyájas hajnalon.
Bűnös vagyok? Oh, ugy bűnös nagyon
A hab, hogy fénylik, mert a napsugár
Ragyogva forrón a folyamra száll.» . . .

Itt megszakadt a dal váratlanul.

Amadé felkelt, szeme villogott,
Viharzott arcán szörnyű gyötrelem,
És megragadta Anselo kezét.
— A vasmaroknak érintésitől
Tompá nyögéssel földre hullt a lant —

S vonagló ajkán kelt rekedt beszéd:
«Felelj, fiú, hol vetted ezt a dalt?
Ah, csalfa, álnok, gyászos ének ez,
És minden hangja kárhozat, halál!»
Anselo megdöbbenve, szótlanul
Nézte a herczeg dult vonásait,
Majd lassu hangon végre így felelt:
«Ismertem már mint gyermek ezt a dalt;
Nem hittem, hogy felindít, herczegem.
Egy dal gyakorta bús emlékeket
Idéz fel s akkor jobb nem hallani.»
A herczeg ujra már a régi volt,
Legyőzte gyorsan a felindulást
És szólt: «Gonosz emléket hoz e dal;
A kitől egykor hallám, csalfa volt
És szíve hűtlen, vétkes, áruló!
S hogy ismét hallom, szinte borzadok.
Mintha környezne újabb árulás . . .
Anselo! Sápadsz?! Szólj, mi van veled?!
Miért remeg, ki hű, nemes barát?
Mért e tekintet? Ne nézz így reám!
Szívem sötét szív, szörnyen kételkedő.
S még gyanakodna rád, te tiszta, jó!»
Szólt s mintha üznék, gyorsan tova ment.
Megcsörrent kardja lépcsőzet fokán.
Magas, sötét alakja elhaladt,

S a kerti uton, mind a merre járt.
 Rettenni látszott tőle lomb, virág.
 S így töprengett magában Amadé:
 »Mily szörnyű sejtés, átkozott gyanu!
 Jól láttam és szememnek sem hiszem,
 Anselo halvány, Christina remeg! . . .
 Még őrültté tesz ez a kétkedés!
 Érzem, a vérem mint lázong vadul,
 Ágyamba láng csap! Ébred hát a mult!
 Mind ezen egykor átgörödttem én,
 S egy hangot hallok, úgy mint egykoron,
 Szilaj hang kél szivemben: »Öld meg őt!
 S ha nem igaz? Káprázat volt talán?
 Christina nem csalhat meg engemet,
 Nem bír hazudni olyan égi szem!
 És Ansoletto nem lehet bűnös,
 Oly tiszta fény van ifju homlokán! . . .
 Egyedül vannak és az est leszállt,
 Távozni láttak . . . mostan a valót
 Megtudhatom . . . Borulj el, tiszta ég!
 A csillagok ne lássák odafenn,
 Hogy olyan mélyre sülyedt Amadé
 És lopva, titkon leskelődni jár!«

A hercegné s az ifju ott maradt
 Az erkélyen. Köröztük néma csend.

»Elvesztünk, Ansoletto,« — szólt a hölgy, —
 S arcát elfödve visszaroskadott.
 »Christina, oh miért e rettenés?
 Miként egy angyal álma, tiszta vagy;
 Emeld fel bátran bájos arcodat!«
 »Jaj, Ansoletto, érzem, sejtem én,
 Körülbeag fágyosan a halál!
 Érzem dermesztő jéghehettet;
 Nem félném én azt, Anselo, veled,
 Az elválástól reszketek csupán!«
 »Elválni tőled! Christinám, ne félj,
 El nem választhat földi hatalom,
 A meddig élek, én megvédelek
 És nem választ el tőled a halál,
 Együtt megyünk szebb, más világba majd!«
 A hölgy felállt; Anselo szóltanul
 Megfogta lankadt hófehér kezét.
 A hercegasszony bágyadt, szép feje
 Lassan Anselo vállára hajolt.
 Így nézték egymást hosszan, csendesén
 És találkoztak néma ajkaik.
 És átviharzott mindkettő szíven
 Az első csóknak mézes öröme
 S az utolsónak égő bánata.
 A hercegasszony fuldokolva szólt:
 »Mennem kell és szivem majd megszakad,

Mintha örökre mondanék búcsút!«
 »Búcsút nem mondok — Anselo felelt —
 Bus sejtelmekkel ne gyötörd magad.
 Nem érzed-e, mindig veled vagyok,
 Lelkem, szerelmem kísér mindenütt!«
 Még egy tekintet, még egy halk búcsu,
 Elváltak s mind a kettő tova tűnt.
 A kert árnyában zörrent egy bokor,
 Feketén vált ki egy magas alak
 És tompa hang jajdult fel: »Hát igaz!«

IX.

A Pó habjai.

Szobájában Amadé fel s le járt.
 Sötéten szállt le künn az éjszaka,
 S az éj leszállt az ő szívébe is!
 »Felismertem — magában így beszélt —
 Sejtettem régen, most bizton tudom,
 Arany hajáról ismerek reá,
 Felismerem szemének sugarát
 És gyöngé szíve csalfaságait!
 Az ő fia! Csak az övé lehet!
 Az anya megcsalt, megcsal a fiu!...
 Oly árulás és annyi gyötrelmem —
 Te dőre szív, nem volt elég neked?

Még bizni tudtál emberben, szívem!...
 Mi volt az élet? Pusztá sivatag.
 Sugár nem kísért gyászos utamon,
 A pusztában egy rózsá nyílt csupán;
 Királyi fényvel vettem őt körül,
 Ő volt, ki még az élethez kötött,
 Ő mindenem! — S egy nyomorult suhancz
 Kinyújtá érte vakmerő kezét!...
 Az emberektől, ennyi éven át,
 Sötéten, némán elzártam magam.
 Két lénynek szívem mégis tárva volt,
 És most e kettő tört merit belé!
 Miként szerettem őket! Oh nagy ég,
 Gyilkos méreggé vált e szeretet,
 S lelke nem óhajt mást, csupán boszút!
 Reszkessetek, kezem súlyos nagyon.
 Christina, haljon az, ki elrabolt!
 Fizesse vérrel hő tekinteted,
 Fizesse vérrel szemed sugarát!
 S valjon miként lakoljon csókodért?
 E csókért mily hitvány ár élete!
 Elhallgatott s kinyitá ablakát.
 Virradt. A herczeg kardját felköté
 S kiment. A hosszú, boltos folyosó
 Tompán visszhangzá súlyos lépteit.
 A bolthajtások, oszlopok közé

Alig hatott a szürke virradat,
 S a herczeg, mint egy rémes éji árny,
 Feketén, némán, lassan ment tovább
 Mig az erkélyen át a kertbe ért.
 Megállt s kutatva nézett. Sasszeme
 Legottan meglelé, kit keresett,
 Anselo volt. Ott ült a gyepadon.
 Az éjen által ébren őrködött
 És elkerülte álmot, pihenés.
 De mit az éjjel meg nem adhatott,
 A virradat az álmod meghozá.
 Visszahanyatlott ifju, szép feje,
 Szeme lezárva, arczán nyugalom,
 És édes, rózsás, fényes ifjuság.
 Amadé nézte hosszan, hosszan őt:
 »Mily drága voltál egykor énnekem!
 Odadnám most is még az életet,
 Hogy eltöröljem árulásodat!
 Mint birsz aludni nyugton, édesen,
 Bűnös lelked nem érzi: itt vagyok?
 Az ajka most is milyen szép, nemes . . .
 Ezek az ajkak csókolták meg őt!
 Az a csók éget, néki veszni kell!
 »Anselo kelj fel!« mondá hangosan.
 Az ifju eszmélt, felnyitá szemét
 S Amadét látva, felkelt hirtelen.

»Anselo jöjj velem.« Szólt Amadé.
 És némán haladtak a kerten át,
 Kiléptek a kert vasrács ajtaján.
 A herczeg újra ismétlé: »Kövess!
 Anselo nem felelt; sötét szeme
 A kert lehajló fáin nyugodott.
 A herczegasszony ives ablaka
 Csillanva tünt elő a lomb közül,
 S az ifju lángoló tekintete
 Bucsuzva, némán üdvözölte azt,
 Mint tova szálló, tűnő napsugár;
 Aztán követte utján Amadét.
 Hűvös reggel volt; könnyü lenge köd
 Lepett fehérén utat és mezőt.
 Meglátszott már az ősz halvány keze
 A sápadt, fényevesztett hajnalon.
 Szürkén feküdt medrében a folyó,
 És panaszosan zugtak habjai.
 A Póhoz érve, Amadé megállt
 És szólt: »Anselo vond ki kardodat.
 Elárultál bár s megérdemlenéd,
 Hogy rúdul halj meg, mint gonosztevő,
 De egykoron nagyon szerettelek.
 S így nemes kardom ad neked halált,
 Anselo vond ki kardod, véd magad!
 De Ansoletto kardját kivoná

S a földre dobta. »Ölj meg Amadé!
 Megérdelem — lehet tán — a halált,
 S nemes a kéz, mely adja, jól tudom.
 Nem árulás volt, végzetem csupán!
 Lehet-e látni s nem szeretni őt?
 Ha véték volt, megbánni nem tudom.
 Ölj meg, nem védem ellened magam,
 Szerelmem él még a halálban is!
 Csak eskümet hallgasd meg hercegem:
 »Christina ártatlan, kíméljed őt!
 Amadé felkaczagott keserűn.
 »Igen, ártatlan, úgy mint önmagad,
 Így illik mondani, ezt ismerem.
 Sokat beszélni mostan nincs idő,
 Mézes hangod asszonyt csábítani jó,
 Az én fülemnek, lásd, haszontalan!
 Vedd kardodat és használd jól fiú!
 Christinát véded, nem csak életed.«
 A kardok összecsaptak; az aczél
 Szikrázva csendül, forgott, villogott.
 Biztos, szilárd volt Amadé keze,
 Czélt nem tévesztett kardja sohasem.
 Egy vágás még — és Anselo megállt
 Tántorgott s némán, lassan lerogyott.
 Felkelt a nap, pirossá lőn az ég,
 Biborban usztak lenge fellegék,

De Ansoletto mind nem látta már!
 Halálhalványan, csendesen fektült.
 — Buzogva ömlő, forró ifju vér
 Festett pirosra füvet, harmatot. —
 Kinyitva kérdőn nagy, sötét szeme,
 Vérétől ázott szép aranyhaja,
 Ajkán nagy, véghetetlen némaság!
 Amadé nézte dermedten, merőn.
 Végre lehajlott hozzá lassudan,
 Felvette mint egy alvó gyermeket,
 S halkán beszélt: »Lemosta hát a vér
 A bűnt, a csalfaságot, árulást!
 A halál megsimitá homlokod,
 S újra tisztának látom arcodat.
 S lelkemre száll halálos nyugalom.
 Pihenj! A víz lesz jeltelen sirod.«
 És rá takarta bársony köpenyét,
 S lebocsátá a Pó hullámiba.
 Aztán elfordult s zordan, hangosan,
 Mintha tanúnak hívná az eget,
 Szólt: »Fűvön, kardon nedves még a vér,
 Christina, érted kellett ontanom.
 De jaj neked! Te számolsz odafenn,
 E vérért, és e drága életért!

X.

Csend.

A hercegasszony hosszu éj után
 Hűvös, borult hajnalra ébredett.
 Nagy, névtelen, gyötrelmes sejtelem
 Borult lelkére, mint egy szemfedél.
 Felhő előre árnyát így veti
 A tóra, mit a vész majd felkavar;
 S a szívre így előre küldi már
 Sötét árnyát közelgő gyötrelmem.
 A hercegné a kertbe sietett,
 De Ansolettót nem látá sehol.
 Ha lépés hallszott, zörrent egy bokor,
 Christina fellélegzett: »Jön tehát!«
 Anselo nem jött. Percz mult percz után,
 Lassan, kinosan mult a délelőtt.
 A hű Ivonne a kertben megjelent,
 Étkezni hívta hercegasszonyát.
 Ijedve nézte Christinát az agg:
 »Mi történt drágám? Arczod halovány,
 Szemed hogy csillog, ajkad mint remeg!
 Beteg vagy tán?« A hölgy alig felelt,
 S gyorsan, némán az étterembe ment.
 A herceg várta már; fagyos szeme
 S a szobor arcz nem árult semmit el.

A hercegné még sáppadtabbra vált:
 Üresen állott Anselo helye!
 Kérdezni nem birt, ajkán halt a szó.
 Ott ültek mindaketten szótlanul.
 Nyomasztó, csendes volt a nagy terem,
 Fojtott a lég, mindenki hallgatott.
 S egész nap, mintha fedné gyászlepel
 A palotát s a herceg udvarát,
 Rémul, aggódó, bús volt minden arcz,
 Borús a lovagoknak homloka,
 S a hölgyek ajka csendes és komoly.
 Suttogtak s elnémultak hirtelen,
 Ha közelíteni láták Amadét.
 A szolgálak meg titkon maguk között
 Beszéltek: »Milyen rejtélyes dolog
 Az a parancs, mit hercegünk adott:
 Négy paripát, a hercegasszonyét —
 Három napig itatni nem szabad,
 Abrak legyen előttük bőviben.«
 A hercegasszony a kert utain
 Bolyongott, mint egy halvány szellem-árny;
 Nem sirt, a véghetetlen gyötrelmem
 Felégeté talán a könnyeket.
 Kezét tördelve halkan rebege:
 »Oh Ansoletto, merre, merre vagy?

Hiában hivlak én, egyetlenem!
 Kegyelem volna nékem a halál,
 Csak tudhatnám, hogy az hozzád vezet!
 Így telt a nap, az éj álmatlanul;
 A hercegasszony nem talált vigaszt,
 Sem pihenést. Kitérta ablakát
 S tárt ablakán az éjbe kihajolt.
 Sűrű, borongós, hűvös volt az éj.
 Az égen nem ragyogtak csillagok.
 Lelkében, ah mi égőn, felmerült
 Anselo képe, látni vélte őt.
 És felmerültek végső szavai:
 »Nem érzed-é, mindig veled vagyok,
 Szívem, szerelmem mindenütt követ!
 S egyszerre, mintha hívná csendesen,
 Egy édes hangot hallott messziről:
 »Christinám várlak, jőjj hozzám, kövess!
 »Követlek, Ansoletto — szólt a hölgy —
 Bármerre vagy, oh csak felelj nekem,
 Itt, vagy a földön túl keresselek?
 De az éj újra csendes, néma volt
 És kérdésére nem jött felelet.

Három nap mult el, három szörnyű nap!
 S a hercegnéhez így szólt Amadé:
 »Olyan halvány vagy, szóvalan, beteg!

A folyó mellett hűs a levegő,
 Gyógyít és csendesít a habmoraj;
 A Pó partjára jőjj tehát velem.
 Befogva vár négy tüzes paripád;
 Nemes négy állat, gyorsfutó, szilaj,
 Kívágtatnának a világból is!
 A hercegné alig figyelt reá,
 Némán intett s követte Amadét.
 A kapunál kocsija várta már.
 Szilajon prűszkölt a négy paripa,
 Rágták a zablát, szemük villogott,
 És néha, néha felkapván fejök,
 Szívták a nedves, hűvös levegőt,
 Mely a folyóról hívón áradott.
 Négy apród tartá a négy paripát,
 Mig a hercegné kocsijába ült.
 A herceg most a gyeplőt átvevé,
 És az elámult apródokra szólt:
 »Mehettek, itten nincs több dolgotok.«
 Azok ámultan siettek tovább,
 Ijedten, a nem várt parancs miatt.
 Most Amadé sötét tekintetét
 A hölgyre vetve, így szólt zordonan:
 »Miként lehet ez arcz ily hófehér!
 A bűnös csók hamvát el nem vevé!
 Fehérből nem lehetsz, ha megtudod,

Hogy soh'se csókol többé kedvesed!
 Ölelő karja dermedt és merev
 És fagyós lenne ölelése most!
 Három nap várta szép szerelmesét.
 Hallod, hogy zúg, hogy csapdos már a Pó?
 Menj, — mélyiben Anselo vár reád!
 Így szólott és a gyepőt eldobá.
 Szomjan, lihegve a hűs víz után,
 Vágtatni kezdett a négy paripa,
 Neki vadulva a folyam felé.
 A herczegasszony felemelkedett,
 Szeme csodás örömtől csillogott,
 És felkiáltott: »Bosszud nem talál!
 Köszöntelek, te habzó áradat!
 Megértem mostan hívó szózatod.
 Érzem, hogy Ansoletto vár reám,
 S a halált áldom, mert hozzá vezet!
 A paripák elérték a folyót,
 Belévetették bőszerűlten maguk
 S eltűntek. Aztán a habzó vizen
 Fenn úszott még egy hófehér alak.
 Sötét haja szétomlott a habon,
 A víz szelíden vitte, ringatá,
 Míg egy mély örvény elsodorta őt!
 A palotában mély, nagy csend honol!
 Nem kérdi senki, hol van asszonya,

S a délczeg ifju merre-hova lett?
 A herczeg még sötétebb, komorabb,
 Dermedt szive tán már nem is dobog!
 Az évek folynak, észre sem veszi;
 Neki a föld sivár, üres, kihalt...
 Csendes a kert, nem pendül hárfahang
 Ezüst olajfák, czipruslomb alatt.
 S a kert fehér, kanyargó útain
 Nem hangzik könnyű léptek lágy nesze.
 De ha leszáll a csillagfényes éj,
 Titkos regét mond, sűgva, lomb, virág,
 Sohajt a szél, a vízesés zokog,
 Csillannak a Pó gyöngyös habjai,
 — Felette könnyű, halvány pára leng —
 S a víz susog, titkosan, szelíden,
 Mintha dalolna édes altatót.

Pár fürtöt?

— Lamartine. —

Pár fürtöt? de hiszen azok hófehérek,
S elhullanak már az évek sulya alatt,
Szép kis fehér kezed mit csinálna velők,
Koszorukat szedni, keress ifju galyat!

Azt hiszed tán lányka, édes ismeretlen,
Hogy a fáradt költő hajlott, komoly fején
Oly aranyos fürt leng, olyan lágy selyem haj,
Milyenre tiéden fényt lehel a remény?

Szegény drága gyermek, a fecske mit szólna,
Ha zúgó vihartól leverve, megtépve,
Valami menhelyen hallgat szárnysegetten
S édes hangod tőle pár pehelykét kérne!

»Kérjed, — így felelné — az út tövisétől,
Kérjed szélvészétől a zúgó viharok,
Tollam összetépték! Hol felmelegedjek
Nem maradt már nékem más menhely, — kezed
csak!«

Igy felelek én is, kérve ne feledd el
A költőt, ki téged áldva és szeretve
Rád gyakorta gondol s kinek fáradt lelke
Mint a fáradt fecske, vágyik közeledbe!

Napszállta.

— Bourget. —

Ó szép nap, ha leszállsz felettem,
A kék egen,
Az álmokat, miket rég eltemettem,
Ó nap, te visszahozod én nekem.

Tűnő világod, haldokolva,
Lelkembe hat!
S napfényes glóriába vonja
A régi meghalt álmokat!

Elvesztett szó.

— Geibel. —

Oly forró volt a nap sugára,
Im, most az est, hűvösre vált,
Az égen lassu felhő pára,
Halk dallam száll az éjen át.

Oly bágyadt, csüggedt most a lelkem,
Szivem mereng a mult felett,
Egy szón, mit régen elfeledtem,
S mely mindörökre elveszett!

Mind hasztalan, már nem találok
És többé sohse mondhatom,
Mért engedném, hogy tova szálljon
Mig itten égett ajkamon!

Ah, milyen búsongó sötéten,
Női a homály köröskörül,
Egy csillag nélkül, hűvös éjben
Némán virrasztok egyedül!

Enelysion.

— Lenau. —

Lesujtá szívét a bánat,
Kerüljétek emberek!
Mint hajdan magában állott
A villámsujtott berek.

Sérti ezt a néma embert
Jó és rossz szó egyaránt,
Kerüljétek villámszentelt
Enelysion gyanánt!

Kisértetek.

Ne kérd, hogy mért kerül az álom,
Álomtalan bús éjszakákon,
Nyugtot nekem az éj nem adhat,
Lásd kóbor árnyak látogatnak.

Szegény, megsápadt kóbor árnyak
Mély sirjaikból visszajárnak,
Alig hajoltam vánkosomra.
Már jönnek lassan hosszú sorba.

Kik egykor ifjan, könnyű szárnyon,
Fürödtek fényben, napsugárban,
Most halvány arczezal visszatérnek
A meghalt álmok és remények.

Jön régi kedvem, rózsafénye
Áthervadt csendes szürkességbe,
Mélázva néz rám, szárnysegetten,
És némán suhan el felettem!

És végre, — ó csak őt ne látnám!
Jön egymagában, búsan, árván,
Megtört szemekkel, halaványan
Legszebb halottam: ifjuságom!

Ne kérd, hogy mért kerül az álom
Álomtalan bús éjszakákon,
Nyugtot nekem az éj nem adhat,
Lásd, kóbor árnyak látogatnak!

Álmodozók.

— Andrée Lemoyne. —

A midőn lakói szép álmvilágnak
Pillanatra mégis a valóba lépnek,
Bizonytalan lábbal, ingadozva járnak
Mint a szárazföldre lépő tengerészek.

Lábuknak, szívüknek szüntelen hiányzik
Hullám hintázása, tenger ringatása,
Szemök arra termett, hogy a láthatárig
A nagy végtelen viz áradatját lássa.

Tulvilági tájak, névtelen világok
Vándor keresői szomju vágyban égnak,
Képeket követnek, mit a lelkök látott,
Mindig utra készek, soh'se hazatértek.

Muló nyár.

Reszket az erdő lombos árnya,
 Ragyog az üde hűs magány.
 Zöld útait egy lányka járja
 Édes mosolylyal ajakán.
 S míg az enyelgő lányha szellő
 Aranyhajának csókot ad,
 Ő csak siet vígan szökellő
 Ózként a dús harasztot át.

S míg tova lebben könnyű lába
 Mohos megaggott fák alatt,
 Friss gyöngyvirág fakad nyomába,
 Rá nyíló ágak hajlanak.
 Kék tóhoz ér, mily játszi habja,
 Vár rája már a csónak ott;
 A gyors hullám fürgén ragadja
 A lánykát és a csónakot.

Erdő fuvalma van körötte
 Madárdaltól cseng-bong a lég,
 A partot kankalin befödte,
 Mily sugaras a tó s az ég!
 A hullám csillan, tarka színben,
 Loocsan a viz, suttog a nád;
 Ujongva énekel minden
 A május mámoros dalát.

A nyár elszállt mint édes álom.
 A hervadó vadon felett,
 Elnémult erdőn, pusztta tájon
 Fehér ködfátylak lengenek.
 Égen, földön, mily hamvas árny van.
 Loocsan a viz, suttog a nád,
 A tó ringatja búsan, lágyan
 A szőke lánynak csónakát.

Bágyadtan lengő csónakában
 A lány csendesen szendereg,
 Rá lassan, szürkén, halaványan
 Hullong az őszi permeteg.
 Az édes ajkon halk mosoly van,
 Halk, mint mulékony esti fény,
 Hideg nyugalom a mosolyban,
 Hideg, nagy álom van szemén.

Lágy, méla béke enyhe karja
 Öleli s álma tiszta, mély.
 Köd elfedi és eltakarja
 A hideg, csendes, hosszú éj...
 Mindent csak lankadozni látok,
 Mindenben gyász és fájdalom
 Muló nyár, hervadó virágok,
 Tűnő fény, ez az én dalom!

Virágok.

Bár hamvas felhő van az égen
 S fagyos lepel a föld felett,
 Két édes kis virágba', nekem,
 Itt van az egész kikelet!
 Két szép virág, kicsi, de mégis
 Bájuk már mindent megigéz,
 Felderül még a borús ég is,
 Hogyha a két virágra néz.

Egyik egy feshő rózsabimbó,
 Távol csodás tájról való,
 Hajlós száron kecsesen ingó,
 Fehér és tiszta mint a hó,
 Mintha márványból vésve volna
 S mégis oly gyöngéd, hullatag,
 Szép feje halkán meghajolva,
 Körötte fénylő sugarak.

Ha majd kinyilsz a napsugáron,
 S irigyelt léssz majd és csodált,
 Őrizd meg, édes szép virágom
 Őrizd meg ezt a szende bájt;
 És akaratlan büszkeséged,
 És öntudatlan kellemed
 Mely körülvesz ragyogva téged
 És elragad szívet, szemet.

A rózsza mellett, melynek árnya
 Nyájasan védi, óvja őt,
 Tavaszi fénybe, illatárba,
 Egy bájos ibolyácska nőtt.
 Édes mosolylyal kék szemében,
 Harmattal, gyöngygyel levelén,
 Zöld fű közül, oly szende szépen
 Frissen, vidáman néz felém.

A mit a földet feldiszní
 Az égből a tavasz hozott,
 Azt mind az ibolyára hirti;
 A ragyogást, az illatot.
 Ezért van tán, hogy közelében
 Szívem verőfény járja át;
 Tavasz üde fuvalmát érzem,
 Hallom a fülmilék dalát.

Van még egy harmadik virágom,
 Még az életnek hajnalán,
 De fájó szívvel érzem, látom,
 Hogy ez a hajnal nem vidám.
 Bimbó még, s félig már lehullva
 Ugy bágyadoz, oly csüggeteg!
 Alig hogy kissé felvidulna,
 Szemében újra könny remeg.

Bár fényes ég nevet le rája
 A szellő is zizegve jár,
 De hol a tavasz üde bája,
 Hol az aranysugáru nyár?
 Hideg harmat pereg le róla,
 A fákon őszi koszorú,
 És ezért a kis őszi rózsa
 Oly halvány, olyan szomorú.

Szent kezed, ó, csak áldja, védje
 Virágaimat, Istenem!
 Legyen édes a rózsa élte
 S mint ő maga, bájos legyen.
 És szeretetet véve, adva,
 Viruljon mindig ékesen,
 Ó bár örökké szép maradna
 S az ősz ne érné sohasem!

De elhervadni, meg van írva,
 Ez a virágok sorsa már!
 Enyésszen el hát rózsapírba',
 Midőn sugárzik még a nyár.
 Az ősz, a hervadást lehellő
 Ne érinthesse levelét,
 Fehér szirmát a könnyű szellő
 Langy, nyári éjjen hordja szét.

Hát ibolyámnak mit kívánjak?
 Hisz ő a víg öröm maga!
 Elúzi mindig majd az árnyat
 Nagy, kék szemének csillaga!
 Fény, mit a hajnal itt felejte
 És nekünk itt hagyott az ég,
 Sugárzik ő, magába rejtve
 Friss, harmatos költészetét.

Hát a szegény kis őszi rózsa
Csak halványul, csak lankadoz?
Uj búval jön meg minden óra,
Örömet néki egy se hoz?
Szálljon szívébe nyájas béke,
Legyen áldás feje felett,
Mosolytalan éltének éke,
Legyen az édes szeretet!

Harmat.

— Sully-Prudhomme. —

Merengek s künn az üde harmat
Hull pergendezve, nesztelen,
Hűs gyöngye hull a virradatnak
S ragyog a völgyön, réteken.

Nincs nyoma sem a fellegeknek,
Borútlan fenn a tiszta ég,
E cseppek hát honnan peregnék?
A légben volt mindannyi rég.

Hát könnyeim miért omolnak?
Hisz kél a hajnal, érzem,
Régóta már szívémben' voltak,
Azért áztatják most szemem.

Lelkünkben, néha öntudatlan,
Mély gyöngéd fájdalom remeg,
Egy drága szó felkelti halkan,
Felkelti mind a könnyeket!

Valamikor.

— Geibel. —

Fenn ragyogott a nap felettem,
S tavaszi díszben állt fa, bokor,
S napsugár égett a te szemedben
Valamikor.

Ó, mind elnyiltak a virágok
És itt az ősz már és jön a tél,
És elsodorta azt a sok álmat
Mind, mind a szél!

Megnyugvás.

Utamat immár megnyugodva járom,
Tudom, az enyém nem lesz sohasem,
Miről álmodtam, a sok édes álom:
Tavasz, ifjuság, szerelem!

Nem várom, hogy még ibolyát is lássak,
Mely mosolyogva énnekem fakad,
Jól tudom, hogy az én utamra már csak
Halavány lombok hullanak.

S úgy vagyok mint a vándor, kinek utja
Kopár s a lábai már nehezek,
Ám bizton halad csak tovább, hisz tudja,
Hogy ez az ut haza vezet.

Pihenés.

A társaság vidám, zajos, de nékem
Ma nem kell, — olyan bágyadt is vagyok!
Megállok és elnézem ablakomból
Miként ragyognak künn a csillagok.

Valami hajszott, üldözött egész nap,
Fáradt vagyok és láztól ég fejem!
Ottkűn a szép, a tiszta téli éjjel
Kitárja békés szárnyát nesztelen.

A félhold andalító halk sugára,
Beszáll a jégvirágos ablakon,
Ugy érzem, mintha lágyan rásimulva,
Hüsitené az arczom, homlokom.

Puhán takarva síma hópalástba,
Édes mosollyal szunnyad künn a kert,
A hold ezüstös fátylat sző felette,
Mély, tiszta békét rá az éj lehelt.

És minden olyan végtelen nyugodtan
S mégis vidáman, nyájasan pihen . . .
Ugy érzem, mintha lassan, ringatózva,
Lágy, boldog álom lepné meg szívem.

Szürkeség.

Szóltam: Az ég mily tiszta kéken
Ragyog a Balaton vizében!
Tulpartján ott a Balatonnak
A kék hegyek miként ragyognak!

Folyó aranyt önt füre, fára
A nyári nap arany sugára.
A part, a víz így soh'se fénylett,
Mily szép a nyár, mily szép az élet!

S ő szólt: »Mindebből mit se látok,
Árny fedi mélyen a világot,
Lehet, hogy csillog tarka színben,
De nékem mégis szürke minden!

Most ezt nem érti, ó, de lássa,
Majd tűnik ajka mosolygása,
Elszáll a napfény, ködtől űzve,
S megérzi, minden milyen -szürke!«

És szavait én hogy nevettem,
Kevély, sugárzó, ifju kedvben!
S a Balaton csillámló habja,
Ég, föld vigan kaczagott rajta.

A boldog jó kedv merre, hol van?
Itt állok némán, kedvhagyottan
S gyakorta most eszembe jutnak
Szavai, melyek nem hazudtak.

Ó, hova lettek, hova szálltak
A fényes, forró napsugárok!
Elszállt a nyár, az ősz elűzte,
S köröttem minden szürke, szürke!

Gray Edward.

Tennyson.

Szép Moreland Emma megy a mezőben
És kérdeve jő hozzám, az uton át:
»Szólj, szived immár elveszítetted,
Másnak adád-e, Gray Eduárd?«

Szép Moreland Emma lágy szava édes,
 Ám keserű könnybe vész a szemem:
 »Szép Moreland Emma, Edward szívében
 Soha nem ébred több szerelem!

Adair Helén, ah, mint szeretett ő!
 Az anyja, az apja tiltotta bár, . . .
 Sírja felett most zöldel a pázsit
 S a szél felette zokogva jár.

Hittem hidegnek, mondtam fagyosnak,
 S elmentem daczosan a tengeren,
 Szívem megtölté őrtült kevélység,
 Míg őt megölte a szerelem!

Gúnyos, kegyetlen szavakat mondtam:
 — Kegyetlenül szállnak vissza reám! —
 »Gray Edward szívében nem ég a bánat
 Utánad büszke, csalfa leány!«

De jaj, most büszke fejem lehajtam
 Sírja fűvébe, s így esdtem én:
 »Ó szólj csak egy szót! Megöl a bánat!
 Hallod keservem, Adair Helén?«

Zogokva aztán a kőbe róttam,
 Mohos fejfája bús kövibe:
 A sírban fekszik Adair Helén itt,
 S véle temetve Edward szive.

Szerelem tűnhet, szerelem szállhat,
 Mint ágról ágra száll a madár,
 Szerelem napja, Adair Helénnek,
 S Gray Eduárdnak nem kél soha már!

Zokogva róttam, a kőbe ottan,
 Mohos fejfája bús kövibe:
 A sírban fekszik Adair Helén itt
 S véle temetve Edward szive!«

Dal.

— François Coppée. —

Merengve, szemlesütve látlak
 Magam előtt, ah, mindenütt!
 Fehér ujjára szép arámnak
 Készítsetek arany gyűrűt.

Eltávozott bár, ámde szívem,
Szép, drága képén andalog,
Emlékit benn őrizni hiven
Ezüst szekrényt csináljatok.

Ah, sok a távollét szívemnek,
Kétely von árnyat lelkemen,
Készítsetek, hogy megpihenjek,
Ólomkoporsót énnem!

Ifju lányok.

Az ifju lányok mosolygó virágok,
Kiket az égnek jóságos kegye
A földre küldött, hogy szép, szende bájuk
A szegény földet édessé tegye.

Maradjatok hát szép, szelid virágok,
Ne vágyjon másra szívetek soha,
Viruljatok oly üde ékességben,
Mint a mezőnek hószin liljoma!

Emlékkönyvbe.

— A kis Mariskának. —

Az erdő üde mélyén,
A hajlós lomb alatt,
Szép szende gyöngyvirágok
Szeliden nyillanak.
Mind olyan bájos, édes,
Elrejti bár az ág,
Mariskám, légy csak ilyen
Szelid szép gyöngyvirág!

Pirosló nyári hajnal
Széthinti biborát,
Aranyszín napsugár száll
A nyiló kerten át,
Tövisnél, rózsáagnál
Egyként mosolygva jár;
Mariskám, légy csak ilyen
Mosolygó napsugár!

A nyájas, édes árnyban,
Egy kis madár dalol,
Felhangzik csattogása
A sűrű lomb alól,
Dalol, ha kék az égbolt
Vagy felhő lepje bár;
Mariskám, légy csak ilyen
Daloló kis madár!

Havasi rózsa.

— Svájcei dal. —

Havas bérczek ormain, hol
Zúg a tiszta csermelyár,
Egy virág nyit, rózsaszínre
Festé őt a napsugár.

Ott hazája a magasban,
Mosolyogva ott virul,
Színe sápad, ha lehozzák
Bérczi hona tájirul.

És ki hinné, e virágban
Mily csodás erő lehet;
A ki egyszer nézte, látta,
Többé távol nem mehet;

Olyan forró vágyat érez,
Látni a bércz ormait,
Hol a kristálytisza légben
A havasi rózsa nyit.

Ha csókollak . . .

— Geibel. —

Ha csókollak szép leánykám,
Mért sütöd le kék szemed?
Mért kívánod eltakarni
Benn az édes könnyeket?

Boldog, gyöngéd, ifju érzés
Mely a szembe könnyet hoz,
Sirj és csókolj csak — a rózsa
Legszebb, midőn harmatos!

Nem tudok bizni . . .

Nem tudok már bizni rég a kikeletben,
Szürkeséget, árnyat hoz nekem csupán,
Ó, pedig még így sohasem epedtem
Mosolygása, fénye, melege után!

Türelmetlen kézzel ablakot kitárok,
Sarjad-e a pázsit? fakad-e az ág!
Jöttök-e már fényes, nevető sugárok,
Nyiltok-e már, édes, kéklő ibolyák?

Balzsamos a lég már, mintha lágyan, szépen
Tündéreknék ujjá fűszert hintene?
Zendül-e már ottkünn a tavaszi légben
Zsongó, mámorító, névtelen zene?

Nem tudok már bizni rég a kikeletben,
Szürkeséget, árnyat hoz nekem csupán,
Ó, pedig még így sohasem epedtem
Mosolygása, fénye, melege után!

Monolog.

Ákos:

Három édes kedvenczem van nekem,
Az első: két mélységes barna szem.
Csodás két szem! Ó hol van párja még?
Benn holdfény reszket, villám tüze ég.
Most lágy, szelid, miként a nyári éj,
Majd csupa tűz és büszke szenvedély,
És hű igaz, mint fenn a csillagok,
Ha bársonyosan, némán rám ragyog;
Utamon bármily sok tövis leszen,
Csak te kövess örökké, drága szem!

A második, — sok szó megrójjá bár —
Te vagy, te habzó, gyöngyöző pohár!
És a pohárban az aranynedű,
Világos, könnyű, kissé keserű,
Fehér tajtékban áll meg rajt a hab,
Benne aranyos szikrák játszanak,
Vidám tüzétől nyájas kedv fog el,
A gondot és bút vígság váltja fel,
Kedves vagy nékem — sok megrójjá bár —
Aranynedűvel gyöngyöző pohár.

Ha már megunva, a pohár pihen,
 S bájosan hunyva a két barna szem,
 Álom lebegvén pillái felett,
 Jöjj kedves illatoddal, cigarett!
 S kék füstfátyolba eltakarva szinte
 Érzem, hogy mi a dolce far niente.

Próba.

»Ő leghívebb barátom, hidd el,
 Megosztja búmat teljes szívvel.«
 »Hiszem, hiszem, de mondd meg kérlek,
 Tud-e szívből örülni véled?«

Dal.

— Musset. —

Jó reggelt bájos vadvirágom!
 A legszebb vagy még egyre hát?
 Utaztam, Suzon, messze tájon,
 Bejártam nagy Itáliát.
 A földi édenben voltam,
 Szerettem, égtem, daloltam,
 De mindegy néked,
 Lám, újra itt vagyok
 És újra kérlek
 Nyiss ablakot!

Emlékezel még, ó kegyetlen,
 Midőn előtted térdelék?
 S te így feleltél: »Nincsen kedvem,
 Nincsen kedvem szeretni még.«
 Korán volt még akkor nagyon,
 S ma tán elkéstem angyalom?
 De mindegy nékem,
 Lám, újra itt vagyok,
 Jó reggelt szépem,
 Nyiss ablakot!

Télizöld.

— Lamartine. —

Ó télizöld, félénk virágid
Szirma, tudom, hogy merre nyit,
A helyet is, hol üde pázsit
Beharmatozza szemeid.

Két sor bokortól árnyba rejtve
Egy keskeny ösvény széle az,
Hol, mit a rózsza ága ejte,
Fehér viráglevél havaz.

Árny fátyoloz, a fűn elárad
Ezer gyöngy, mit langy éj adott,
Bársony kelyhedből halk sugárok
Isszák az édes harmatot.

Vize ott fut egy csergetegnek,
A rigó inni arra jár,
Ott énekel, s én ott merengek
Mig rám köszönt az este már.

Virágom, kelyhed mit susogna,
— Ha néma ajkam értenéd, —
Szivemnek, mig eszembe hozza
Kék csillagod, az ő szemét!

A fenyők.

— Jean Aicard. —

Tömör fenyves erdő, mint sötétzöld bársony
Terül szét a halmon, meg a dombhajlason.
Hadsereg áll ekként támadásra készen.
Pillantás nem járhat mély nagy sűrűjében,
Mert ezer fenyőtörzs áll elébe gátnak,
Ám a napsugárok zöld tisztásra szállnak.
Nincsen itt homály se' mint a rengetegbe',
Csak a hó sugárzás halkul szelidebbre.
Bársonya hiányzik harmatos mohának,
Zuzmó nő helyette, szürkén összeszáradt,
Mely lépted nyomában néha-néha roppan;
Virágnak nincs kedve nőni e vadonban,
Ámde hull a fákról gyantacseppek gyöngye,
Erős illatárral az erdőt betöltve.

De mi fenyvesemnek a csodás bájt adja,
 Az mély mormolása, zizegése, hangja!
 Ha fuvallat lebben, már nyomában ébred
 Nagy hatalmas zúgás, lágy sugású ének.
 Más fa nincs a földön, mely így dalra kelne,
 Óh aeolhárfaím, napsugárral telve!
 Zengő szép fenyőim, jól tudom a hajnal
 Édes kedvvel suhan árnyatokba halkkal!

Hajnali zene.

— François Coppée. —

Ébredni késik még a hajnal,
 Fagyott az éjjel hirtelen,
 S im ablakodhoz virradattal
 Kerget az örült szerelem!

Remegve és nem fázva még se,
 Az epedéstől reszketek!
 A lant hurjának rezdtülése
 Szivemen forrón átremeg.

Mint egy kis apród meghatottan
 A perczet várom és lesem,
 Hogy megzörrenjen ablakodban
 Nyiló redőnyöd, kedvesem!

S én lássam megjelenni végre,
 — Ó jönne bár a pillanat! —
 Az ablak üde keretébe
 Hajnali mosolygásodat.

Szerelem alkonya.

— Sully-Prudhomme. —

Az ősz lehében, mig a sáppadó,
 A fázós nád borzongva lengedez,
 Halk suttogás kél: A fűz és a tó
 Beszéde ez.

A fűzfa sóhajt: Lombom hullatom,
 Fagyos vizedre perg a sok level,
 Ki társam voltál, hervadt tavaszom,
 Temessed el!

Behinti lombbal a hideg habot,
S a tó felel: »Ó halvány kedvesem
Leveled mért egyenként hullatod,
Bús csendesen?

A csókod úgy fáj! Gyötrőbb, élesebb
Kint nem okoz a súlyos evező,
Nyomán a rezgés olyan mint a seb
Mely egyre nő.

És remegésem, száz gyűrűt ha von
Bús vizemen, míg mind tovább halad,
Virágaim hallják a partokon,
Siralmamat.

Minden vonaglás uj fájdalmat ad,
Ő szívtelen, szüntesd meg hát e kint!
Ő szórd reám a búcsucsókokat
Egyszerre mind

Bánat.

— Armand Sylvestre. —

Alig hogy megszorítani mertem
Kezembe hulló kis kezed,
Gyanakvó kínos gyötrelemben
Az én kezem úgy remegett.

Alig hogy megcsókolni birtam
Hozzám lehajló homlokod,
Szívem kételyben, néma kinban
Vadul s félénken dobogott.

Ah, úgy éreztem, hogy szívemnek
Nyugalma többé nem lehet!
De most tudom csak, mint szeretlek,
Midőn már elvesztettelek!

Helgi és Hedin.

— Németből szabadon. —

Kilovagolt Hedin úr, magában, egy napon,
Magányos volt az erdő, homályos a vadon,
Titokzatosan fedte tölgy árnya, néma csend
S im hirtelen előtte egy tündér megjelent.

És szólt ezüstös hangon: »Régen követlek én,
Ó hős, régóta várlak az erdő rejtekén,
Kövess tündérházamba, mit nem lát földi szem,
A szép, csodás világba, királyom, jőjj velem!»

És Hedin nézte bátran, — szebbet nem látta még! —
Haja selyemhullámban takarta termetét.
Fény s árny czikázva játszott villámló két szemén;
»Szép vagy, tündérleányka, de nem követlek én,

Mert, hasztalan, előttem egy más kép felmerül;
Elomlik az aranyhaj az édes arcz körül,
Szeme, a drága szép szem, csillámló, tiszta kék,
Ilyen a szép tavaszban a napsugáros ég!

Bár jól tudom, szeretni őt nekem nem szabad,
Az egyetlen, szivemnek, mégis csak ő marad!
Tudom, hogy tőle távol telend el életem,
De legdrágább örökre csak mégis ő nekem!»

A tündérlány szavára harsányan felkaczag;
Fellángol arca hamván a támadó harag,
Megreszket a kacajtól az erdőn lomb, levél,
Mélyén a rengetegnek bűgő viszhangja kél.

És szól aztán: »Hedin úr, vigyázz, ezt meg ne bánd!
Gonosz bűbáj kíséren utadban egyaránt,
Veszély lebeg sötétén, király, fejed felett,
És futnál bár előle, el nem kerülheted.

Ha majd a telt kupákban szikrázik már a bor,
Fehéren tajtékozva a méhser habja forr,
A lakománál... akkor, emlékezz majd reám!»
Szólt s eltűnt mint az álom a szép tündérleány.

* * *

Sok fákyától világos Hedin ur vára ma,
A vendégek vigadnak, áll hangos lakoma,
Sok homlókról a jó kedv redőket eltörül,
Vigan ülnek a hősök a telt asztal körül.

S hangosabb lesz a jó kedv, sürűbb az áldomás,
Nagy esküket fogadnak, ez régi ős szokás,
A telt kupák keringnek, tüzesek a szemek,
S Hedin szívét nagy, édes, hő mámor szállja meg.

S im hirtelen előtte bűvös kép fölmerül,
Elomlik az aranyhaj az édes arcz körül,
Szeme, a drága szép szem, csillámló, tiszta kék,
Ilyen a szép tavaszban a napsugáros ég!

És az aranykupákban szikrázik már a bor,
Fehéren tajtékozva a méhser habja forr,
Feláll Hedin, komor fényt rá fáklya lángja vet:
»Hej lovagok, vitézek, halljátok eskümet!

Egy vár áll távol innen, a messze északon,
Ott él a szőke Szvava, a walkyrhajadon,
Bátyám a vőlegénye, — halljátok eskümet!
Vagy enyém lesz, vagy többé nem láttok engemet!«

* * *

Másnap alig hogy pirkadt, a hajnal keleten,
Lovára ül Hedin ur, komoran, csendesén,
Magsarkantyúzza gyakran a nemes paripát,
Bár az repülve vágat tul erdön, halmon át.

»Üdv, ó Hedin fivérem! örömmel lát szemem,
Mi lelt hő, mért közelgetsz oly búsan, csendesén?
»Ne üdvözöld Hedint ma és átkozd el szemed,
Átkozd el azt az órát, hogy meglátsz engemet!

Varázs, ígézet, átok van rajtam s útamon!
Bármilyen messze járok, vélem kell hordanom,
Megesküvém, ó Helgi, — kábult volt már fejem,
Hogy Szvavát, bármi áron mátkámul megnyerem!

És Helgi nézi hosszan: »Hagyd búdat, ó Hedin!
A roszt még jóra válhat, békére vál a kin,
Nem tudni nyári napban, hogy honnan jó a vész,
Sötétes és homályos, mit szó a Norna-kéz!

Engem a Freckakőnél három nap mulva már
Egy lovag fegyveresen nagy bajvívásra vár,
Nem térek vissza — érzem... esküd betöldheted,
Szép Szvava a tiéd lesz... legyen boldog veled!

S három nap hogy letelt, a méla holdvilág
Két hőst a Freckakőnél nagy bajvívásba lát,
De hogy a tiszta égre a hajnal felragyog,
Mégfesti Helgi vére a füvet s harmatot!

Ott mellette Hedin úr halványan térdepel;
 »Szép Szvavának a bús hirt gyorsan vigyétek el,
 Mondjátok, hogy siessen az édes, drága lány,
 Szerelmesét úgy élve még megtalálja tán.«

»Ó Szvava, szép királylány, rossz hirt hozok neked!
 Hiában várod vissza te vőlegényedet,
 Véré a Freckakőnél felissza fű, moha —
 A föld nálánál jobb hőst nem hordozott soha!«

A walkyr kél a hírre, s a hogy meghallja, már
 Villámmá lesz szemében az édes kék sugár,
 És hangja mint az érczkürt harsányan felriad,
 Hozzátok paripámat, adjátok kardomat!

Ha harcban folyt a vére és élte elveszett,
 Boszulja kardom éle a drága életet!
 Odhin, lányod kezébe adj mostan uj erőt,
 Hogy kardom jól találjon, hogy megboszuljam őt!«

»Ó Szvava, hagyd a kardot, hadd álljon más
 boszút,
 Siess követni gyorsan, mert hosszú lesz az út.
 Él még a hős és várja (ah élte már rövid!)
 Walkyrja búcsu-csölkjét, mátkája könnyeit.«

A kard a földre hullott, elejté azt a kéz,
 És hangja halk sirásba és szeme könnybe vész,
 »Él még és énreám vár! Még látom élve hát!«
 S megy, mintha szárnya volna, túl erdön, hal-
 mon át.

»Ó Szvava, drága kedves! Ó szép menyasszonyom!
 Szálljon fény szép szemedre, szivedbe nyugalom.
 Tetőd távol, édes, nehéz vón' a halál,
 Féltém, hogy éltém üdve már élve nem talál.«

A lány némán karolja, szótlán keserviben,
 Feje, a lány aranyhaj, hű keblén ott pihen,
 S mint hajdan szebb napokban, így tette annyiszor
 Halvány ajkára égőn, piros, hó ajka forr.

»Ó Szvava, drága kedves! Ó hallgasd meg szavam.
 Im fényes életemnek e földön vége van!
 Ez itt Hedin;... fivérem... nyujtsd néki majd kezéd,
 Szeresd őt én helyettem, ha én már nem leszek.«

»Ó jaj, szivem szerelme, hogy így szólsz, jaj nekem!
 De más hős karjaimban utánad nem leszen,
 Az első édes órán így esküvém neked,
 Ó jaj, a nagy örömnnek de gyászos vége lett!«

Uj fény derül szavára hős Helgi homlokán,
Egy végső halk mosolygás, vagy napsugár csupán?
Virága hull a fának, csend árad szeretszét,
Csókkal lezárja Szvava hős Helgi szép szemét.

All Hedín úr sötéten, nagy bút okoz neki,
Hogy testvérét, a drágát, így látta vérzeni!
»Élj boldogul, ó Szvava, nem látsz többé soha
De nem soká vigad már hős Helgi gyilkosa!«

És búcsut int a lánynak s elvágat gyors lován,
Mi lett aztán belőle, én meg nem tudhatám,
De Szvaváról az ének búsan elmondja még,
A nagy bú hogy töré meg, oly ifjan, hú szívé.

Igy szól a régi monda, így szól az agg rege,
Felénk árad belőle a daljás kor lege,
Felénk árad belőle, mint távol esti pir,
Szép Szvaváról az ének, hős Helgiről a hir.

Margitsíllagok.

Az üde, hűvös erdőszélben
A margitsíllag nyit fehérén;
Ó nézd csak, milyen tépett, ritka
Egy-egy virágnak selymes szirma!

Miként ha minden reggel újra,
Valakinek lágy, könnyű ujja,
Egy-egy virágszirmot letépne. —
Tudod hová lett a levélke?

Mikor a bíborhajnal fénye,
Leszáll a harmatgyöngyös rétre,
S a virágok szemök kinyitják,
Jönnek szerelmes, karcsu nimfák.

Jönnek az édes nimfalányok
És tépegetvén a virágot,
Mosolygó bájos rózsaaikkal
»Szeret? Nem szeret?« kérdik halkkal.

A nyíl.

— Sully-Prudhomme. —

Eros s Zephir, szép hajnalon,
A Tempe-völgyben játszadoztak;
Eros tegzéből földre hullt
A legjobb nyíl, — a leggonoszabb.

Habár a szárnya törve van,
Veszélyesebb így még az álnok!
Ragyog a nap sugáriban,
S olyan mint az aranyvirágok.

Ó nimfák, jól vigyázzatok,
A lány fűvön ha tánczra keltek;
A Tempe völgy virágai
Mérges, halálos lázt lehelnek!

Gyöngy.

Hugo Victor után szabadon fordítva.

SZEMÉLYEK:

Gallus herceg.	Holburg báró.
Gunich báró, kamarása.	Nella, leánya.
Gyöngy.	

(Szín: Régi vár egy erdőben, félig romba dőlt bástyával körülveve. — A földszinti terem ajtaja nyitva és látni engedi a terem szegényes berendezését; mindenben a pusztulásnak és szegénységnek nyoma látszik.)

ELSŐ JELENET.

Gallus. Gunich.

Gallus.

Mit tudsz?

Gunich.

Neve Nella, ennyit kifürkészttem.

Gallus.

Kevés! Fondor elméd cserben hagy egészen,
S mondod, e vén romban itten lakik a lány
Atyjával, egyedül?

Gunich.

Bizony, másnak hijján!

Gallus.

S oly szép, mint beszélték?

Gunich.

Elragadó bája.

Gallus.

A legrútabb fészken a legszebb madárka!

(A terem ajtajához közelednek és belépnek.)

Senki, lépünk be hát! Huh! milyen ridegség!

Gunich.

A míg itten várunk, engedje meg fenség,
Hogy politikáról perczig hadd beszéljek.
Nől fenséged öcsese, elteltek az évek.

Gallus.

Nekem nincs utamban, hiszen ismeretlen.

Gunich.

Kellemetlen mégis, tudjuk mind a ketten,
Fenséged helyében — minden avagy semmi,
Nem jó egy dolognak csupán felét tenni!

Gallus.

Változik az erköles, ember szíve, élte,
Koronát elvenni? Igen, vajjon mért ne?
S a fiut megölni, kit a trón megillet,
Kiment már szokásból, soh'se tennék ilyet.

Ó-divatu szörnyen, rossz izlésre mutat!
Ma kecsesen járjuk a legcsalfább utat.
Hogy fivérem meghalt, boszuság fogott el,
Egy gyerek lesz herczeg s nekem uram! Nem kell!
Kis fondor Kaunitzban — nem öl csak a dőre,
Herczeg lettem s könnyen szabadultam tőle.
Csendes renetegben neveltettem itten,
Mint kovácsom fiát. Ugy történt, mint hittem,
Senkiséem gyanítja kívüled a dolgot,
György tanuló, megnőtt, mitse tud és boldog.
Jó, szabad hegyekben, hűs erdön az élet,
Kiséretem nélkül, egyedül te véled
Jövök néha nézni, mivé lesz; a gyerek,
Nem tudja, hogy herczeg.

Gunich.

Oh, ez pompás, remek!

Gallus.

Megnyertem, megtartom már a herczegséget,
Jogom van-e hozzá? én nem, s te sem kérde!
S a gyerek él, jó így! Hadd legyen felette
Kék ég, s melynek színes virágait szedte,
Fenséges menhelyet erdő adjon néki.
Országom változott, nem maradt a régi,
Jó, mit csak tettem, minden meg lőn téve,
Igazságot hinték tévelygés helyébe.

Levettem az igát, megtörtem a lánczot,
 Eltörlem a bitót s nyitok iskolákat.
 Lelkemben egy szikra furdalás sem ébred,
 Megtörtem a fiut — én miattam élhet;
 Claudius, Hamletre nézve, sápadttá lett,
 Csakhogy ő Claudius — és a gyermek Hamlet.
 Engem nem üldöznek, nem keresnek rémek,
 Unatkozom csupán, ez átkom, így fér meg
 Korona s unalom, itt fény, amott árny van!
 Ki vagyok? Egy ember, ki az öröm-árban
 Majd megful. Egy herczeg elfoglalt, de tétlen,
 Igen romlott, fáradt s mégsem rosz egészen.
 Egy koronát láttam. Igyen szóltam: »Remek!
 Felteszem, előttem minden ember remeg,
 Uralkodni fogok, felettök úgy állok,
 Mint a nap az égen, leragyogva rájok.
 Kicsi, menj helyedről — nem férünk meg ketten.«
 Most fej'delem vagyok; drágán megfizettem!
 Milyen üres minden s a hódolat vajjon
 Megtisztelő? Mézet látok minden ajkon,
 S mérget minden szivben. Mennyi tenger kincsem,
 Szolgám és cselédem s egy barátom nincsen,
 Hasztalan kegyesnek, elnézőnek lennem,
 Még a nagyságot is elítélik bennem.
 A nép, e vak gyermek, tetteim bírálja
 S hangja zúg, miként a tenger áradása,

Undok hizelgőktől folyton körülvéve,
 Vadászaton, harczban, soha nincsen vége
 A nagy szertartásnak, cziczomának, fénynek,
 Csupa ásitásból, unalomból élek.
 Rang, hatalom, rejtély! csüggni egy üres szón,
 Sohasem bizhatni, hogy szeret egy asszony,
 Tudtam vón' a trónról mily nyomor jár véle!

Gunich.

Nagy vagy és hatalmas!

Gallus.

Igen, tönkretéve!

Uralom, korona, nekem mindez semmi,
 Oh, újra szabadnak, függetlennek lenni!
 Hisz' a koronától szinte fejem veszttem!
 Tudod, mi kell nékem? Mire én születtem,
 Az Páris. Rómának meg van Carneválja,
 Stambul a világnak hurijit kínálja,
 De Páris — ez minden fénynél többet ad még,
 Páris fia lennék s fej'delem maradnék!
 Minő a párisi? Ő páratlan — látod,
 Szereti a mámort, a lányt, a virágot,
 Folyton nevet, dalol, árnyat alig lát tán,
 Inyencz, kicsapongó, gonosz mint a sátán,
 S jó, mint a mosolygás. Csalfa, telhetetlen,
 Életben, örömben, rosszaságban, kedvben,

És ha Párist látom, mindannyiszor érzem,
 Ah, az ilyen élet! ez kellene nékem.
 Ott a rossz is bájos — még a por is fényes,
 Szellemes a pokol és illata édes,
 Páris, én szeretlek, én rajongok érted,
 Minden köved nagyság s finom, könnyű vétek.
 De minek beszélünk, nem gondolhat rája
 A rang áldozata, a trón rabszolgája.
 Únott koronámhoz örökké lekötve,
 Érzem, az ásitás jó korán megölne!
 Izlelni a habzó kedvet szinte égek,
 S az idő nem vár rám — eltűnnek az évek.
 Ismeretlen nékem eddig mi sem maradt,
 Fenékgig úríték minden télt poharat,
 Végeig lapozva már az öröm könyve,
 S látom, hogy a földön minden üres, gyöngé,
 Egy kivételével, minden csupa pára,
 Ő ez, Ő a célunk!

Gunich.

S Ő ki?

Gallus.

Ó! te kába!

Ő a csalfa s igaz, Ő az igen és nem,
 Hivják Aspásia, hivják Ninon néven,
 Ő a menny s a pokol, jó s rossz végzetetlen,

Ő a csupa érzék, Ő a csupa szellem,
 Édes, bár ha könnyet, bár ha vést fakaszszon,
 Eszmény, szeszély, álom — egyszóval: az asszony!
 És te, rég meghittem, halljad: Egy a vágyam,
 Hogy kit én keresek, végre megtaláljam,
 Egy bájos, gonosz lányt, kinek szive nincsen,
 De nagy, égő szeme, melylyel rám tekintsen,
 Ne legyen jelleme és ne legyen elve,
 Legyen egy Pompadour, száz hibával telve.
 Ilyen eszményképem; erről álmodoztam,
 S tán meg is lelem őt e vadonban mostan,
 Unalom öl régen, talán egyszer végre
 Lelek olyan szilaj, oly független lényre,
 Találok oly ritka, oly különös kezet,
 Hogy bár ura leszek — mégis engem vezet.

Gunich.

Ezt lehet találni.

Gallus.

Ó! de hát nem érted?

Vad s ártatlan legyen.

Gunich.

Bocsánat fenséged.

Álmod lát, de nem kell, hogy szó szerint vegyék
 Ilyen merész álmot.

Gallus.

Oh, tavak! oh hegyek!

Telve a zuhatag viharos dalával,
Te rengeteg, melyben szabad madár szárnyal,
Pán, nymphák, himes rét, telve csókkal, fénynyel,
Csillaggal behintett lanyha május éjjel!
Im, hozzátok jöttem, im, hozzátok térek,
Szánjatok meg folyók, szirtek, meredékek!
Hizelgő bohóczim szívemből utáлом,
Boszant hódolatuk, terhel gazdagságom,
Jól nevelt hercegnők neve szinte rémit,
Ittasságot, mámort, ezt keresem én itt,
Ám a mámort friss lég, szabad mező adja,
Vénust tőled kérem, szilaj folyó habja,
Esengek, karomat kitárva felétek,
Vadon, egy virágot! egy asszonyt! — természet!

Gulich.

Oh, erdők egy szüzet!

Gallus.

Jól mondottad. Igen!

Egy szüziés sátánt, ezt kívánja szívem,
Egy Ágnest, ki Phryne, egy ártatlan szörnyet,
Oh, őt kinevelni mi sem volna könnyebb.
Milyen gyönyör lenne megfigyelni mélyen,

Nézni, hogy a gonosz mint ébred szívében;
Kívánnám, fürkésző szemeim hadd lássák,
Lelkében a vétek hajnalhasadását.
Gonosz soh'se voltam, ámde ez a játék
Ismét felhevitne, végre ujat látnék!
Élvezetem volna nézni, hogy mivé lett
Ez a szilaj nimfa, szürcsölvén a mérget,
Daphne a városban Lollává mint válik,
És utamon járva, rám hallgatva váltig,
(Mert azt nem is kétlem, hogy utamon járna.)
Mint lesz Astartévá a fehér Zsuzsánna.
Ismered, barátom, van néhány szeszélyem,
Irtózom a nőktől, kik olyan kevélyen
Élnek udvaromban, jól tudom, mit érnek,
E nyuljhozzámok, e példás erények;
Szelid mosolyával, lesütött szemével,
Mindegyik a pokol álnok utján lépdel;
Tudom, mi az áruk, ismerem, mit érez
E sok szende, kedves, ez a sok negédes.
Belátok lelkükbe, elég ebből ennyi, —
És most ide jöttem egy asszonyt keresni,
Hol még öntudatlan, fakadó virág van,
S lombok alatt váltott csók között az árnyban
Az erdők leányát végül megtalálom,
S aztán kinevelem; merész hát ez álom?

Gunich (Félre.)

Én tán ráakadtam, míg álmodtál róla. (Fenn)
Fenség, itt e várban van egy csipkerózsa,
Ime jön is éppen, jókor említettem.
(Nella s György együtt átmennek az udvaron a bástyaig.)

Gallus.

Ah s a fiut látod, mit keres ez itten?
Mit akar e várban, szemem talán téved?
Nella mellett látva éppen György öcsémet!

Gunich.

Milyen furcsa kérdés, »mit keres ez itten«?
Szerelmes a lányba. Lám, milyen meghitten
Néz a lány szemébe, a mint együtt mennek.
Fenség! oh, bocsánat, ön az oka ennek,
Ön mondta: György éljen a hús erdő árnyán,
Fenség, a természet egy örökös ármány,
Gonosz a véletlen, egy szép nyári estén
Egymásra találtak, egymást nem keresvén;
S mit jelent, hogy itt van? mit értünk alatta?
Azt: a vadon nyílik, fut a rét patakja,
Ez leány s az legény, szépek mind a ketten
S turbékolnak, búgnak boldog szerelemben.

Gallus.

Minek e sok beszéd, hát nem veszed észre
Hogy féltékeny vagyok?

Gunich.

Fenség, gyorsan ére
A féltékenységhez, Nellát alig látta
S már lobog a féltő szerelemnek lángja?

Gallus.

Ah! végig hallgassam e gunyos bolondot?
Van egy lány e várban, elébb még azt mondog,
Olyan, a minőt én áhitva kívántam,
S most nem érted mérgem, dühöm, bosszuságom;
Én, a fáradt vándor, hiszem, célhoz érek,
S előttem a célnál — ott látom öcsémet!
S még joga van hozzá, bolygott erre járva!
És a lányt nálamnál sokkal elébb látta;
Ámde nem eddig van, küzdened kell velem!
Mily nagy, egész férfi, s mily szép a szemtelen!
Ez a suhancz nekem kétszer vetélytársam,
Az asszonyok mellett s a politikában,
S itt szép arcza segít, amott joga néki.

Gunich.

Fenséged belátja, tanácsom, a régi,
Még sem volt oly balga, György meg lenne ölve,
Lázongás, vetélytárs többé nem gyötörne.
Nagyon jól átérzem, bizony fura helyzet,
Mit fenséges uram, önmagának szerzett,

És Machiavelli s Boccaccio szintén
Fenséged felett csak úgy nevetne mint én!

Gallus.

Oh s György, ez a ficzkó, hogyan felhasználja,
Hogy nem fejedelem, hogy nincs koronája;
S míg én uralkodom a sok hülye felett,
S ásitok, ő kaczag, szerettetik, szeret.
Azt mondja e lányra: »Szeretem, enyém hát!«
S Amor Jupitertől elrabolja Lédát.

Gulich.

Lassan, erre jönnek, megfigyeljük őket,
Halljuk milyen tervet, mily ábrándot szóttek!

Gallus.

Igen, hallgassuk csak, hogy miről beszélnek,
Találjuk ki titkos, sóhaját a szélnek,
S mért pirul a rózsa, mért ragyog a hajnal,
Mit dalol a május lágy szerelmi dallal.

MÁSODIK JELENET.

(*Gallus, Gulich, Nella s György* jönnek a várkertből s a
bástya leomlott falánál megállnak búcsuzni.)

György.

Nella!

Nella.

György! távozzon, küldöm önt, barátom

György.

Mikor látom újra?

Nella.

Oh, kedves, vigyázzon!

Valaki meglátja, folyton ettől félek,
Mért is nemes, atyám!

György.

Hasztalan remények,

Ábrándok lebegnek szüntelen köröttem,
Mért nem látok tisztán, multam, jövőm ködben,
Nincsen még nevem sem, s oh! szeretlek téged,
S lelkembe száll néha, mint egy előérzet,
Hogy másnak születtem, más a származásom,
S nem vagyok oly alatt, mint a hogyan látszom.
Isten adott téged életemnek ékül.
Nella! mi az élet mosolygásod nélkül?
Kis kezed atyádtól mikor kérhetem meg?

Nella.

Ne, ne szólj így hozzám, oh jaj! mit feleljek.
Tudod büszkeségét, ismered atyámat!

György.

Nézd, repkény fonódik oldalán a várnak,
És ez ifju zöldet megvetette az tán?
Hadd szóljak atyáddal, e nemes aggastyán
Oly jóságos, szelid, nem utasít vissza!

Nella.

Oh, szerelmem, várjunk, az istenben bizva!

György.

Mért nem vagyok nemes, herceg, király mért nem?
Szegénynek születtem, ez az egész vétkem!

Nella.

György, kedvesem, mondd meg, hogy ha király
lennél,
Szeretnék jobban, hivebben szeretnél?

György.

Szeretlek, szeretlek s a mit kívánsz, hiszem,
Lelkem, nehéz válni.

Nella.

Isten óvjon, szívem!

(György a falomladékon át el. Nella hosszan néz utána s
aztán a ház felé indul. Gallus, Gunich észrevétlen kilépnek
s egy oszlop mögé vonulnak.)

Gallus.

Vége valahára! Elment! Gunich, ember!
Láttad ezt a kettőt telve szerelemmel,
Tavaszzsal, reménynyel, im azt mondom mégis,
Megállj, drága öcsém, itt vagyok ám én is.
Gyöngéd, álmatag vagy, veled a szerelem,

Velem a művészet, ez az én fegyverem!
Mi vagy te? az ábránd? én meg a kívánság!
És ez ódon falak győzedelmem' lássák!
Gunich, hagyj magamra, tégy addig egy sétat,
Menj botanizálni, virágot a rét ad.

HARMADIK JELENET.

Gallus, Nella.

(Az előbbi terem, Nella az asztalnál áll s terit, a fal mel-
lett polczon nagy könyvek állnak, a falon régi képek,
Gallus herceg köpenyébe burkolva belép.)

Gallus.

Kisasszony! (féltre) hogy néz rám, nincsen meglepetve,
(Fenn.) Bolyongtam az erdőn s eltévedtem erre,
Egy kis pihenésre, egy kis tejre vágyok,
(Féltre) Milyen büszke szemek, milyen kicsi lábak.

(Kiveszi lorgnettját s a képeket nézi.)

Sebzett arczu ősök, nagybajszu vitézek,
Embert nem is láthat, csupa ódon képet,
Fű nő a kövek közt, nos, ez sem utolsó,
Olyan ez a terem, mint egy nagy koporsó;
Fala csupa moha, por, hamu, enyészet!
Azt hinné az ember, itt békák tenyésznek,
S hogy itten penészlik együtt minden század!
Suhanva köröttünk kísértetek szállnak,

Méltó, hogy egy művész róla képet fessen,
De azért unalmas hely rettenetesen!

(Nellát nézi lorgnettján.)

Hajában egy virág gyémánttal felérne!
(Fenn) Kisasszony, emlékszem egy tündér-mesére,
Olvastam, hogy vannak omladozó várak,
Melyben tündér-lányok elbűvölve várnak
Fényes lovagokra — őrzőjük egy sárkány,
Kérdezem magamban, ez is ilyen vár tán?
Mesebeli várral bizonynyal felér ez,
És a szép királylány, kiért annyi fényes
Dalia vérzett el, nem birt ilyen arczczal.
Mit tesz ön egész nap?

Nella.

Ha megjön a hajnal,
Az üde mezőre tehenem kihajtom.

Gallus.

Nem rossz lehet, s aztán mivel mulat vajjon?

Nella.

Később főzni megyek s az ebédet készen
Kiviszem a rétre.

Gallus.

S aztán édes szépem?

Nella.

A munkások esznek és én haza térek,
Mi nem tartunk szolgát, sem pedig cselédet,
S így magam sietek mosni a patakra.

Gallus.

Jaj, szegény kis kezek!

Nella.

Nincsen gondom arra.
Gondom az, hogy házunk tiszta rendben tartsam,
Igy jön el az este s ekkor atyám lassan,
Fáradtan, de olyan nyájas tekintettel
Megjön a munkából, minden, a mit kedvel,
Várja s vacsorálunk ketten egymás mellett.

Gallus.

Fekete kenyeret úgy-e s édes tejet?

Nella.

Igen és később felolvasok néki.

Gallus.

(A könyveket nézve: félre.)

Homer, Vergilius s e kis lány ezt érti?

Nella.

Télen meg a tüznél ruháit javítom
S ő eltréfál velem, olyan nyájas itthon.

Gallus.

S aztán?

Nella.

Még fenhargon imádkozunk itten
S elmegyünk aludni.

Gallus.

S ez minden?

Nella.

Ez minden.

Gallus.

És nincsen más vágya, kívánsága mégsem!
Csakhogy e mélységes tündöklő sötét szem,
Félnék büszkesége, mely ajkát lezárja,
Arcza égő pirja, hamva — ragyogása,
És e rózsaszínnel árnyalt ifju homlok,
Szép, mint napfelkelte, mind e báj mást mondott,
Másra van teremtve, hiszen ön a reggel,
A tavasz, a május, telve lágy meleggel
S önt a tél, az éjjel rabul tartja fogva
E sötét magányban, ez ódon romokba.
Szeretem a magányt, de csak úgy, ha vélem
Valaki megosztja, egyedül szegényen
Viviane a tündér, parasztlánynya válna,
Fehér karja barnul, elszáll lengé bája!
Dolgozni, fáradni ilyen kis kezekkel!
És ön még nem tudja, Potsdam, Schönbrunn,
Versailles

Olyan, mintha földi paradicsom volna.
Az idyll igen szép, de néhány komorna,
Inas, kiszolgálás idyllnek sem káros, —
A rengeteg zordon, nyájás a nagy város,
Fű, fa, patakcsérgés, hűvös erdő árnyán
Csak úgy édes, kecses, ha szökökut s márvány
Nymphák szobra vegyül az erdővel össze . . .
S Hómer sem érdemes arra, hogy köszöntse
Dalával e két szem ragyogó sugárit.
Jöttem, hogy elmondjam: most a vadon csábit,
S nem tudod a bársonyszőnyeg milyen puha,
Nem tudod mily ékes az aranyos ruha,
Nem tudod, a szépség mire van teremtve?
Pazar csillogásra, forró szerelemre.
S nem tudod, hogy sorsunk, egy viharos örvény
És hogy minden szívre egyenlően törvény,
Hogy verjen, dobogjon. — Virul, lángol minden
S az asszony egy ékszer, bibor s arany színben
S méltó keret néki fényes termék selyme.
Éljen mint egy virág, lágyan, kényeztetve,
Repdessen körötte a szerelem lángja,
Caesar, hogy ha élne, téged igyen látva,
Hogy szemedbe nézzen, csókolhassa lábad,
Rómát odaadná, mint én koronámat!

(Beszédközben mintegy véletlenül lecsusztatja melléről a köpenyt, úgy hogy fényes egyenruhája, érdemjelei látszánk.)

Nella.

Őn igen csalódott uram! e kereszttek
Régen ismerősim, én megszoktam eztet;
Az érdemjeleknek nincsen rám hatása
Gyermekkorom óta — ime uram lássa
Eme rendjelt hordja, e keresztet éppen,
Melyet ön visel ma — nagyatyám e képen.

(Nella a falhoz megy és egy függönyt félre von. Ősz férfi életnagyságu arcsképe lesz látható, tábornagi disz-egyenruhában, mellén érdemjelek.)

Gallus (meglepetve.)

Tábornagy! szavamra! Ön kisasszony tehát . . .

Nella (Őt félbeszakítva.)

Unokája vagyok. Harsogó trombiták,
Dobpergés jelezte mind a merre haladt,
Most csendesen alszik szemfedele alatt.
Meghajolt előtte, jó barát és ellen,
És a rettenthetlen és a legyőzhetlen
Sírja néma és zöld. Egyszerű csak, rajta
Vadvirágok nyílnak.

Gallus.

S fia, az ön atyja?

Nella.

Atyám Holburg báró. Megtörte a végzet,
Kincse, neve, hire mindez semmivé lett.

De a történelmet lánynak nem tanítják
És én nem kutatom e rejtélynek nyitját,
Nem kérdezem soha, mely nép, melyik ország,
Elég tudnom aztat, hogy atyám kifoszták!
Nem kérdezem, melyik király mellett állva
Ontá nemes vérét, tünt el gazdagsága.
Elég — a gyöngébb volt és bármilyen hős ő,
Pártja legyőzetett s őt sujtá a győző!
A falak lehullnak, romlanak a szivek,
Annyi jobbágy között nem talált egy hivet;
És kiket jóssággal elárasztott hajdan,
Most kémekké lettek s elhagyták a bajban.
El lőn véve tőle neve, rangja, czime.
Őseinek földje s most így élünk ime!
Fiatal tisztecskék csak reá sem néznek
S ő, a nagy vitézek közt a legvitézebb,
Ő, ki olyan büszkén forgatá a kardot,
Ez a fényes lovag, ez a nemes bajnok,
Most földjét munkálja; mert ha ő nem vetne,
Kenyerünk se volna. Ha megjön az este
S az erdőt az alkony fénylőn aranyozza,
Ő megtér fáradtan, szerszámaint hozva.
Rozs kenyeret eszik, forrás vizét iszsza,
Csendesen megy utján, soha sem néz vissza.
Elvonul, csak fejét hordja még büszkébben.
Szeret elmélázni vadon sűrűjében,

S mintha lelke még több s több fenséget nyerne,
Elaggott, legyőzött, ámde nincs leverve!
Mennél inkább rászáll az éjjel sötéten,
Annál több világ gyul merengő szemében!
Látni, milyen büszke nemesi jogára.
Lassanként rommá vál omladozó vára,
Ő nem veszi észre. Csak e képet nézi,
Megtanult már némán atyjával beszélni
S a hős elégtelen néz le hős fiára!
Szobánk eső veri, sokszor a szél járja,
Vakolat, gerenda, itt-ott már lebomlott.
S az én szívem kevély, az én szívem boldog,
Hogy leánya vagyok, itt élhetek véle,
Mosolyogva néki és dolgozva érte!

Gallus (félre.)

A föld ing alattam, mi történik velem?
Meghat ez a leány akaratom ellen,
Csókra hívó ajka mily pirosan inte,
S most kezéig tudnék meghajolni szinte.
(Fenn.) Most, hogy a villongás rég meg van nyugodva,
Atyjának a császár tán kegyelmet adna?

Nella.

Kegyelmet atyámnak! Nem tett soha rosszat,
Igy kegyelmet néki földi kéz nem oszthat.

Gallus.

Atyja főur, vérünk, közénk illő . . .

Nella (öt félbeszakítva.)

Oh nem!

Hagyjatok csak minket egyedül, szegényen,
Ő nem való többé fényes csillogásra.
S nekem drága nemes, fenséges bukása.
Oh tudom, hogy hűnek, erősnek kell lennem,
Ő — családunk végső sarját látja bennem,
S én támasza lettem, bizhat bennem, drága,
Nagy kincs bízott rám: atyám boldogsága!
Én vigyázok erre, én vagyok az őre;
Nem kell palotátok, a himes mezőre
Megyek, hadd áztassa gyöngyharmatja lábam,
Jól esik ott szelid teheneim látnom,
Átfutok a réten, átfutok a völgyön,
Hajnali szellőben az erdőt köszöntöm!
Nem kérem a gyémánt csalfa szikrázásit,
A bársony-szőnyegnél jobb a bársony-pázsit,
Tartsátok meg ékes, aranyos ruhátok,
Halkan üdvözölnek itt a vadvirágok,
Vár a sötét fenyves, vár az üde vadon,
Igy élek szegényen, boldogan, szabadon!

Gallus (félre.)

Engem kicseréltek, egy oskolás gyerek
Nem ostobább nálam, szívem lágyul, remeg,

Szép meglepetés ez, talán tudtom nélkül
 Jó ember volnék én? Eh, meglátjuk végül,
 Legjobb fegyveremet hagytam utoljára,
 Kísértsük meg gyorsan s felnyil szive zára!

(Fenn. Nellahoz komoly tiszteletteljes hangon.)

Kérem önt, kisasszony, feleljen komolyan,
 Ha egy herczeg járna egyszer e vadonban
 S érezve hatalmát, mit önnek a báj ad,
 Lába elé tenné fényes koronáját,
 Rangját, birodalmát, mit mondana néki?

Nella.

Oly komolyan szólok, mint a hogy ön kérdi,
 Azt felelném erre: »Mindez nem kell, vidd el,
 Száz fényes korona nem ér fel egy szívvel!«

Gallus.

Hogy kipirult arcza, szeme szinte nedves,
 Sejttem már a magány miatt olyan kedves,
 Szeretője van tán?

Nella (végigmérve Gallust.)

Kinek beszél, nekem?

Gallus.

Jó, hát szerelmesse, azt a fiut értem.

Nella.

Miről mer beszélni én hozzám, én velem,
 Nem értheti soh'sem, hogy mi a szerelem!
 Igen, én szeretek, végtelenül, hiven,
 De csak annál büszkébb azóta a szívem!
 Oly komoly, oly tiszta e szerelem, nekem
 Ez a boldogságom, ez a dicsőségem!
 Övé éltem, szívem minden dobbanása,
 És ha el is rejtem, hogy senki ne lássa,
 Árny soh'sem volt rajta, nem bűn, nem is szégyen!
 S ha ember nem tudja, szent Anyám az égben
 Tudja jól. Szerelmem mély homály borítja,
 Ám ezen homályban az Ur szeme nyitva,
 S ő belát szívembe és ő látja lelkem,
 Ön eleget beszélt s hallott, mostan menjen!

Gallus (félre).

Mint rá vagyok szedve, mint meg vagyok csalva,
 Kavicsot kerestem s gyöngy akad utamba.

Nella (az ajtóra mutatva).

Uram, ön azt mondta, hogy eltévedt, úgy hát
 Engedje meg, én majd megmutatom utját!

NEGYEDIK JELENET.

György, Nella, Gallus, Holburg báró.

(György hirtelen belép, a herceget nem veszi észre, utána majd közvetlen Holburg jön a munkáról).

György.

Nella! visszajöttem ne küldjön el, kérem,
Csak egy rövid perczig beszéljen még vélem.
(Holburg belép).

Nella.

György! atyám! s ez ember! itten együtt, Égek!
Éltemben először s oh, hogyan remegek!

Holburg báró (megpillantva a herceget).

Meg vagyok lepelve, egy idegen nálam!
Mire véljem eztet, mit jelent ez, lányom?

Gallus.

Uram, ujat hall ma, jókor jött ön éppen,
Egymást ez a kettő szereti már régen,
Alig hogy ön elmegy, ez a suhancz menten
Itt terem a várban, és én kijelentem,
Csak az imént voltam hivatlan tanuja

Egy édes légyottnak s már az urfi ujra
Itt van, mennyi sóhaj! mennyi hő tekintet,
S a kisasszony szendén elpirul és reszket!

Holburg.

Szólj! beszélj leányom! Nella, lehetséges?

Gallus.

S ön, uram, ne tudná a tavasz mily édes?
Mily szelid az este, mily nyájas a nappal,
Lágy szél jár az erdön, a berekben halkal,
S a tavasz, oly zsongón fejöek felett szárnyal
Rózsaszínü fényben, csábos illatárral.
Mi rossz van benn? a faun irigykedve nézte,
Mint hull a forró csók bizonyos kis kézre,
Arra vitt egy vándort véletlenül utja
S az meglátott mindent, uram, most már tudja!

György.

Vond vissza mit mondtál, bárki légy, ám halljad,
Vérrel fizeted meg minden egyes szavad,
Mégöllek, de szólj már, súlyosak e perczek.
Ki vagy?

Gallus.

Gallus őrgrof, az elhunyt György herczeg
Fivére. Nevünk a világot bejárja,

Nagy németországnak nincs nagyobb családja,
Ismert a czimertünk, karunk hősi hire,
És Holburg báró ur, azért jöttem ide

(meghajol Holburg előtt)

Hogy az ön leánya Nella kezét kérjem.

(Györgyre mutat.)

Öcsém, második György, herczegünk nevében

Télen.

Nem járhatunk már üde fenyves árnyban,
Nem várja léptünk lombos rengeteg,
A szép mezőre sem megyünk vidáman;
Ó, hova tűntök nyári reggelek!
Kopár a domb is, múzsám, ugy-e látod,
Pipacs se bölint, gyöngyvirág sem int,
Az ősz elvitte azt a sok virágot,
Mező és erdő barna, pusztá mind!

Nem szállhatunk a távol déli partra,
Hol kék hullámok hívnak csábosan,
A sűrű köd az útát eltakarta
S a tenger olyan messze, messze van!
Lankad, míg oda ér, s halálra fárad
Gyors paripánk, a szálló gondolat,
Ó, múzsám, megdermedne lenge szárnyad
A fagyos, hosszú, nedves út alatt.

Szép múzsám, nincsen mostan semmi kedvem,
Bolyongni véled, ugy mint azelőtt,
Midőn a hó szikrázott künn a kertben
És tündökölt a tiszta délelőtt.

Nem jégcsillámos bársony hópalástban,
Nem csillagoknak bűvös fényinél;
Mogorván, összeázva, koronátlan,
Szürkén, szegényen jött hozzánk a tél.

A dél is, mintha félálomba volna,
Csak még egy halvány napsugárt sem ad!
Hajnal meg este mintha összefolyna,
A nappal már csak álmos alkonyat.
Jer, muzsám, és ez álmos alkonyatban,
Míg kályhám zümmög lassan, édesen,
Úljunk a tűzhöz, s zengő hangon halkan
Csendes meséket mondj el énnekem.

Olyan vagy.

— Sully-Prudhomme. —

Kivánod tudni, kérdezed,
Hozzád mily gyöngéd, halk varázs von?
Halld, mért szeretlek tégedet:
Olyan vagy mijt az ifjuságom!

A bánat könnye jól tudom
Gyakorta reszket szempilládon,
S álmodva jársz az úton!
Olyan vagy mint az ifjuságom!

Feléd nyujtom esdő kezem,
És karjaim feléd kitárom,
S te elsietsz könnyörtelen;
Olyan vagy mint az ifjuságom!

Magányosok.

»Szép tiszta csillag« — így kérdeztem halkan
A csillagot, egy csendes éjszakán: —
»Mi a te sorsod ottfenn a magasban?«
Felelt a csillag: »Tündöklés, magány.«

És a fenyőnek mondtam fenn a bércezen:
»Történeted, óh mondd el énnekem!«
Szólt a fenyő: »Hideg magasban éltem,
Egyedül s büszkén ez történetem.«

S a szívnek mondtam: »Ó szív, tudni vágyom,
Történeted, óh mondd el énnem!«
S a szív felelt: Csak a magány s az álom,
Magány és álom, — ez történetem!

Nereída.

— Sully-Prudhomme. —

Szeretem örök mosolygásodat,
A tenger fodra ilyen ép;
Szeretem felczikázó haragod,
Miként a tengerét!

Szeretem tiszta, kéklő, nagy szemed,
Miként a tenger végtelen,
Csodás fényével benn az ég színe
Ugy mint a tengeren!

Szeretem büszke bátorságodat
Olyan üdítőn hat reám,
Miként ha zúgó habbal rám lehel
A büszke óceán!

A szíved mindig uj és mindig egy,
Folyton hullámzik kedve bár,
Ó nereidám, drága vagy nekem
Miként a tengerár!

Nem vagy magad.

— Németből. —

Nem vagy magad! szép tiszta szemeidre
Fogadd utolsó csókomat,
A válás kinja, ah, mint vág a szívbe,
De bár megyek, nem vagy magad!
Kezemtől elvál édes kis kezed,
Ajkamtól ajkad bárha elszakad,
Veled vagyok, örökké, érezed,
Nem vagy magad!

Az éji felhő száll velem sötéten,
Suhog a szél házad körül.
Lámpácskád látom még a messzeségben,
Kedves, te nem vagy egyedül!

Feléd száll dalom s te megismered,
Halkan feléd száll minden gondolat,
Szíved megérzi; ott vagyok veled,
Nem vagy magad!

Nem vagy magad! A csillagok sugára
Villan az ég felhőin át;
Lejönni látod, szárnyait kitarva,
Az égnek fényes angyalát.
Ő rád vigyáz, a neve: Szerelem,
Jöttére édes, szép tavasz fakad,
Fény odafenn, virágok ideleenn,
Nem vagy magad!

Viszontlátás.

Költő:

»A légben száz virágnak illata
Rózsás virágban áll az almafa,
A hársfa lombja selymes újra már,
S te is megjöttél, kedves kis madár!«

Fecske:

»És megtaláltam ablakod felett
A régi barna, pelyhes fészketem,
Az édes menhelyt őrzéd, jól tudom,
Mig messze voltam déli tájakon.«

Költő:

»Tündérvilág a bájos délvidék,
Hogyan ragyoghat ott a fényes ég!
Az élet édes ott, a szív meleg,
És boldogok tán mind az emberek!«

Fecske:

»Az ég sugárzó, bűvös, tiszta kék,
Sugár csókolja tenger kék vizét,
Az árny hizelgő, lángoló a fény,
De boldog embert ott se láttam én!«

Nyári éjjel.

Alszik a hegy, a bársonyos rét,
Az erdőn mély álom terül szét,
Kék csillag, tündöklő sugárod;
Ma még az is oly bágyadt, fáradt!

A terraszt lágyan betakarja
 Futó indák ölelő karja,
 Melyeknek lankadt levelére
 Félhomályt szűr a holdnak fénye.

Szállong a völgyből langyos pára,
 S a daturáknak illatárja,
 Nesz nélkül, csendes szárnycsapással
 Pár kábult éji lepke szárnyal.

Aztán, oly édes lassu zajjal,
 Mint harmat hull, ha jó a hajnal,
 Valaki, mintha tűnne, járna,
 Hol a nyírfának leng az árnya.

Szívárványszinben, tarka szárnyon
 Lebeg a táj felett az álom
 S megtellik élő száz mesével
 A meleg, édes nyári éjjel.

Pítypang.

Merő selyem a síma pázsit,
 Nincs benn se gyom, se vadvirág.
 A nagyváros zugó zaját itt
 Miként ha tompán hallanád.

Nincs nyoma sem vad, sűrű ágnak,
 Bokor, fa, rendbe' nyesve van,
 Illattalan pompás virágok
 Égnek a nap sugáriban.

Szökőkut gyémántcseppi, szépen,
 Csergő ütemben hullanak,
 Nem úgy miként a messze bércezen
 A harsogó szilaj patak.

Okos játékok csendbe' játszák
 Diszes, okos kis gyermekek,
 Ékes, csinos viaszbabácskák
 A kirakatban, ilyenek.

Kék selyméről az égi boltnak
 Árad a nyári nagy meleg,
 A fákon szinte tilkkadoznak
 A szép szabályos levelek!

S egyszerre, könnyű szárnyra kelve,
 Elöttem, ah, mi lengedez?
 Fehér, csillámló, lágy pelyke,
 Vad pitypang röpke pelyhe ez!

S én nézem, méla szemmel kérde,
 »Miként jöhettél hát ide?
 Távol hazád, az erdőszélbe,
 Kakukfűves rét lánya, te!«

Zsongó csalit, kakukfűves rét!
 Ringó sugár a rét felett!
 Ah, e sűrű, nehéz, meleg lég
 Ugy fojtja most a mellemet.

Érzem, miként te, én is épen
 Itt idegen vagyok csupán,
 S elfog a vágy a nyár hevében
 Mosolygó erdő s rét után!

Erdőben.

Hagyjatok magamra, hagyjatok!
 Lelkem oly édesen andalog,
 S merre vadvirágos út vezet,
 Rám borul a zsongó rengeteg.

Üdvözöllek, ős bércz, hallgatag!
 Üdvözöllek, hangos gyöngypatak!
 Üdvözöllek nagy, zöld, hús vadon,
 Oly sokat kell néked mondanom!

A szívemben annyi dal remeg;
 Meg nem értik azt az emberek!
 Eldalolnom nekik nem lehet,
 Eldalolom itten köztetek.

Hagyjatok magamra, hagyjatok!
 Lelkem oly édesen andalog,
 S merre vadvirágos út vezet,
 Rám borul a zsongó rengeteg!

Április.

— Geibel. —

Te nedves, lanyha este,
Mily kedves vagy nekem!
Olykor egy csillag villan
Fenn, át a fellegen.

Szerelmes suttogás száll
Az enyhe légen át,
A völgyből illatoznak
Felém az ibolyák.

Szeretnék dalt dalolni,
Mely, mint ez este itt,
Oly édes bájú volna
És lágy, sötét, szelid!

Románcz.

— Chateaubriand. —

Ah a szívem mily forrón feldobog,
Ha szép hazámra visszagondolok!
Testvérem, a nap milyen szép vala
Odahaza!
Hazám örökké érted ég hiven,
Az én szívem.

Emlékezel, hogyan mosolyga ránk,
Kicsiny kunyhónkban édes jó anyánk!
S vidám szivére vont oly melegen,
Ó kedvesem!
Mi csókoltuk, hány kedves esten át
Fehér haját.

Mond, jut-e még eszedbe a mohos
Vár, mit a Dore gyors zúgó habja mos,
S a régesrég, szürke, agg torony,
Hol hajnalon,
Ébresztve csendült, érczes volt a hang,
A kis harang?

Eszedbe jut a csendes tó vize,
 Mit fecske szállva érint sebtibe',
 A szél, mely sűgva szállt a sáson át,
 S a lenge nád?
 A hunyó napfény, ó szép volt nagyon
 A lágy habon!

És barátnédra, . . . szólj, szívem fele,
 A szőke lányra még emlékszel-e?
 Az erdőben, hol százszorszép fakadt
 A lomb alatt,
 Ottan pihent Helén oly édesen
 A szívemen.

Ki adja vissza szép Helénemet,
 S a hegyeket a kis kunyhó felett!
 Az ő emléküik minden új napon
 Új gyászba von!
 Hazám örökké érted fáj hiven
 Az én szívem.

Híradó levél.

— Anonym. —

Rózsím, a jelen levelemmel
 Veled tudatni akarom,
 Hogy seregünk lett ám a győztes
 S hogy ellőtték a balkarom.
 Nagy volt szerencsénk, fut az ellen,
 Elszedtük minden fegyverét!
 Átfurta két golyó a mellem,
 Karom a kartács zuzta szét.

A kórházból irok. Ugy érzem,
 Hogy sok időm már nem lehet.
 Küldök tíz francot, a ki gyógyít,
 Ezért vevé meg testemet.
 Ugy gondolám, ha így esett már,
 S a mátkám is ha elveszít,
 Könnyebb leszen meghalni mindjárt
 Ha nélkü hagyok valamit.

Öreg anyám, mikor bucsuztam,
Már gyöngé volt s nagyon beteg;
Reméltem, hogy ezen levélnek
Megérkeztét nem éri meg.
Mert ha felgyógyult volna épen,
Szegény, ő képes volna még
Meghalni rögtön ijedtében
Megtudva, hogy én meghalék.

Reád bizom szegény kutyámat,
Viseld gondját, kis kedvesem,
És főképp meg ne mondd szegénynek,
Hogy többé nem lát sohasem;
Mert ő, ki már örömmel várhat,
Hogy mint káplár jövök haza,
Sirna, mint egy bolondos állat
Ha bús sorsomról hallana!

Meghalni mégis csak keserves,
Mikor az ember messze van!
Odahaza csak elbucsuzhat,
Mindenkitől a faluban.
Neve ott van kis fakeresztben,
A templom mellett jó a hely!
S tudja, hogy sokszor, csöndes estén
Galambja ottan térdepel.

Bátorság! És — Isten veled hát!
Viszontlátásra nincs remény;
Az ezredtől, hová beállok,
Szabadságot nem várok én!
Minden forog... már mit se látok...
Mennem kell... érzem végemet;
Mégkaptam már az elbocsátót,
Isten veled! Isten veled!

Brunette.

— André Theuriot. —

Megérkezett az április bár,
De nem olyan mint azelőtt.
Meváltozott a tavasz is már,
Mióta elvesztettem őt!

Az erdőkbe bolyongni mentem,
A zöld erdő oly telve mind
Virággal, mint rég, ah szivemben
Csak nőni érzem a kint.

Az édes gyöngyvirágtól kértem:
 »Nem láttad erre kedvesem?«
 S a vadgalambhoz, erdömélyben,
 Szóltam: »Nem járt itt senkisé?«

Ah, a virágok nem felelnek,
 És nem felelt a gerle sem,
 S azóta én a hűtelennek
 Nyomát szünetlen keresem!

Mese

a királylányról, ki nem tudott nevetni.

Hol volt, hol nem volt hajdanában,
 Tul a nagy Óperencián,
 Élt egykor apja udvarában
 Egy szépséges királyleány.
 A szeme csillag, arca rózsza,
 Ragyogó napsugár maga;
 Csupán egy báj hiányza róla,
 Sohsem mosolygott ajaka.

Busult a jó király magában,
 S felsóhajtott: Mit ér vajjon,
 Hatalmam, kincsem, gazdagságom?
 Mégis szegény vagyok nagyon!
 Az ég fényt és hatalmat adván,
 Nem adta, mi legtöbbet ért:
 A koronámat oda adnám,
 Egy vidám kaczagásodért!

Halljátok bölcesek, jósok, ime
 Hős lovagok, vitéz urak!
 Vegye az udvar java, szine,
 Igéretem s parancsomat,
 Félbirodalmam lesz az ára
 És vőmül ötet fogadom,
 Ki mosolyt kelthet valahára,
 E mosolytalan ajkakon!«

És jön az udvar minden bölcese
 És összeülnek jósai,
 Bár tudományát mind kiöntse,
 Ezt nem tudják megoldani.
 Tanácskoznak, irnak, vitáznak,
 Egy ezt ajánlja, más amazt,
 Hiában, a királyi lánynak
 Ajkán mosolyt egy sem fakaszt!

Jönnek a daliás vitézek,
 Jönnek szép ifju hercegek,
 Vidám beszéddel mit sem érnek,
 Mind csak hiában enyeleg.
 Szikrázik könnyű, játszi tréfa,
 Jó kedv sugárzik nyájasan,
 Ám a királylány ajka néma,
 Rajt mély komolyság árnya van.

A jó király már csüggedetten
 Tekint körül s reménytelen,
 Midőn egy langyos nyári esten
 Belép egy ifju idegen.
 Nagy útról jó, azt látni rajta,
 Szép, deli, vándor troubadour,
 Ám dallal nem köszönt be ajka
 És lantján néma még a húr.

»Uram király, gonosz varázslat
 Van lányodon, — az ifju szól —
 Ha ember még segélyt találhat,
 Feloldom a varázs alól.
 Hallám, hogy ő nem tud nevetni,
 Hogy árny takarja homlokát,
 Mosolyát még nem látta senki,
 De látta valjon sirni hát?«

»Ó lantos, dőre a beszéded,
 Hisz boldog élte, csupa fény!«
 — Mond a király — »Könny soh'sem égett
 Az én leányom szép szemén.«
 »Testvérek, — szól az ifju rája —
 A mosoly és a könnypatak,
 Mindkettőnek a szív hazája,
 És mind a kettő ott fakad.

A királylány szivét igézet,
 Mély álmom dermesztette meg,
 Boldog kedv arczán sohse fénylett,
 Halk bánat árnya nem remeg.
 Ajkán nem kél mosolygás pírja,
 És nem perdülhet könnye sem,
 Megmenteni tán egy ha bírja:
 A szerelem, a szerelem!«

Az édes nyári éj leszállott,
 Mély csendben, egymagába' van
 Erkélyén a királyleány ott,
 Bübájos ajka hangtalan.
 A hold sugárát küldi rája,
 A kert illatját küldi fel,
 Ám a királylány szeme zárva
 S illatra, fényre nem figyel.

Egyszerre, árnyiban az éjnek,
 Miként ha zengést hallana,
 Feléje száll egy édes ének
 Halk, andalító dallama!
 Csodásan, mintha szárnyra kelne
 A sóvárgás, a fájdalom,
 Ilyen a csalogány keserve
 Ha felzeng csendes alkonyon!

Az ének rejtelmes varázsa
 A lány alvó szívébe hat;
 Ugy érez, mint midőn lerázza
 Jéglánczait a gyors patak.
 Nem tudja már, hogy múlt az éjjel,
 Az órák is hogy szállanak,
 Életre ébredő szívével
 A bűvös dalt hallgatja csak.

S im, felsugárzó szép szeméből
 Az első forró könny pereg.
 Lenn már a harmat gyöngycsepjétől
 Nedvesek mind a levelek.
 Az ének most más hangba átcsap,
 A fájdalom, benn, elhala,
 Ez véghetetlen boldogságnak
 Ujjongó, mámoros dala!

És keleten ragyogva szépen
 Az ég most biborosra vál,
 Az erkélynél, a biborfényben
 A délczeg ifju lantos áll.
 A király és az udvar jönnek;
 Ó mily csodás, bűvös dolog:
 A királylány szemében könnyek,
 És édes ajka mosolyog!

Makama.

Jussufot, a bölcsét, minapában, — kerti lakában — egy tanítványa felkereste.

A meleg este — már elaludt régen — langy éj ölében, — s az éjjel szárnya, — ambrába mártva, — lecsüggött a tájra. — A kertet járva, — nyíló jázminok árnya alatt, — hol hús patak — gyöngyvize fakadt, — s hova naponta — a szellő nyílt rózsák fűszerét hordta, — találta az ifju Jussufot épen — az éj hűsében — a balsamos jázminág alatt ülve — álomba merülve.

Bár könnyű volt az ifju lépte, — mégis neszére — gyors röptü szárnyon — eltűnt az álom. — Jussuf felébredt s köszönték egymást: — »Óh lásd, — szólt a tanítvány, — nem is gyanítám, — hogy szunnyadva lelek — mélyén a kertnek, — s bár lassu lábon — és csendben jártam — nesztelen, halkán, — az álomtündért mégis megzavartam, — s ő tova szállott. — Vaj, mi volt álmod?»

Felele Jussuf, míg kezével — ezüst szakálát simítá széjjel: — »Ez éjjel — csodás volt álmom: — egy bércezet láttam, — nagy, magas orma —

sugárba vonva, — mintha merő hajnalfény volna! — A hegyoldalra is távolabb — forró sugarát hinti a nap, — ám a bércezalján — oda lenn — sötétség terjeng végtelen — s nagy, sűrű ködbe — van a völgy földve, — mely beláthatlan akár a tenger.

Számtalan ember — volt a hegy ormán a napsugárban, — bámulva láttam — miként sietnek lefele a völgybe.

Friss harmat gyöngye — szikrázva égett — biborában a hajnalfénynek — fenn a hegyen, — és édesen, — tarkán mint színes lepkeszárnyak — tündököltek bájos virágok, — ám az emberek meg nem álltak — perczig se nálok, — mind tova haladt lélekzetvétlen — nagy sietésben.

Az ut felén, — hol forrón ragyogott a déli fény, — s a nap tüzes aranyat öntött, — mézes gyümölcsök, — melyektől hajoltak a lombos ágak — kinálkoznak, ám a menőknek nem lassult lépte, — perczet se késve, — siettek előbbre. — Némelynek utja — bársony mohán futva — lágy volt és édes, — mást túske vérez — s rögtől kinezva, ütődve sziklába — sebes a lába. — De bár göröngyön — vagy harmatgyöngyön, — tövisen vagy virágon járva, — mind siet a völgybe — titokzatos árnyba!

Ez, hideg arczczal, — az, mosolygó ajkkal,
— emez meg — szinte remeg, — mert szive
nem érti, — és félve kérdi, — valjon ki tudja
— hova visz útja? S ott lenn mi várja, — éjszaka
árnya? — Uj hajnal fénye?»

Az ifju kérdve — halványan állt ott, — s
szólt: »Értem álmod, — hogy mit jelent, — de
mi várt rájuk oda lent?»

Mély lőn a csend, hallgatott a kert — és
Jussuf így felelt: — »Kinek szeme lát, — ama
ködön át? — Te se kutassad — az árnyat
hagyd csak, — ne nézz az éjbe, — de fel az
égre — az örök fénybe — nézd mily fenséges,
nyugodt az ég! — Ugy tetszik mintha zengést
hallanék! — Itt csupa küzdés, vergődés porban
— ott, örök mosoly van, — minden ragyog —
s biztatva néznek rám a csillagok!«

TARTALOM.

	Lap
Mese	1
Dolce Far Niente	5
Hivatás	6
IV. Béla álma	7
Könyörület	9
Alkony (Moore.)	11
Egy könny (A „Kenyérből.”)	12
Valjon mi hát a szerelem? (Szláv dal.)	13
Sugár	14
A csönd hangjai (Laprade.)	16
Órangyal helyettes	18
A lepke (Makama.)	19
Még egy mese (Endródi Sándornak.)	21
Utolsó reggel	24
Pókháló	26
Neuchateli tó	28
Este (Paul Bourget.)	29
Őszi képek (Németből.)	29

	Lap
Képzelt utazás (Béranger-imitáció)	31
Bucszó fecskék	32
Hintán	33
Csend	35
Tavaszi vége (Németből)	36
Szöke Hanka (A „Hér” „Tót asszonyaiból”)	38
A hervadt rózsza (Németből)	42
A szegényekért	43
Vágy	44
Emlékkönyvbe	46
Nászút	46
Válasz egy kérdésre	49
Tűnő napok	51
Hervadt versek	52
Alkony	54
A bolygó hollandi	55
Tátraházán	58
Altató	59
Búcsú a műzsától	60
A távozóhoz	62
Rosz óra	64
Détre!	65
Guy de Maupassant	66
Métabus szerenád (Armand Sylvestre)	68
Őszi sejtelen	70
Vallomás (Villiers de l'Isle Adam)	71

	Lap
Ut az égbe	72
Margit (A „Magyar Salon” „Margit”-jaiból)	73
Violák	76
Cseppkövek (Sully-Prudhomme)	78
Lángok között	79
Világ vándorai (Shelley)	80
Vihar után	81
Vallomás	83
Aranyos lomb (Männámnak)	85
Tél	86
Májusi harmat (Uhland)	87
Szerencse és Boldogság	89
Őszi napsugár	92
Köd	93
Vágy	95
Karneval	96
Kérés	99
Márczius	100
Áprilisi dér (Németből)	101
Havasi gyopár	102
Ősz jöttén	103
Ősz	103
Délután	104
Fehér éjszaka	105
Unalom	107
Tavaszi	108

	Lap
Hol van?	110
Utazás előtt	111
Hamvazó szerda	112
Idő	113
Felelet	115
Esti dal	117
Költő és fecské	117
Séta	119
Csillagok (Sully-Prudhomme)	121
Éj	122
Nagynéni	123
Angyalkák nyomai (Elzinnék)	125
Őszi ibolyák (Babette és Pamának)	127
Karácsonyi angyalok	129
Grisailles	130
Lavina	133
Madama Reale	139
Pár fűrtöt? (Lamartine)	208
Napszállta (Bourget)	209
Elvesztett szó (Geibel)	210
Enelysion (Lenau)	211
Kísértetek	211
Álmodozók (Andrée Lemoyne)	213
Muló nyár	214
Virágok	216
Harmat (Sully-Prudhomme)	220

	Lap
Valamikor (Geibel)	221
Megnyugvás	222
Pihenés	222
Szürkeség	224
Gray Edward (Tennyson)	225
Dal (François Coppée)	227
Ifjú lányok	228
Emlékkönyvbe (A kis-Mariskának)	229
Havasí rózsa (Svájezi dal)	230
Ha csókollak . . . (Geibel)	231
Nem tudok bizni	232
Monolog	233
Próba	234
Dal (Musset)	235
Télizőld (Lamartine)	236
A fenyők (Jean Aicard)	237
Hajnali zene (François Coppée)	238
Szerelem alkonya (Sully-Prudhomme)	239
Bánat (Armand Sylvestre)	241
Helgi és Hedin (Németből szabadon)	242
Margitsillagok	249
A nyíl (Sully-Prudhomme)	250
Gyöngy	251
Télien	279
Olyan vagy (Sully-Prudhomme)	280
Magányosok	281

	Lap
Nereida (Sully-Prudhomme)	282
Nem vagy magad (Németből)	283
Viszontlátás	284
Nyári éjjel	285
Pitypang	287
Erdőben	289
Április (Geibel)	290
Románcz (Chateaubriand)	291
Hiradó levél (Anonym.)	293
Brunette (André Theuriet)	295
Mese	293
Makama	302

